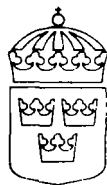

Konstitutionsutskottets betänkande

1987/88:30

om svenska kyrkans organisation m.m.

KU
1987/88:30

Sammanfattning

I betänkandet behandlas proposition 1987/88:31 om en ny organisation på lokal- och stiftsplanet i svenska kyrkan samt proposition 1987/88:67 med följdlagstiftning samt ett antal därmed sammanhängande motioner. Dessutom tas upp några motioner angående stat-kyrka-frågan, som väckts under den allmänna motionstiden i år. Propositionen, som bl.a. innehåller förslag till grundlagsändring, anmälades i kammaren första gången den 16 november 1987. I ärendet föreligger yttrande från kulturutskottet (se bilaga 1).

Inför utskottet har ärkebiskop Bertil Werkström samt generalsekreterare Sören Ekström och kyrkosekreterare Carl-Henrik Martling från Svenska kyrkans centralstyrelse företrätt och lämnat synpunkter i ärendet.

Utskottet tillstyrker i huvudsak föreslagna reformer men anser från principiella utgångspunkter att ansvaret för frågor rörande tjänstgöringsföreskrifter m.m. för prästerna skall ligga kvar hos domkapitlet och inte flyttas över till den nya stiftsstyrelsen, som förordas i propositionen. Vidare föreslår utskottet vissa övergångsbestämmelser i syfte att mildra ojämna effekter av den nya beräkningen av den särskilda kyrkoavgiften vad gäller pastoratens skogsfastigheter. Utskottet föreslår även övergångsbestämmelser rörande tidpunkten för val av elektor till stiftsfullmäktige samt om allmänt utjämningsbidrag till församlingar. Utskottet har funnit att vissa frågor om kyrkokommunernas fondförvaltning, ersättning till enskilda för begravningskostnader samt de föreslagna egendomsnämnderna bör bli föremål för ytterligare överväganden. Det får ankomma på regeringen att bestämma formerna härför. Slutligen föreslår utskottet vissa övergångsbestämmelser som gäller reformernas ikraftträdande.

Som framgår av betänkandets olika avsnitt har vissa motionsyrkanden tillstyrkts eller besvarats med vad utskottet anfört. Övriga motioner har avstyrkts. I ärendet föreligger nio reservationer och ett särskilt yttrande.

Vad gäller stat-kyrka-frågan har utskottet avstyrkt motionerna under hänvisning till bl.a. pågående översyn av kyrkomötets organisation. I frågan har tre reservationer avgetts.

I *proposition 1987/88:31* föreslår regeringen att riksdagen skall
dels i den ordning som anges i 8 kap. 15 § regeringsformen anta förslaget
till

1. lag om ändring i regeringsformen,
dels i den ordning som anges i punkt 9 första stycket övergångsbestäm-
melserna till regeringsformen anta förslaget till
2. ändring i lagen (1982:942) om svenska kyrkan,
dels anta förslagen till
3. lag om ändring i lagen (1982:943) om kyrkomötet,
4. domkapitelslag,
5. kyrkofondslag,
6. lag om förvaltningen av kyrklig jord,
7. prästanställningslag,
8. församlingslag,
9. kyrklig indelningslag,
dels medge att enligt regeringens bestämmande ur kyrkofonden betalas
engångskostnader för genomförandet av reformen (avsnitt 3.6.9).

I *proposition 1987/88:67* föreslår regeringen att riksdagen skall anta förslag
till

1. lag om ändring i lagen (1933:269) om ägofred,
2. lag om ändring i lagen (1951:691) om viss lindring i skattskyldigheten för
den som icke tillhör svenska kyrkan,
3. lag om ändring i lagen (1955:138) om proportionellt valsätt vid val inom
landsting, kommunfullmäktige m.m.,
4. lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om
kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.,
5. lag om ändring i lagen (1968:576) om Konungariket Sveriges stadshypo-
tekskassa och om stadshypoteksföreningar,
6. lag om ändring i lagen (1970:991) om ändring i kommunal och
ecklesiastisk indelning i samband med fastighetsbildning,
7. lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291),
8. lag om ändring i lagen (1972:229) om kyrkliga indelningsdelegerade,
9. lag om ändring i lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval,
10. lag om ändring i lagen (1975:1132) om förvärv av hyresfastighet m.m.,
11. lag om ändring i lagen (1976:600) om offentlig anställning,
12. lag om ändring i lagen (1979:411) om ändring i rikets indelning i
kommuner, landstingskommuner och församlingar,
13. lag om ändring i lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelege-
rade,
14. lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152),
15. lag om ändring i förvaltningslagen (1986:223).

Motioner med anledning av proposition 1987/88:31

1987/88:K24 av Lars Hjertén och Sten Svensson (m) vari yrkas att riksdagen med avslag på propositionen i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om huvudmannaskapet för präster och tillvägagångssättet vid komministertillsättning.

1987/88:K25 av Anders Björck m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att det skall ankomma på domkapitlet att meddela tjänstgöringsföreskrifter för prästerna, utfärda tjänstgöringsbetyg, besluta i frågor om disciplinansvar m.m. för präster samt förordna pastorsadjunkter i enlighet med vad som i motionen anförts,

2. att riksdagen beslutar att särskilda statsanslag anvisas domkapitlet för dess kostnader för personal och lokaler m.m. i enlighet med vad som i motionen anförts,

3. att riksdagen beslutar att kyrkofondslagen skall ändras så att kyrkomötet får utse majoriteten av ledamöterna i kyrkofondens styrelse,

4. att riksdagen avslår propositionen såvitt avser den särskilda kyrkoavgiften.

1987/88:K26 av Lennart Brunander m.fl. (c, s, m, fp, vpk) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om val av ledamöter i egendomsnämnden,

2. att riksdagen ger stiftsfullmäktige rätt att inrätta lokala egendomsnämnder i enlighet med vad som framförts i motionen.

1987/88:K27 av Bengt Kindbom m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om frivilliga insatser inom församlingarna,

2. att riksdagen ger 1 kap. 3 § punkt 2 församlingslagen följande som motionärernas förslag betecknad lydelse,

Motionärernas förslag

2. anskaffande och underhåll av lös egendom som, utan att vara byggnadstillbehör, är avsedd för kyrkobyggnad, församlingshus och andra församlingslokaler eller annars för kyrkliga ändamål samt beslut om begravningsväsendet i församlingen.

3. att riksdagen beslutar om ansvarsfördelningen mellan domkapitel och stiftsstyrelsen i enlighet med kyrkomötets kyrkolagsutskotts betänkande KL 1987:5,

4. att riksdagen beslutar att pastorat skall kunna bildas när församlingstvården och lokala förhållanden i övrigt kräver det,

5. att riksdagen beslutar att kyrklig indelningslag 3 kap. 1 § skall ha följande som motionärernas förslag betecknad lydelse,

Motionärernas förslag

— — — eller annars skall ankomma på dem. Ett pastorat får inte utan särskilda skäl ha färre än 2 000 kyrkomedlemmar eller vara beläget i mer än en kommun. Om en ändring
— — —

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen sagts om prästtjänsternas fördelning,

7. att riksdagen beslutar att i prästanställningslagen 5 § införa ett nytt andra stycke som skall ha följande som motionärernas förslag betecknad lydelse.

Motionärernas förslag

Kyrkorådet eller tillsättningsnämnd får besluta att som ett led i tillsättningen av tjänst som kyrkoherde skall inhämtas synpunkter från de röstberättigade i församlingen/församlingarna.

8. att riksdagen beslutar att prästanställningslagen 9 § skall ha följande som motionärernas förslag betecknad lydelse,

Motionärernas förslag

Tjänster som komminister tillsättes på det sätt som enligt 5, 6 och 8 §§ gäller vid tillsättning av tjänster som kyrkoherde.

9. att riksdagen beslutar att samtliga kyrkokommuner skall erhålla skatteutjämning,

10. att riksdagen beslutar höja allmänna kyrkoavgiften till 17 öre per skattekrona.

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om fastställande av nivån för den särskilda kyrkoavgiften,

12. att riksdagen beslutar att 3 kap. 5 § punkt 3 församlingslagen skall ha följande som motionärernas förslag betecknad lydelse.

Propositionens förslag

3. Kyrkostämma skall hållas när kyrkorådet begär det eller när ordföranden anser att det behövs.

Motionärernas förslag

3. Kyrkostämma skall hållas när kyrkorådet begär det eller när ordföranden anser att det behövs. *Vid sammanträde före utgången av november månad det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige ägt rum, skall förrättas val av kyrkoråd för den kommande mandatperioden.*

Motioner från allmänna motionstiden 1987

1986/87:K608 av Aina Westin och Sylvia Pettersson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen angetts om behovet av en utökad kommunalekonomisk kompetens i samband med begravningsar.

1986/87:K612 av Roland Sundgren m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen beslutar om sådan ändring i lagen om församling och kyrklig samfällighet att kyrkoherdes självskrivnenhet som ledamot av kyrkorådet endast omfattar yttrande och förslagsrätt.

KU 1987/88:30

1986/87:K616 av Jan Hyttring och Larz Johansson (c) vari yrkas att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts rörande principerna för nivån på den särskilda kyrkoavgiften till kyrkofonden.

Motioner från allmänna motionstiden 1988

1987/88:K609 av Evert Hedberg (s) vari yrkas att riksdagen beslutar att frågor som gäller tjänstgöringsföreskrifter för präster, beslut i fråga om disciplinansvar m.m. samt förordnande av pastorsadjunkter skall ligga kvar på domkapitlet.

1987/88:K618 av Karl Boo och Bengt Kindbom (c) vari yrkas att regeringen tillsätter en utredning rörande begravningskostnader för enskilda med beaktande av vad som anförts i motionen.

1987/88:K621 av Stig Josefson (c) vari yrkas att riksdagen i samband med behandlingen av förslaget till ny församlingslag uttalar att kompetensen för en samfällighet för alla ekonomiska angelägenheter (pastoratssamfällighet och flerpastoratssamfällighet) skall omfatta alla ekonomiska angelägenheter utan annan begränsning än vad som kan vara särskilt föreskrivet.

1987/88:K705 av Hugo Hegeland (m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om regler för införande av direktval till kyrkoråd i annan form än kyrkostämman.

Motioner angående stat-kyrka-relationerna

1987/88:K601 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om initiativ till överläggningar mellan staten och svenska kyrkan i syfte att ge svenska kyrkan en gentemot staten fri ställning.

1987/88:K611 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar uttala att nuvarande relationer mellan kyrkan och staten skall bevaras,

2. att riksdagen, om yrkande 1. avslås beslutar uttala att inga grundläggande förändringar i de nuvarande relationerna mellan kyrka och stat får vidtas utan att frågan underställts medborgarna i en allmän folkomröstning.

1987/88:K624 av Alf Svensson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en i förhållande till staten fri svensk kyrka.

1987/88:K625 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till kyrkans skiljande från staten.

Inledning

1982 års kyrkokommitté (Kn 1982:05) tillkallades för att utreda frågan om svenska kyrkans struktur på lokalplanet m.m. (Dir. 1982:95). Kommittén gav tillsammans med kyrkomusikerutredningen (Kn 1980:04) ut diskussionsbetänkandet (SOU 1983:55) Församlingen i framtiden. Kommittén sände ut betänkandet på en bred remiss till bl.a. församlingar och kyrkliga organ på olika plan. Remissvaren publicerades i betänkandet (SOU 1984:75) Församlingarna om framtiden. I en lägesrapport (SOU 1985:1) Församlingar i samverkan redovisade kommittén därefter sina ställningstaganden. Regeringen överlämnade rapporten till 1985 års kyrkomöte som behandlade rapporten och ett antal motioner i anslutande ämnen (RegSkr. 1985:1, KO 10, kskr. 34). I mars 1986 avlämnade kyrkokommittén sitt slutförslag till lokal och regional organisation i svenska kyrkan i betänkandet (SOU 1986:17 och 18) Framtid i samverkan. Regeringen överlämnade i maj 1987 ett förslag om ny organisation på lokal- och stiftsplanet i svenska kyrkan m.m. till kyrkomötet. Skrivelser (RegSkr. 1987:1) behandlades i kyrkomötets kyrkolagsutskott och organisationsutskott. Dessa utskotts betänkanden (KL 1987:5 och KO 1987:3) samt kyrkomötets skrivelser 1987:20 och 1987:22 redovisas i huvudpropositionens bilagedel.

Kyrkomötet har i allt väsentligt godtagit lagförslagen men framställt erinringar i vissa hänseenden. Konstitutionsutskottet redovisar i det följande i samband med behandlingen av motionerna under olika avsnitt skillnader mellan förslagen i propositionen och kyrkomötets ställningstaganden.

I propositionen erinrar departementschefen bl.a. om att de senaste årens samhällsutveckling har präglats av en medveten strävan att decentralisera viktiga delar av förvaltningen och att minska det statliga inflytandet på olika områden. Inte minst i fråga om den kyrkliga förvaltningen har åtskilliga grupper av ärenden flyttats från regeringen till underlydande myndigheter. Där det har funnits lämpligt har också ramen för de kyrkokommunala organens självbestämmande vidgats. De nu aktuella förslagen innebär att man går vidare på denna väg. Det blir sålunda möjligt att till kyrkokommunala organ i stiftet överföra statliga förvaltningsuppgifter som hittills har handhåfts av regeringen eller statliga myndigheter på olika nivåer. En överföring av sådana uppgifter till de stiftsstyrelser och egendomsnämnder som föreslås innebär både att besluten flyttas närmare dem som berörs av dem och att kyrkans egna organ får handlägga förvaltningsuppgifter med stöd av lag som riksdagen stiftar.

Det är enligt departementschefen angeläget att bereda kyrkan ett ökat inflytande på sina egna angelägenheter. Ett fullföljande av kyrkomötesreformen på stiftsplanet ökar enligt departementschefen förutsättningarna för en utveckling i sådan riktning. Stiftet får genom i demokratisk ordning utsedda beslutande och verkställande organ en avsevärt starkare ställning i svenska kyrkan. De kommer att, inom vissa givna ramar, få möjlighet att själva besluta om fördelningen av resurserna för den kyrkliga verksamheten i stiftet och långsiktigt utforma denna på det sätt som man i varje stift anser

bäst gagna församlingslivet. Biskopens ställning i den nya stiftsstyrelsen ger biskopen tillfälle att mera aktivt utöva sin stiftsledande funktion i en nära samverkan med företrädare för stiftets församlingar.

Utskottet delar i allt väsentligt den grundsyn som kommer till uttryck i propositionen och vill tillägga att utgångspunkten för propositionens förslag är den s.k. dubbla ansvarslinjen, vilken innebär att en demokratiskt uppbyggd församlingsorganisation kombineras med ett prästerligt ämbetsansvar som inte är underställt de demokratiskt valda organen.

De lagförslag som lagts fram i huvudpropositionen innebär bl.a. följande.

Genom ändring i övergångsbestämmelserna till regeringsformen förs normgivningen i fråga om det kyrkliga ämbetet över till kyrkomötets kompetensområde.

Församlingarna ansvarar som hittills för sådana frågor som främjande av kyrkans gudstjänstliv, undervisning, diakoni och evangelisation.

Obligatoriska pastoratssamfälligheter skall ha hand om underhåll m.m. av församlingskyrkorna och övriga byggnader. På samfälligheten faller vidare ansvaret för kyrkogårdar och andra begravningsplatser samt personal och personaladministration. Sådan samfällighet kan också få ett totalansvar för alla ekonomiska församlingsangelägenheter, s.k. totala pastoratssamfälligheter. Härutöver kan församlingarna i flera pastorat bilda kyrkliga samfälligheter för att stödja en eller flera ekonomiska församlingsangelägenheter, s.k. flerpastoratssamfälligheter.

I varje församling skall finnas ett kyrkoråd. I alla församlingar med fler än 500 röstberättigade kyrkomedlemmar skall det finnas kyrkofullmäktige. I små församlingar kan det i stället finnas kyrkostämma. I totala pastoratssamfälligheter inskränker sig fullmäktiges uppgift till att välja kyrkoråd. I sådana samfälligheter skall man därför kunna få direkt välja ett kyrkoråd. I flerförsamlingspastorat och flerpastoratssamfälligheter utövas beslutanderätten av församlingsdelegerade och i totala samfälligheter av kyrkofullmäktige. Kyrkoherden är självskriven ledamot i församlings- och pastoratskyrkoråd.

I varje stift skall bildas en obligatorisk stiftssamfällighet med kompetens att sköta bl.a. följande församlingsangelägenheter, nämligen främjande av församlingens utveckling inom stiftet, andlig vård vid sjukhus, större vårdinrättningar, kriminalvårdsanstalter och militära förband samt för att främja finskspråkigt församlingsarbete och församlingsarbete bland samer.

Vad gäller den andliga vården inom kriminalvården vill utskottet i sammanhanget erinra om vissa tidigare riksdagsuttalanden i frågan (se JuU 1986/87:20).

Delar av domkapitlets uppgifter, bl.a. arbetsgivarfunktionerna för den personal som behövs, överflyttas på stiftssamfälligheterna. Dessa skall också svara för avlöningsförmåner för personalen hos samfälligheten. Stiftssamfälligheterna får även besluta att utvidga sin verksamhet till att omfatta ytterligare ekonomiska församlingsangelägenheter som är av gemensamt intresse för församlingarna i stiftet. Den frivilliga verksamhet som i dag huvudsakligen sköts av stiftstingsorganisationen kommer att kunna inordnas i kyrkokommunal verksamhet på stiftsplanet.

Stiftssamfällighetens beslutande organ skall vara stiftsfullmäktige som väljs för tre år och skall bestå av minst 51 ledamöter jämte suppleanter. Förvaltningen och verkställighet i stiftssamfälligheten vilar på en stiftsstyrelse samt andra nämnder. I stiftsstyrelsen är biskopen självskriven ledamot och ordförande.

Reformen skall inte medföra kostnadsökningar utöver engångskostnader på sammanlagt 6 miljoner. Skattekraftsgarantin ändras så att en besparing uppnås inom utjämnningssystemet som motsvarar beslutad minskning till borgerliga kommuner. Kyrkofondens utgifter begränsas och utjämnningssystemet utformas så att nuvarande underskott i kyrkofonden täcks och balans uppnås mellan fondens utgifter och inkomster.

Ett belopp motsvarande kyrkofondens nuvarande kostnader för vissa löner m.m. på sammanlagt 130 milj. kr. samt statens och kyrkofondens kostnader för stiftsmyndigheterna skall utgå som stiftsbidrag till stiftssamfälligheterna och användas till löne- och förvaltningskostnader på stiftsplanet.

I stiftsbidragen skall vidare ingå belopp motsvarande nuvarande lönebidrag inom det särskilda utjämningsbidraget – ca 69 milj. kr. – samt kyrkofondens nuvarande kostnader – ca 12 milj. kr. – för icke prästviga tjänstebiträden, vilka i fortsättningen skall betalas av pastoraten eller samfälligheterna själva.

Fördelningen av stiftsbidragen skall göras av kyrkofondens styrelse. Därvid skall styrelsen fastställa för varje stift hur stor del av bidraget som genom stiftsstyrelsens försorg skall utbetalas som strukturbidrag till pastorat och övriga samfälligheter i stiftet. Denna bidragsdel kan avse både vissa personalkostnader och olika aktiviteter hos kyrkliga kommuner som, beroende på deras struktur, har behov av stöd. Stiftsbidraget skall även innefatta medel för domkapitlens kansliresurser.

Det allmänna utjämningsbidraget skall bestå men i fortsättningen endast utgå till pastorat och samfälligheter och ej till församlingar. Vidare ändras skattekraftsgarantin så att besparingar uppnås, motsvarande den av riksdagen beslutade minskningen av transfereringarna till de borgerliga kommunerna.

Det särskilda utjämningsbidraget slopas och ersätts av nya bidragsformer, såsom den i stiftsbidraget ingående s.k. strukturbidragsdelen. Det extra utjämningsbidraget behålls med oförändrad konstruktion men bör i fortsättningen endast utgå till pastorat och samfälligheter.

Kyrkofondens styrelse skall kunna fördela bidrag till mera kostnadskrävande underhåll av församlingskyrkor i form av ett kyrkobyggnadsbidrag.

Den allmänna kyrkoavgiften som erläggs av pastoraten behålls. Den särskilda kyrkoavgiften, som pastoraten betalar i relation till sitt innehav av boställsegendom, skall i fortsättningen bestämmas årligen och beräknas på innehavet av sådan egendom den 1 januari året före bidragsåret. Avgiftssatsernas storlek skall i båda fallen fastställas i lag.

Nuvarande stiftsnämnder och boställsnämnder, vilka är statliga myndigheter, avskaffas och ersätts av egendomsnämnder. Dessa blir kommunala organ vars ledamöter väljs av stiftsfullmäktige. Ansvaret för förvaltningen av kyrkofondens fastigheter åvilar kammarkollegiet. Egendomsnämnderna övertar de uppgifter som nu ligger på stiftsnämnder och boställsnämnder.

Arrendevillkor förutsätts bli utarbetade efter samråd med de kyrkliga arrendatorerna. Personalen hos egendomsnämnderna blir kyrkokommunalt anställd.

Församlingarnas storlek regleras inte i författning utan får bestämmas av de lokala förhållandena. Kammarkollegiet skall i princip överta regeringens roll som centralt beslutande organ i ärenden om rikets indelning i församlingar. Kollegiet beslutar om ändringar i församlingsindelningen och meddelar de föreskrifter som behövs för att genomföra ändringarna.

Stiftsstyrelsen skall verka för en ändamålsenlig pastoratsindelning, varvid hänsyn skall tas till pastoratens förmåga att svara för de angelägenheter som enligt särskilda föreskrifter ankommer på dem. Stiftsstyrelsen skall förlöpa se över pastoratsindelningen. Pastoratsregleringen skall bygga på frivillighet och samverkan. Stiftsstyrelsen övertar regeringens uppgift att besluta om ändrad kontraktsindelning.

I ett pastorat kan det förutom kyrkoherde finnas en eller flera komministrar anställda. De avlönas av pastoratet. Hos stiftssamfälligheten kan stiftsadjunkter och kontraktsadjunkter finnas anställda. Dessa avlönas av stiftssamfälligheten. I stiftssamfälligheten får dessutom finnas tjänster som pastorsadjunkt, vilka närmast är avsedda för nyblivna präster. Prästtjänsterna är statligt reglerade tjänster. Kyrkoherdarna för döva förs över till den rikskyrkliga organisationen och avlönas av Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet.

Nuvarande antal prästtjänster inberäknat pastoratsadjunktstjänsterna skall vara vägledande för den nya tjänstorganisationen. Regeringen fastställer det totala antalet prästtjänster i landet. Svenska kyrkans centralstyrelse får fördela tjänsterna mellan stiftet samt besluta om inrättande och indragning av alla stiftstjänster utom pastorsadjunktstjänster. Stiftsstyrelsen har ansvaret för inrättande och indragning av pastoratsstjänster och pastorsadjunktstjänster.

Första och andra gången en kyrkoherdetjänst är ledig skall domkapitlet först pröva vilka sökande som är behöriga för tjänsten. Denna tillsätts sedan efter yttrande av domkapitlet, i enförsamlingspastorat av kyrkorådet och i flerförsamlingspastorat av en tillsättningsnämnd. Tredje gången tjänsten är ledig tillsätts den av domkapitlet efter yttrande från berörda församlingars kyrkoråd. Komministertjänster tillsätts av kyrkorådet eller tillsättningsnämnden. Domkapitlet prövar vilka sökande som är behöriga till tjänsten och avger ett inte bindande yttrande i frågan till pastoratet.

Biskop tillsätts som hittills av regeringen efter förslag från vissa valkorporationer bestående av präster och lekmän. Även domprosttjänsterna tillsätts av regeringen. I sådana fall skall domkapitlet höras, som i sin tur skall ge samtliga församlingsskyrkoråd i pastoraten tillfälle att yttra sig. Tjänster som stiftsadjunkt eller kontraktsadjunkt tillsätts av stiftsstyrelsen efter behörighetsprövning och yttrande av domkapitlet. Tjänster som pastorsadjunkt tillsätts av stiftsstyrelsen. Förflyttningsskyldigheten för präster behålls.

Reformerna avses i princip träda i kraft redan år 1989. Utskottet övergår härfter till att behandla ett antal motioner som har anknytning till propositionen.

Enligt 1 kap. 6 § förslaget till ny församlingslag kan som tidigare nämnts en pastoratssamfällighet komma att sköta de ekonomiska angelägenheter som eljest ankommer på församlingen (s.k. total pastoratssamfällighet).

Som framgår av 13. övergångsbestämmelserna i förslaget till den nya församlingslagen skall pastoratssamfälligheten överta förvaltningen av fonder som avser sådana ändamål som enligt församlingslagen skall förvaltas av samfälligheten. I propositionen framhålls att de donationer som inte omfattas av övergångsbestämmelsen liksom tidigare måste bli föremål för ansökan om permutation och att pastoratet bör ta initiativ till sådana ansökningar.

I motion 1987/88:K27 yrkande 1 (c) understryks vikten av att enskilda medel och gåvor kan disponeras av församlingarna även på områden som ligger inom pastoratens kompetens.

I motion 1987/88:K621 (c) framhålls vikten av att riksdagen klarlägger att kompetensen för de samfälligheter som omfattar alla ekonomiska angelägenheter verkligen kommer att gälla detta. I motionen hänvisas till ett avgörande av kammarrätten i Stockholm enligt vilket uttalanden i förarbetena till 1961 års lag om församlingsstyrelse ger vid handen att med ekonomiska församlingsangelägenheter avses endast sådana angelägenheter som gäller användandet av utdebiterade medel. Detta synsätt strider enligt motionären mot tillämpad praxis. Enligt motionären är det angeläget att denna kompetensfråga löses då en ny församlingslag skall antas.

Utskottet anser att det är angeläget att lagstiftningen inte lägger hinder i vägen för enskilda som genom gåvor och donationer till sin församling vill stödja kyrkans verksamhet. Av de allmänna bestämmelserna om församlingars kompetens enligt förslaget till ny församlingslag får anses följa att en församling inte kan motta och förvalta en donation som kan medföra kostnader för församlingen om donationens ändamål inte faller inom ramen för församlingens kyrkokommunala kompetens, eftersom församlingen i allmänhet saknar möjlighet att täcka kostnaderna på annat sätt än genom inspråktagande av utdebiterade medel. En sådan kostnadstäckning skulle komma i konflikt med reglerna för den kyrkokommunala kompetensen.

Om mottagandet av en donation inte medför några kostnader för församlingen är det enligt utskottets mening önskvärt att församlingen skall kunna förvalta donationen om den enskilde givaren framställer önskemål om detta. I sådana fall där ändamålet ligger utanför församlingens kompetens enligt de föreslagna bestämmelserna i församlingslagen måste enligt utskottets mening dock ifrågasättas om församlingen kan åta sig detta. Utskottet vill med anledning härav förorda att de rättsliga förutsättningarna angående förvaltningen av donationer genom kyrkokommuner blir föremål för närmare överväganden.

Den frågeställning som tas upp i motion 1987/88:K621 sammanhänger med de problem som behandlas i motion 1987/88:K27 yrkande 1. Utskottet anser därför att även den i motion 1987/88:K621 väckta frågan bör bli föremål för översyn. Det bör ankomma på regeringen att bestämma formerna härför.

Anläggande och underhåll av begravningsplatser

I propositionen föreslås att det ekonomiska ansvaret för kyrkotomt, kyrkogårdar och övriga begravningsplatser skall ligga hos pastoratssamfälligheterna.

Departementschefen anför i sammanhanget följande.

Pastoratet får genom detta förslag hand om den grundläggande planeringen av begravningsplatsens utformning. Jag förutsätter dock att pastoratet, när det gäller utformningen och vården av en kyrkogård i anslutning till församlingskyrkan visar stor lyhördhet för den enskilda församlingens önskemål. Även i fråga om församlingskyrkogården har församlingen möjlighet att med frivilliga medel och gåvor bekosta skulpturer och liknande. Utsmyckningen får dock inte medföra ingrepp i pastoratets grundläggande plan för den löpande vården av kyrkogården.

Ett flerförsamlingspastorat skall tillsätta nämnder för den förvaltning och verkställighet som enligt särskilda författningar ankommer på dessa. Fullmäktige eller stämma får tillsätta de nämnder som i övrigt behövs. En nämnd kan exempelvis tillsättas för den löpande vården av en församlingskyrkogård. Det finns inte något som hindrar att pastoratet uppdrar förvaltningen av en kyrkogård till kyrkorådet i den aktuella församlingen. På detta sätt kan pastoratet, om det är lämpligt, överlåta vissa uppgifter till en församling. Det är emellertid inte möjligt för pastoratet att delegera uppgifter som innebär myndighetsutövning, exempelvis upplåtelse av gravrätt, till ett församlingskyrkoråd.

I sitt av kyrkomötet godkända betänkande (KO 1987:3) anförde kyrkomötets organisationsutskott följande:

I likhet med vad som anges i regeringens skrivelse förutsätter utskottet att pastoratet, när det gäller utformningen och vården av en kyrkogård i anslutning till församlingskyrkan visar stor lyhördhet för den enskilda församlingens önskemål. Möjlighet finns också att i ett flerförsamlingspastorat tillsätta en nämnd för den löpande vården av en församlingskyrkogård vartill väljs sådana som representerar den aktuella församlingen. — — —

Organisationsutskottet avstyrkte därför en motion med förslag att församlingarnas kyrkoråd skulle ha ansvar för myndighetsfunktioner som gällde kyrkogårdsförvaltningen.

I motion 1987/88:K27 yrkande 2 (c) yrkas att den nya församlingslagen utformas så att församlingen skall fatta beslut om begravningsväsendet i församlingen. I motionen framhålls att kyrkogård med begravningsplats är en viktig vårduppgift för församlingen och att denna därför bör behålla myndighetsuppgifterna på detta område.

Utskottet vill med anledning av motionen framhålla följande. Genom den föreslagna reformen kommer pastoratssamfälligheterna att överta det ekonomiska ansvaret på lokalplanet. Härigenom åstadkoms en ökad samverkan mellan församlingarna och en jämnare kostnadsfördelning mellan dessa. Genom att pastoratssamfälligheten övertar ansvaret för kyrkogårdarna uppnås en förbättrad resursanvändning. Detta gäller bl.a. utnyttjandet av

den tunga maskinella utrustning som behövs för skötseln av kyrkogårdar. Som framhålls i propositionen finns det inget som hindrar att pastoratet uppdrar förvaltningen av en kyrkogård till kyrkorådet i den aktuella församlingen varigenom det skapas möjligheter att i lämplig utsträckning överlåta vissa uppgifter till församlingen. I ett flerförsamlingspastorat kan t.ex. tillsättas en nämnd för den löpande vården av en församlingskyrkogård.

I likhet med vad departementschefen uttalat förutsätter utskottet att pastoratet visar stor lyhördhet för den enskilda församlingens önskemål när det gäller utformning och vård av kyrkogården. Utskottet anser därför att församlingarnas inflytande i stor utsträckning kan tillgodoses inom ramen för de i församlingslagen föreslagna kompetensreglerna. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 1987/88:K27 yrkande 2.

Vidgad kompetens för kyrklig kommun på begravningsområdet

I motion 1986/87:K608 (s) föreslås att frågan om en utökad kommunalekonomisk kompetens i samband med begravningar snarast undersöks och övervägs. Motionärerna anför att nuvarande ordning ger kommunerna möjlighet att svara för vissa begravningskostnader men att det inte är möjligt för dem att t.ex. inrätta egna begravningsbyråer. Enligt motionen bör riksdagen i form av ett tillkännagivande till regeringen understryka behovet av vidgning av den kommunalekonomiska kompetensen på förevarande område.

I motion 1987/88:K618 (c) föreslås att frågan rörande den enskildes begravningskostnader bör utredas. Motionärerna vill slå vakt om att begravningsverksamheten skall utgöra en kyrkokommunal angelägenhet. Frågan om begravningsförsäkring bör i sammanhanget uppmärksammas.

I samband med riksdagens behandling av propositionen 1982/83:19 om den nya lagen om församlingar och kyrkliga samfälligheter väcktes en motion (s) om vidgad rätt för församling att svara för tjänster vid begravning. I konstitutionsutskottets betänkande 1982/83:8 hänvisade utskottet till att frågan tidigare, både år 1974 och år 1975, hade behandlats av riksdagen som avvisat tanken på en kompetensutvidgning. Utskottet anförde vidare bl.a. följande.

Utskottet har stor förståelse för det krav på vidgad kompetens på begravningsområdet som framförs i motion 1982/83:22. Trots de olika former av ekonomisk hjälp som finns är begravningskostnaderna ofta en betungande utgift för de anhöriga. Församlingarnas förmåga att bära de ökade kostnader som en vidgning av kompetensen skulle medföra är emellertid högst varierande. Enligt utskottets mening måste därför de ekonomiska förutsättningarna för en vidgning av kompetensen först utredas. I denna utredning bör svenska kyrkans strukturfrågor på lokalplanet få en framträdande plats. Formerna för detta utredningsarbete får ankomma på regeringen att besluta om. Vad utskottet nu anför bör med bifall till motionerna 1980/81:1506 och 1982/83:22 riksdagen ge regeringen till känna.

Med anledning av två motioner från den allmänna motionstiden 1986/87 (Sf267 och Sf291) har riksdagen ånyo behandlat frågan om bidrag från den

allmänna försäkringen till enskildas kostnader vid dödsfall. Socialförsäkringsutskottet (SfU 1987/88:3) avstyrkte bifall till motionerna och anförde därvid att det inte framkommit några skäl att frånga tidigare ställningstaganden i frågan, nämligen att en obligatorisk begravningsförsäkring med tanke på den nödvändiga prioriteringen inom den allmänna försäkringen inte motiverade den kostnad en sådan försäkring kunde väntas föranleda. Socialförsäkringsutskottet framhöll att problemet var av begränsad betydelse med hänsyn bl.a. till utvecklingen med tjänste- och frivilliga grupplivförsäkringar.

Frågan om begravningskostnader för enskilda har även varit föremål för överväganden av 1982 års kyrkokommitté. I en promemoria som överlämnades till regeringen (civildepartementet) i december 1986 av en särskild tillkallad utredningsman framhölls att ett ökat samhällsansvar för begravningskostnader kunde åstadkommas antingen genom att införa en allmän begravningsförsäkring eller vidga församlingarnas kompetens på området. Utredningsmannen förordade den senare lösningen. Promemorian remissbehandlades. Flera remissinstanser ansåg att frågan borde utredas ytterligare. Bl.a. pekades på risken för att stora skillnader församlingarna emellan skulle uppkomma. Några remissinstanser förordade en kombination av allmän begravningsförsäkring och viss vidgning av församlingarnas kompetens.

Även vid 1987 års kyrkomöte berördes frågan (KL 1987:11). Kyrkomötet ansåg att hittillsvarande utredningar inte gav svar på frågan hur problemet borde lösas. I den nu aktuella propositionen (s. 89) framhåller departementschefen under hänvisning till vad som framförts under remissbehandlingen och kyrkomötets uttalanden att han inte var beredd att föreslå en sådan utvidgning av församlingarnas kompetens som anvisats av utredaren.

Som framhållits i olika sammanhang är begravningskostnaderna ofta en mycket betungande utgift för de anhöriga. Utskottet hänvisar till sina uttalanden vid 1982/83 års riksmöte. I likhet med vad som uttalats av kyrkomötet och i propositionen anser utskottet att det ännu inte finns tillräckligt underlag för ett ställningstagande till hur frågan bör lösas. Mot denna bakgrund förordar utskottet att frågan blir föremål för förnyade överväganden. Det bör ankomma på regeringen att bestämma i vilka former en utredning på området bör bedrivas. Enligt utskottet bör särskild uppmärksamhet ägnas frågor rörande kostnader för olika typer av tjänster i samband med begravning, fördelningen av kostnader mellan kyrkliga och borgerliga kommuner samt statens ansvar i sammanhanget. Utredningen bör inte begränsas till frågan om utvidgning av den kyrkommunala kompetensen utan även omfatta vilka möjligheter som står till buds att lösa frågan inom ramen för den allmänna försäkringen och konsekvenserna av detta. I sammanhanget bör även beaktas den i motion 1986/87:K608 väckta frågan om kommunernas möjlighet att inrätta begravningsbyråer. Vad utskottet nu anfört bör med besvarande av motionerna 1986/87:K608 och 1987/88:K618 ges regeringen till känna.

Enligt förslaget till församlingslag skall enligt 1 kap. 9 § beslutanderätten i en församling utövas av kyrkofullmäktige eller på kyrkostämma, om inte annat följer av 10 §. Där föreskrivs att om en församling med över 500 röstberättigade kyrkomedlemmar ingår i en total pastoratssamfällighet eller en total flerpastoratssamfällighet, får stiftsstyrelsen besluta att församlingens beslutanderätt skall utövas av ett direktvalt kyrkoråd, om församlingen begär det.

Kyrkomötets organisationsutskott har i sitt av kyrkomötet godtagna betänkande (KO 1987:3) uttalat att direktval borde få förekomma i alla församlingar som ingår i totala samfälligheter.

I motion 1987/88:K705 (m) hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag om regler för införande av direktval till kyrkoråd i annan form än kyrkostämma.

Utskottet anser för sin del att de möjligheter som enligt propositionsförslaget öppnas för direktval till kyrkoråd är till fyllest och avstyrker följaktligen motionsyrkandet.

Kyrkoherdens ställning i kyrkorådet

Av 7 kap. 3 § förslaget till församlingslag framgår att kyrkoherden är självskriven ledamot i kyrkorådet.

I motion 1986/87:K612 (s) framhålls att kyrkoherdens ställning i kyrkorådet kan innebära att de politiska majoritetsförhållandena förändras på grund av kyrkoherdens politiska åsikter. I motionen föreslås därför att kyrkoherden såsom självskriven ledamot endast skall ha yttrande- och förslagsrätt.

Frågan om kyrkoherdens ställning i kyrkorådet har tidigare diskuterats såväl i riksdagen som i kyrkomötet. Med anledning av ett motionsyrkande i anslutning till proposition 1982/83:19 om ny församlingsstyrelselag m.m. begärde konstitutionsutskottet i ett tillkännagivande till regeringen att frågan skulle utredas. Utskottets borgerliga ledamöter reserverade sig mot beslutet. Riksdagen följde utskottsmajoriteten.

Det uppdrogs sedermera åt kyrkokommittén att utreda frågan. Den behandlades först i kommitténs rapport (SOU 1985:1) Församlingar i samverkan och därefter i slutbetänkandet (SOU 1986:17) Framtid i samverkan. Med hänvisning till 1983 års kyrkomötes ställningstagande i frågan förklarade sig kommittén inte längre vidhålla sitt tidigare förslag om att kyrkoherdens ställning som självskriven ledamot av pastoratskyrkoråd och därmed jämförligt kyrkoråd skulle upphöra och ersättas med närvaroplikt samt yttrande- och förslagsrätt. Däremot ansåg kommittén fortfarande att kyrkoherden inte skulle vara valbar till kyrkofullmäktige och församlingsdelegerade. I remissyttrandena över kommitténs förslag anfördes inte några erinringar mot kommitténs slutliga ställningstagande. 1987 års kyrkomöte (KO 1987:3) intog samma ståndpunkt i frågan.

I propositionen (s. 97) ansluter sig departementschefen till kommitténs och kyrkomötets ställningstaganden och framhåller bl.a. att mot bakgrund av den dubbla ansvarslinjen i svenska kyrkan är det naturligt att den som har ansvaret för gudstjänsten och förkunnelsen i församlingen är ledamot av församlingskyrkorådet. Med hänsyn till kyrkoherdens centrala ställning bl.a.

som arbetsledare och till att så många viktiga och för församlingsvården väsentliga ekonomiska beslut föreslås flyttade till pastoratsnivån är det enligt departementschefen också rimligt att kyrkoherden blir självskriven ledamot i pastoratskyrkorådet.

Departementschefen delar kommitténs uppfattning att kyrkoherden, som självskriven ledamot i kyrkorådet på grund av sin tjänst, inte samtidigt skall vara valbar för ett politiskt parti till det beslutande organet på samma eller lägre nivå. En självskriven ledamot i en styrelse bör sålunda ej ingå i de organ som har att välja övriga ledamöter i styrelsen.

Utskottet har ingen erinran mot propositionens förslag i nu aktuella delar och avstyrker följaktligen motion 1986/87:K612.

Sammanträde med kyrkostämma för val av kyrkoråd

I 6 kap. förslaget till ny församlingslag finns bestämmelser om val till stiftsfullmäktige, vilket skall ske av särskilda elektorater som väljs av kyrkofullmäktige eller av kyrkorådet, om kyrkofullmäktige inte finns. Av 9 § framgår att elektorater och ersättare för dessa skall utses före utgången av november det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har förrättats. I 3 kap. 5 § 3. föreskrivs att kyrkostämma skall hållas när kyrkorådet begär det eller när ordföranden anser att det behövs.

I motion 1987/88:K27 yrkande 12 (c) framhålls att val av kyrkoråd måste ske före november månads utgång för att det skall vara möjligt för det nyvalda kyrkorådet att utse elektorater. Motionärerna föreslår därför att 3 kap. 5 § 3. kompletteras med en föreskrift av innehåll att val av kyrkoråd skall förrättas för den kommande mandatperioden vid sammanträde före utgången av november månad det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har ägt rum.

Utskottet vill erinra om att enligt propositionsförslaget skall vid sammanträde före december månads utgång förrättas val till de befattningar inom församlingen som blir lediga vid årets slut. Det år då val i hela riket av fullmäktige har ägt rum skall valen förrättas av de nyvalda fullmäktige. Dessa förrättar även andra val som ankommer på fullmäktige och avser tid efter utgången av det nämnda året.

Av de föreslagna bestämmelserna får anses följa att nyvalda fullmäktige är skyldiga att välja elektorater till stiftsfullmäktige före utgången av november. Beträffande församlingar med kyrkostämma bör enligt utskottet lagen kompletteras med en föreskrift av innebörd att kyrkorådet skall väljas i sådan tid att det kan fullgöra uppgiften att välja elektorater för val av stiftsfullmäktige. Med tillstyrkande av motion 1987/88:K27 yrkande 12 framlägger utskottet ett lagförslag i enlighet härmed (bilaga 9).

Kyrkofondslag

Genom den s.k. kyrkofonden fördelas kostnaderna för svenska kyrkans verksamhet. Kyrkofonden tillförs medel i form av allmän och särskild kyrkoavgift samt genom statsbidrag som beviljas för ändamålet. Till kyrkofonden förs även avkastning och ersättning från vissa tillgångar som

tillhör fonden. Kyrkofonden har möjlighet att efter regeringens bestämmande ta upp lån.

KU 1987/88:30

Enligt 4 § förslaget till kyrkofondslag skall kyrkofonden ha en styrelse som består av ordförande och sex ledamöter. Ordföranden och tre ledamöter utses av regeringen. Övriga tre ledamöter utses av kyrkomötet. Förslaget innebär ingen ändring i förhållande till nu gällande regler.

Med anledning av en motion till 1987 års kyrkomöte med förslag att vice ordföranden i kyrkofondens styrelse skulle kunna väljas bland de ledamöter i styrelsen som kyrkomötet utser uttalade organisationsutskottet i sitt av kyrkomötet godtagna betänkande (KO 1987:3) att det var lämpligt att kyrkomötet fick utse majoriteten av ledamöterna.

I motion 1987/88:K25 yrkande 3 (m) anförs att det är påkallat att kyrkan ges ökat inflytande i kyrkofondens styrelse med hänsyn till den stora betydelse fonden har för kyrkans verksamhet. Motionärerna föreslår att kyrkofondslagen ändras så att kyrkomötet får utse majoriteten av ledamöterna i styrelsen.

Utskottet vill, såsom även framhålls i propositionen (s. 151), erinra om att motiveringen för inrättandet av en särskild styrelse för kyrkofonden var att kyrkan borde ges ett medinflytande över fondens förvaltning (prop. 1981/82:158 s. 32 och 52). Det ansågs då naturligt att staten fick utse flertalet ledamöter i styrelsen. I propositionen (s. 151) framhålls att kyrkofondens inkomster till större delen består av skattemedel varför det saknas anledning att nu ändra på bestämmelserna om styrelsens sammansättning.

Utskottet delar den i propositionen intagna ståndpunkten och avstyrker motion 1987/88:K25 yrkande 3.

Allmän och särskild kyrkoavgift

Enligt nuvarande ordning bestämmer regeringen för varje år det öretal för skattekrona, högst 20, med vilket den allmänna kyrkoavgiften skall erläggas. Avgiften innebär ett åläggande för pastoraten. Enligt propositionen bör avgiftens storlek anges i lag. Enligt 10 § förslaget till kyrkofondslag skall den allmänna kyrkoavgiften beräknas på skatteunderlaget och utgöra 16 öre per skattekrona.

Pastorat som innehar lönetillgångar skall betala särskild kyrkoavgift till kyrkofonden. Den särskilda kyrkoavgiften beräknas för närvarande efter viss procentsats på de lönetillgångar pastoraten hade den 31 december 1981. För fast egendom beräknas avgiften på 1980 års taxeringsvärden. Närmare bestämmelser om hur den särskilda kyrkoavgiften skall beräknas finns i 12 § förslaget till kyrkofondslag. Underlaget för avgiften bestäms löpande så att den särskilda kyrkoavgiften för t.ex. år 1990 beräknas med hänsyn till förhållandena den 31 december 1988.

Kyrkomötet (KO 1987:3) har inte haft någon erinran mot förslagen om allmän och särskild kyrkoavgift.

I motion 1987/88:K27 yrkande 10 (c) föreslås mot bakgrund av kyrkans ekonomiska behov att den allmänna kyrkoavgiften i enlighet med kyrkofondens förslag höjs till 17 öre per skattekrona.

I motion 1986/87:K616 (c) anförs att en övergång till avgiftssättning med de

nya taxeringsvärdena som grund måste förenas med en förändring av de i propositionen föreslagna procentsatserna. För många pastorat skulle de förändrade principerna annars kunna medföra betydande svårigheter. I motion 1987/88:K27 yrkande 11 (c) anförs att den föreslagna beräkningsgrunden för den särskilda kyrkoavgiften skulle hårt drabba kyrkans egendomsförvaltning särskilt hos landsbygdspastoraten. Kyrkofondens styrelse bör därför inkomma med ny beräkning av den särskilda kyrkoavgiftens storlek, och en nedsättning måste ske i första hand för den fasta egendomen. I motion 1987/88:K25 yrkande 4 (m) anförs att procentsatserna satts så högt att den särskilda kyrkoavgiften kan överstiga den reala avkastningen. Med hänsyn till pågående utredning och att frågan om beräkning av den särskilda kyrkoavgiften skall omprövas när resultatet av utredningsarbetet föreligger anser motionärerna att förslaget till särskild kyrkoavgift inte nu bör genomföras.

Utskottet delar departementschefens uppfattning att den allmänna kyrkoavgiftens storlek av konstitutionella skäl i fortsättningen bör anges i lag. I sak överensstämmer propositionen med kyrkokommitténs förslag. Remissinstanserna har med något undantag inte haft någon erinran. Även kyrkomötet har godtagit förslaget till allmän kyrkoavgift. Utskottet tillstyrker propositionen på denna punkt och avstyrker motion 1987/88:K27 yrkande 10.

Vad sedan gäller förslaget till särskild kyrkoavgift skall erinras om att lönetillgångar i form av s.k. prästlönefondsfastigheter och boställsskog förvaltas av stiftsnämnderna. Vinst eller förlust på denna förvaltning fördelas mellan pastoraten i förhållande till pastoratens andelar i lönetillgångarna. Antalet andelar i boställsskog för de olika pastoraten i ett stift bestäms på grundval av värdet av pastoratens skogsfastigheter per den 1 januari 1972 enligt då gällande normer för fastighetstaxering.

Den särskilda kyrkoavgiften för år 1987 beräknades efter pastoratens lönetillgångar per den 31 december 1981. För fast egendom beräknades avgiften till 2 % av 1980 års taxeringsvärden och för egendom som åsatts skogsbruksvärde 6 %.

1982 års kyrkokommitté föreslog i sitt betänkande (SOU 1986:17) Framtid i samverkan att den särskilda kyrkoavgiften skulle beräknas på gällande taxeringsvärden. Samma förslag fördes senare fram av kyrkofondens styrelse. För att lindra övergången från 1980 års taxeringsvärden till de aktuella värdena föreslog kyrkofondens styrelse viss sänkning av avgiftsuttaget för år 1988. Regeringen följde förslaget.

Regeringen uppdrog våren 1986 åt kyrkofondens styrelse att närmare utreda vilket förmögenhetsvärde boställsegendomen representerar, vilken avkastning denna egendom lämnar i dag och om särskilda åtgärder behöver vidtas för att erhålla en bättre avkastning. Utredningen beräknas vara slutförd under slutet av år 1988. I propositionen uttalas att frågan om hur den särskilda kyrkoavgiften skall beräknas bör prövas på nytt när utredningen är klar.

Under utskottets beredning har påtalas att höjningen av den särskilda kyrkoavgiften påverkar pastoraten mycket olika. En av anledningarna till detta är att utdelningen från boställsskog beräknats på grundval av värdet den 1 januari 1972 medan den särskilda kyrkoavgiften grundas på nuvarande

taxeringsvärden. Vidare har framhållits att avgiftshöjningen inte bara drabbat de enskilda pastoraten ojämnt utan också fått mycket olika effekter i stiftet, bl.a. beroende på att taxeringsvärdena på skogsfastigheter varierar avsevärt i skilda delar av landet. Särskilt betungande är läget för Växjö stifts vidkommande. Enligt utskottet bör olikheterna mellan de olika pastoraten i ett stift kunna utjämnas genom att först stiftsnämnden och från och med den 1 juli 1989 egendomsnämnden från avkastningen av den skog som nämnden förvaltar för pastoraten erlägger den särskilda kyrkoavgiften. Inget pastorat skulle då behöva få en negativ behållning av sitt skogsinnehav. Skillnaderna mellan de olika stiftet kan motverkas genom att den särskilda kyrkoavgiften på skog som förvaltas av egendomsnämnd inte får bestämmas till mer än 80 % av överskottet av den sammanlagda förvaltningen efter avdrag för skogsvårdsavgift.

Utskottet anser i likhet med vad som uttalats i propositionen att storleken av den särskilda kyrkoavgiften – särskilt vad gäller uttaget på skogsfastigheter – bör övervägas ytterligare då kyrkofonden redovisat resultatet av sin utredning. I avvaktan härpå tillstyrker utskottet propositionens förslag angående särskild kyrkoavgift. Som nyss framhållits medför beräkningen av avgiftssatsen för skogsfastigheter en ojämn belastning i olika delar av landet. För att komma till rätta med detta akuta problem föreslår utskottet vissa övergångsbestämmelser i kyrkofondslagen (bilaga 6). Dessa bestämmelser föreslås gälla till utgången av år 1991.

Av samma skäl som angetts beträffande den allmänna kyrkoavgiften bör avgiftssatserna för den särskilda kyrkoavgiften bestämmas i lag.

Mot bakgrund av vad sålunda anförts avstyrker utskottet motionerna 1986/87:K616, 1987/88:K25 yrkande 4 och 1987/88:K27 yrkande 11.

Allmänt utjämningsbidrag

Enligt 13 § förslaget till kyrkofondslag skall till pastorat och stiftssamfälligheter utgå ett allmänt utjämningsbidrag om skatteunderlaget understiger det skatteunderlag som motsvarar den garanterade skattekraften. Förslaget innebär således att allmänt utjämningsbidrag i fortsättningen inte kommer att tillföras församlingarna.

Med anledning av motioner vid förra årets kyrkomöte förklarade kyrkomötets organisationsutskott (KO 1987:3) i sitt av kyrkomötet godtagna betänkande att utskottet delade de i motionerna uttalade farhågorna i fråga om försämring av de enskilda församlingarnas ekonomi om det allmänna utjämningsbidraget slopades.

I motion 1987/88:K27 yrkande 9 (c) föreslås att skatteutjämning skall utgå till samtliga kyrkokommuner. Den förändrade kompetensen mellan församlingar och pastorat skall visserligen leda till att pastoraten tar över den övervägande delen av kostnaderna. Enligt motionen har det emellertid inte utretts vilka konsekvenserna blir för de ekonomiskt svaga församlingarna om dessa mister utjämningsbidraget.

Utskottet vill erinra om att de nu aktuella reformerna bygger på förutsättningen att pastorat och samfälligheter skall bära de tyngsta ekonomiska åtagandena, medan församlingarna i fortsättningen endast kommer att

svara för jämförelsevis ringa kostnader i den totala kyrkokommunala budgeten. Utskottet anser därför att det saknas anledning att frångå propositionens förslag vad gäller allmänt utjämningsbidrag till församlingarna. Utskottet vill i sammanhanget även erinra om det föreslagna nya strukturbidraget som ger möjligheter att stödja aktiviteter på lokalplanet, när behovet är särskilt stort. Utskottet avstyrker motion 1987/88:K27 yrkande 9.

Av 6. övergångsbestämmelserna till den föreslagna församlingslagen framgår att den situationen kan uppkomma att obligatoriska pastoratssamfälligheter inte kommer att bildas förrän senast vid utgången av år 1991. För sådana församlingar som fram till denna tidpunkt behåller det ekonomiska ansvaret för de uppgifter som i framtiden skall åvila pastoratssamfälligheten kan det enligt utskottet finnas behov av allmänt utjämningsbidrag. Utskottet föreslår därför en övergångsbestämmelse till kyrkofondslagen av innebörd, att kyrkofondens styrelse utan hinder av bestämmelserna i övrigt får besluta om sådant bidrag. Förslaget framgår av bilaga 9 till detta betänkande.

Särskilda statsanslag för domkapitlens kansliresurser

Enligt 4 § i det i propositionen framlagda förslaget till domkapitelslag skall stiftssamfälligheten tillhandahålla domkapitlet sekreteraren och annan personal, kontorslokaler, inventarier, materiel samt vad som i övrigt behövs för att domkapitlet skall kunna fullgöra sina uppgifter.

Av 17 § förslaget till kyrkofondslag framgår att kyrkofonden skall bevilja stiftssamfälligheten bidrag ur kyrkofonden (stiftsbidrag) för bl.a. domkapitlets, stiftsstyrelsens och egendomsnämndens förvaltningskostnader. Avsikten är att verksamheten i stiftet skall samordnas i ett gemensamt stiftskansli.

I propositionen erinras om att önskemål sedan länge förts fram om en möjlighet att skapa ett gemensamt stiftskansli såväl för de legala stiftsmyndigheterna, dvs. domkapitel och stiftsnämnd, som för den omfattande frivilliga verksamhet i stiftstingets och stiftsrådets regi som bedrivs vid särskilda kanslier, vanligen benämnda stiftsbyråer, i de olika stiftet. På flera håll har insatser redan gjorts att lokalmässigt samordna verksamheten. I administrativt hänseende finns stora praktiska fördelar att vinna med att samordna kanslifunktionerna.

Kyrkomötet har inte haft någon erinran mot förslaget. Kyrkolagsutskottet (KL 1987:5) uttalade sin tillfredsställelse över att möjligheter nu öppnas att sammanföra kansliresurserna på stiftsplanet. Inte heller organisationsutskottet (KO 1987:3) fann anledning att motsätta sig den föreslagna konstruktionen av det nya stiftsbidraget.

I motion K25 yrkande 2 (m) hemställs att riksdagen skall besluta att särskilda statsanslag anvisas domkapitlet för dess kostnader för personal och lokaler m.m. I motionen framhålls att det finns en risk för att domkapitlet som självständig myndighet kommer att bli ekonomiskt beroende av den kommunala stiftssamfälligheten. Särskilda statsanslag bör anvisas såväl till sekreteraruppgifterna som till domkapitlets del av kostnaderna för lokaler, expenser och annat.

Utskottet anser i likhet med vad kulturutskottet anfört i sitt yttrande att det

är värdefullt att kansliresurserna på stiftsplanet kan samordnas. I propositionen (s. 153) framhålls i samband med redovisningen av de nya bestämmelserna om stiftsbidrag att till grund för kyrkofondens beslut om bidrag skall föreligga domkapitlets beräkningar om medelsbehoven. Vidare förutsätts att svenska kyrkans centralstyrelse även avger yttrande i dylika frågor. Mot bakgrund härav anser utskottet att det saknas fog för motionärernas farhågor och avstyrker därför motion 1987/88:K25 yrkande 2.

Lag om förvaltningen av kyrklig jord

Enligt propositionens förslag skall i varje stiftssamfällighet finnas en egendomsnämnd som övertar de nuvarande stiftsnämndernas och boställsnämndernas uppgifter. Egendomsnämnden skall bl.a. bestämma villkoren för upplåtelser av jordbruksarrende även för sådan jordbruksegendom som nämnden inte själv förvaltar.

I propositionen (s. 169) uttalar departementschefen bl.a. följande:

Staten är idag arbetsgivare och stiftsnämnderna huvudmän för all personal inom stiftsnämndernas verksamhetsområde. Stiftsjägmästare, biträdande stiftsjägmästare och viss annan kanslipersonal avlönas från statliga anslag. Intäkterna av förvaltningen av bl.a. pastoratens skogar finansierar främst personalen i skogsbruket men också ett antal administrativa tjänster. Jag utgår från att de anställda hos stiftsnämnderna kan beredas anställning i den nya organisationen. Personal som nu avlönas från statliga anslag bör därvid få stiftssamfälligheten som huvudman. De som idag och fortsättningsvis avlönas med medel från pastoratens skogsförvaltning får naturligen egendomsnämnden som huvudman. All personal blir kyrkokommunalt anställd.

Avsikten är att egendomsnämnderna skall få ett självständigt ansvar och särskilda beslutsbefogenheter inom det specialreglerade område som begränsas av bl.a. den föreslagna lagen om förvaltningen av kyrklig jord och som i huvudsak motsvaras av de uppgifter stiftsnämnderna har i dag. Egendomsnämnderna blir emellertid inordnade i den föreslagna kyrkokommunala stiftsorganisationen. Egendomsnämnden intar därvid inte någon särställning i förhållande till de övriga av stiftsfullmäktige inrättade nämnderna. Personalen som behövs för egendomsnämndernas verksamhet anställs sålunda i stiftssamfälligheten. Personalen blir alltså kyrkokommunalt anställd, oavsett om lönekostnaderna betalas med medel från skogsförvaltningen eller med utdebiterade medel.

Kyrkomötet har inte haft något att erinra mot att stiftsnämnderna ersätts av egendomsnämnder. Med anledning av en vid kyrkomötet väckt motion med förslag om att boställsnämnderna skulle behållas uttalade kyrkolagsutskottet (KL 1987:5) bl.a. att behovet av lokalkännedom kan tillgodoses genom att stiftsfullmäktige väljer ledamöter i egendomsnämnden från olika delar av stiftet. Med hänvisning härtill avstyrkte utskottet bifall till motionen. Kyrkomötet följde utskottet.

I motion 1987/88:K26 (c, s, m, fp, vpk) framhålls (yrkande 1) att det är angeläget att stiftsfullmäktige vid val av ledamöter till egendomsnämnden beaktar behovet av insikter i jordbruks- och skogsbruksfrågor. Riksdagen bör ge regeringen detta till känna. Vidare föreslår motionärerna (yrkande 2)

att den kompetens som i dag finns i boställsnämnderna tas till vara genom att stiftsfullmäktige får möjlighet att inrätta lokala egendomsnämnder. Ledamöterna i dessa bör enligt motionen väljas av egendomsnämnden. Den lokala nämnden skulle anförtros uppgifter som har att göra med arrendeaftalens ingående, behovet av investeringar och rationaliseringsåtgärder. I den mån enighet inte kan uppnås mellan lokal egendomsnämnd eller delade meningar föreligger i nämnden bör ärendet handläggas av egendomsnämnden.

Enligt utskottet är det som framhålls i motionen väsentligt att den kompetens och lokalkännedom som nu finns hos ledamöterna i boställsnämnderna bibehålls. I likhet med kulturutskottet anser konstitutionsutskottet emellertid att det skulle strida mot kommunalrättsliga principer att föreskriva särskilda kompetensvillkor för valda ledamöter av kommunala organ. Utskottet avstyrker därför motion 1987/88:K26 yrkande 1.

Utskottet ansluter sig i princip till den i motionen väckta tanken att stiftsfullmäktige skall ha möjlighet att inrätta särskilda lokala organ under egendomsnämnderna i syfte att tillgodse behovet av erforderlig lokalkännedom. Såsom även kulturutskottet framhållit skiljer sig de i motionen föreslagna lokalorganen från sådana lokala organ som regleras genom bestämmelserna i lagen (1979:408) om vissa lokala organ i kommunerna. I sistnämnda fall rör det sig om kommunala organ med självständig beslutanderätt enligt samma principer som gäller för kommunala nämnder vars verksamhet regleras direkt i kommunallagen.

Enligt utskottet bör frågan om inrättande av lokala egendomsnämnder utan begränsning av beslutskompetensen närmare övervägas. Det bör ankomma på regeringen att redovisa överväganden i denna fråga under nästa riksmöte, så att regler om lokala egendomsnämnder kan träda i kraft senast den 1 juni 1989, dvs. samtidigt med att den föreslagna lagen om förvaltningen av kyrklig jord träder i kraft. Vad utskottet nu anfört bör med besvarande av motion 1987/88:K26 yrkande 2 ges regeringen till känna.

Prästtjänsternas fördelning

Ett riksdagsbeslut från år 1957 (prop. 1957:153, SU 175, rskr. 388) reglerar nuvarande ordning för tilldelning av prästtjänster i pastoraten. På grundval av detta riksdagsbeslut har pastoratsreglering genomförts. Kriterierna för tilldelning av prästtjänster är folkmängd, areal och tätortsgrad. En närmare redovisning av bestämmelserna härvidlag finns i kulturutskottets betänkande KrU 1985/86:5.

Enligt propositionen skall regeringen fastställa hur många statligt reglerade prästtjänster som får finnas inrättade i hela riket. Svenska kyrkans centralstyrelse i sin tur bestämmer årligen antalet prästtjänster i varje stift. Frågor om inrättande av tjänster som biskop och domprost behandlas av regeringen. Frågor om inrättande av tjänster som stiftsadjunkt och kontraktsadjunkt prövas av svenska kyrkans centralstyrelse medan motsvarande frågor vad gäller kyrkoherde-, komminister- och pastorsadjunktstjänster handhas av stiftsstyrelsen.

Kyrkomötet har godtagit de i propositionen föreslagna reglerna för

fördelning av prästtjänster (KL 1987:5). Det bör tilläggas att kyrkolagsutskottet utgick ifrån att regeringen förutsättningslöst prövar behovet av antal prästtjänster när den nya organisationen har genomförts.

I motion 1987/88:K27 yrkande 6 (c) anfördes att nuvarande antal prästtjänster i stiftet skall vara utgångspunkten för den nya tjänsteorganisationen. Motionärerna framhåller att det är denna utgångspunkt som är vägledande och att det är angeläget att centralstyrelsen inte frångår de grundläggande målsättningar som legat bakom kyrkomötets godtagande av de principer som hittills gällt för den s.k. ortsindelningen.

Konstitutionsutskottet vill erinra om att bakom 1957 års beslut angående ortsindelning vid fördelning av prästtjänster låg en strävan att åstadkomma en så vitt möjligt jämn fördelning av prästtjänsterna mellan olika delar av landet och mellan tätort och landsbygd så att hela befolkningen i görligaste mån skall ha lika möjlighet till prästerlig betjäning. Utskottet anser att denna målsättning även bör gälla för framtiden. Riksdagen bör således uttala att hittills gällande principer för ortsindelning bör vara avgörande vid fördelning av prästtjänster mellan och inom stiftet. Utskottet vill dock erinra om att tidigare fattade beslut genom antagande av den nya prästanställningslagen kommer att sakna formell betydelse och att det är stiftsstyrelserna som beslutar om inrättande och indragning av pastoratstjänster.

Med vad utskottet sålunda anför är motion 1987/88:K27 yrkande 6 besvarad.

Tillsättning av kyrkoherdetjänster

Enligt propositionen skall prästvalen avskaffas och ersättas av särskilda tillsättningsförfaranden. Pastoratstjänster till vilka räknas tjänster såsom kyrkoherde och komminister tillsätts i flerförsamlingspastorat av en tillsättningsnämnd och i enförsamlingspastorat av kyrkorådet. Tjänster som stiftspräster, dvs. stiftsadjunkt och kontraktsadjunkt, tillsätts av stiftsstyrelsen. Tjänsterna söks hos domkapitlet, som skall pröva vilka sökande som är behöriga och sedan med eget yttrande lämna över ansökningshandlingarna till den myndighet som skall tillsätta tjänsten.

Kyrkomötet har inte haft något att erinra mot den föreslagna nya ordningen.

I motion 1987/88:K27 yrkande 7 (c) föreslås att prästanställningslagen kompletteras med en bestämmelse av innebörd att kyrkorådet som ett led i beredningen av ett tillsättningsärende får inhämta synpunkter från de röstberättigade i församlingen.

Utskottet delar kyrkomötets och departementschefens bedömning att prästvalen numera får anses utgöra ett föråldrat tillsättningsförfarande och därmed har spelat ut sin roll. Förslaget att prästvalen avskaffas och ersätts med en ordning enligt vilken församlingen genom kyrkorådet/tillsättningsnämnd utser präst, medan domkapitlet var tredje gång utser kyrkoherde överensstämmer i princip med kyrkokommitténs förslag. Då kommitténs lägesrapport (SOU 1985:1) behandlades vid 1985 års kyrkomöte uttalade kyrkomötets organisationsutskott (KO 1985:10) att kommitténs förslag på ett rimligt sätt tillgodoser församlingens berättigade krav på att få välja präst

med utgångspunkt i församlingens och tjänstens särskilda behov. Vid 1987 års kyrkomöte uttalade kyrkolagsutskottet (KL 1987:5) att anledning saknades att frågå kyrkomötets tidigare ställningstagande i fråga om prästvalens avskaffande. Kyrkomötet godtog kyrkolagsutskottets betänkande i denna del.

Enligt utskottets mening innebär det aktuella motionsförslaget att möjlighet indirekt öppnas till bibehållande i viss utsträckning av valsystemet. Med hänvisning till det anförda avstyrks motion 1987/88:K27 yrkande 7.

Tillsättning av komministertjänster

I fråga om tillsättning av kyrkoherdetjänst skall enligt förslaget till prästansättningslag tjänsten tillsättas i enförsamlingspastorat av kyrkorådet och i flerförsamlingspastorat av en tillsättningsnämnd. Tredje gången tjänsten är ledig tillsätts den dock av domkapitlet efter yttrande från berörda församlingars kyrkoråd, s.k. tredjegångstillsättning. För tillsättning av komministertjänster gäller att dessa alltid tillsätts av kyrkorådet eller tillsättningsnämnden.

Vid kyrkomötet väcktes en motion 1987:18 vari föreslogs att alla pastorats-tjänster, dvs. även komministertjänsterna, skulle tillsättas av domkapitlet var tredje gång. Kyrkolagsutskottet (KL 1987:5) avstyrkte motionen och anförde därvid att vid bedömning av denna fråga borde beaktas att de framtida komministertjänsterna kommer att omfatta såväl de nuvarande kyrkoadjunkturen som de nuvarande komministertjänsterna. Kyrkomötet delade inte utskottets uppfattning utan biföll motionen.

I propositionen framhåller departementschefen (s. 144) att kyrkomötet tidigare uttalat betydelsen av att domkapitlet har möjlighet att beakta stiftets behov vid alla tjänstetillsättningar. Enligt departementschefen gäller detta i första rummet kyrkoherdetjänster. Eftersom komministertjänsterna i fortsättningen inte kommer att vara befordringstjänster var departementschefen inte beredd att föreslå s.k. tredjegångstillsättning av dessa.

I motionerna 1987/88:K24 (m) och 1987/88:K27 yrkande 8 (c) föreslås att komministertjänsterna skall tillsättas enligt samma grunder som kyrkoherdetjänster.

Utskottet vill erinra om att domkapitlet även då det gäller komministertjänster skall yttra sig till kyrkorådet/tillsättningsnämnden över sökandenas behörighet. Departementschefen framhåller i propositionen (s. 143) att domkapitlets yttrande inte är bindande för tillsättningsmyndigheten och att de sökande till prästtjänst har möjlighet att även söka andra tjänster medan tillsättningsförfarandet pågår. Utskottet ansluter sig till den i propositionen uttalade meningen att det föreslagna förfarandet innebär en betydande förenkling av tillsättningsproceduren och därmed också en förbättring av befordringsmöjligheterna för prästerna i svenska kyrkan. Slutligen delar utskottet den i propositionen framförda uppfattningen att det s.k. tredjegångsförfarandet endast skall tillämpas vid tillsättning av kyrkoherdetjänster.

Utskottet avstyrker med hänvisning till det anförda motionerna 1987/88:K24 såvitt gäller tillsättning av komministertjänster och 1987/88:K27 yrkande 8.

Enligt regeringens förslag skall till de nya stiftsstyrelserna föras över vissa förvaltningsuppgifter som i dag åvilar statliga myndigheter på central och regional nivå. Domkapitlen består som statliga myndigheter, främst för frågor som har anknytning till svenska kyrkans lära och gudstjänst samt det kyrkliga ämbetet. Domkapitlets nuvarande arbetsgivarfunktion i förhållande till prästerna skall enligt propositionen överföras till stiftsstyrelsen. Detta gäller bl.a. sådana frågor som tjänstgöringsföreskrifter, tjänstgöringsbetyg samt ärenden angående disciplinansvar och förordnande av pastorsadjunkter.

Med anledning av motioner angående ansvarsfördelningen mellan domkapitel och stiftsstyrelser anförde kyrkolagsutskottet (KL 1987:5) bl.a. följande.

När det gäller ärenden som rör prästerliga tjänsteinnehavare föreslår regeringen en uppdelning mellan stiftsstyrelsen och domkapitlet. Enligt förslaget skall stiftsstyrelsen ha hand om frågor som rör prästernas anställning, medan domkapitlet skall ha hand om frågor som rör prästernas ämbetsutövning. Förslaget, som skiljer sig från kyrkokommitténs i dessa delar, motiveras med att en så klar uppdelning som möjligt bör göras mellan anställning och ämbetsutövning.

Enligt utskottets mening kan dock förslaget i denna del ifrågasättas på flera punkter. Den föreslagna ansvarsfördelningen kritiserar också i flera motioner och i läronämndens yttrande.

Utskottet vill till en början konstatera att varje uppdelning mellan olika organ av uppgifter som rör prästerliga tjänsteinnehavare alltid innebär en risk för att gränsdragningsproblem kan uppstå. Att, som regeringen föreslår, skilja mellan anställning och ämbete innebär enligt utskottets mening inte att sådana problem undviks. Utgångspunkten för en fördelning av uppgifter bör i stället vara den kompetens som respektive organ besitter samt sambandet med övriga uppgifter. Av betydelse för bedömningen är också, som läronämnden framhåller i sitt yttrande, domkapitlets uppgifter enligt 1 § andra stycket 1 och 2 den föreslagna domkapitelslagen. Enligt dessa bestämmelser skall domkapitlet se till att den för svenska kyrkan gällande ordningen med avseende på svenska kyrkans lära, böcker, sakrament, gudstjänst och övriga handlingar iaktas i församlingarna samt ha tillsyn över prästernas ämbetsförvaltning.

Utskottet delar läronämndens uppfattning att det bör ankomma på domkapitlet att

- meddela tjänstgöringsföreskrifter för prästerna,
- utfärda tjänstgöringsbetyg,
- besluta i frågor om disciplinansvar m.m. för präster samt
- förordna pastorsadjunkter.

Tjänstgöringsföreskrifter för prästerna har samband med domkapitlets uppgifter både att ha tillsyn över prästerna och gudstjänstlivet. På domkapitlet ankommer även att meddela föreskrifter om gudstjänsthållningen i församlingarna. När tjänstgöringsföreskrifter meddelas måste hänsyn tas till föreskrifterna om gudstjänsthållningen. Enligt utskottets mening är det därför både från praktiska och principiella utgångspunkter lämpligast att uppgiften att besluta om tjänstgöringsföreskrifter has om hand av domkapitlet. Samtidigt vill utskottet framhålla att det får anses ligga i sakens natur att domkapitlet i dessa frågor samråder med stiftsstyrelsen. – – –

De tjänstgöringsbetyg som utfärdas för prästerna innehåller bl.a. en bedömning av prästernas ämbetsförvaltning och leverne. Eftersom dessa frågor hör till domkapitlets tillsynsansvar när det gäller prästerna anser utskottet att det bör ankomma på domkapitlet att utfärda sådana betyg. ---

När det gäller disciplinansvar beträffande prästerna ligger det också med hänsyn till domkapitlets förut redovisade uppgifter närmast till hands att beslutanderätten ligger kvar hos domkapitlet. Domkapitlet får genom sitt fortlöpande tillsynsansvar och sin medverkan vid varje prästtillsättning genom behörighetsprövning anses ha de största möjligheterna att bedöma frågor om disciplinansvar. Frågorna har även sådant samband med frågor om förlust av prästämbetet att domkapitlet redan av denna anledning bör behålla beslutanderätten i dessa frågor. ---

När det gäller förordnande av pastorsadjunkter vill utskottet framhålla följande. Pastorsadjunktstjänster är utbildningstjänster för nyprästvigde. Pastorsadjunkter skall biträda pastor i församlingen och arbetar ännu inte självständigt. Domkapitlet har att besluta i ärenden om prästexamen och antagning för präster i stiftet. Genom prövningen av prästkandidaten har domkapitlet god kännedom om kandidaten och kan bättre än stiftsstyrelsen bedöma den nyprästviges behov av vidare utbildning som pastorsadjunkt. ---

Kyrkomötet beslöt i enlighet med kyrkolagsutskottets betänkande.

I propositionen (s. 111) förklarar departementschefen att han vid förnyade överväganden av de gränsdragningsproblem, som aktualiserats genom kyrkomötets ställningstagande, inte har ansett sig böra biträda kyrkomötets framställning i denna del.

I motionerna 1987/88:K25 yrkande 1 (m) och 1987/88:K27 yrkande 3 (c) samt 1987/88:K609 (s) föreslås att riksdagen beslutar i enlighet med kyrkomötets ställningstagande.

I motion 1987/88:K24 (m) föreslås att domkapitlet i alla avseenden även i fortsättningen får stå som huvudmän för svenska kyrkans präster.

Utskottet gör beträffande dessa centrala frågeställningar följande bedömning. Som framhålls i propositionen (s. 82) är de nu aktuella organisatoriska reformerna inte avsedda att förändra svenska kyrkans grundläggande karaktär av en episkopal kyrka där biskop och präster har ett självständigt ansvar för kyrkans lära, förkunnelse och sakramentsförvaltning. Kyrkomittén har framhållit att av remissyttrandena över kommitténs diskussionsbetänkande Församlingen i framtiden framgår att man betonat den s.k. dubbla ansvarslinjen i svensk kyrkorättslig tradition. Den innebär en "kombination av prästerlig ämbetsförvaltning och folkligt förankrad självstyrelse". Annerlunda uttryckt innebär den dubbla ansvarslinjen att en demokratiskt uppbyggd församlingsorganisation kombineras med ett prästerligt ämbetsansvar som inte är underställt de demokratiskt valda organen.

Kyrkomötets läronämnd har i sitt yttrande 1987:6 med anledning av regeringens skrivelse till kyrkomötet 1987:1 om ny organisation på lokal- och stiftsplanet i svenska kyrkan understrukt att den prästerliga organisationen av hävd är särskilt bunden till domkapitlet. Mot bakgrund härav ansåg läronämnden att följande uppgifter, som i regeringens skrivelse föreslogs ligga hos stiftsstyrelsen i stället skulle handläggas av domkapitel, nämligen tjänstgöringsföreskrifter för präster, utfärdande av tjänstgöringsbetyg för präster, disciplinansvar m.m. beträffande präster samt förordnande av

pastorsadjunkter. Läronämndens bedömning överensstämmer med kyrkolagsutskottets uttalande.

KU 1987/88:30

Utskottet anser för sin del att den inom svenska kyrkan fasta traditionen med den s.k. dubbla ansvarslinjen bäst främjas om domkapitlet har ansvar för de ärenden som här avses. Det anförda innebär att utskottet delar kyrkomötets bedömning att ansvaret för dessa ärenden även i fortsättningen bör höra till domkapitlets ansvarsområde.

Med frågor om disciplinansvar hör nära samman frågor rörande avskedande, åtalsanmälan, avstängning och läkarundersökning. Utskottet föreslår därför att 42 § regeringens förslag till prästanställningslag ändras i enlighet med utskottets förslag så att därav framgår att dessa uppgifter åvilar domkapitlet (bilaga 8).

Eftersom domkapitlet är en statlig myndighet krävs inte särskild lagstiftning i fråga om utfärdande av tjänstgöringsföreskrifter och tjänstgöringsbetyg. Bestämmelser om detta bör i stället ges i av regeringen utfärdad förordning. Utskottets ställningstagande föranleder därför inte andra förslag i detta avseende än att stiftsstyrelsens uppgifter på detta område utgår i förslaget till prästanställningslag (50 §). Såvitt gäller tillsättning av pastorsadjunkter bör det i lagen anges att denna uppgift ankommer på domkapitlet (15 §). Härutöver föreslår utskottet smärre ändringar i lagförslaget (bilaga 8).

Mot bakgrund av det anförda tillstyrker utskottet motionerna 1987/88:K25 yrkande 1, 1987/88:K27 yrkande 3 samt 1987/88:K609 med av utskottet föreslagna ändringar i förslaget till prästanställningslag och domkapitelslag.

Utskottet anser att stiftsstyrelsens ansvar i övrigt rörande huvudmannaskapet för prästerna i stiftet skall regleras i enlighet med propositionens förslag. Utskottet avstyrker därför motion 1987/88:K24 i denna del.

Kyrklig indelningslag

I propositionen diskuteras frågan om en övre gräns för ett pastorats storlek. I mycket stora pastorat finns liksom i de stora församlingarna en risk att människornas delaktighet och inflytande i verksamheten minskar kraftigt. Departementschefen avstår emellertid från att nu föreslå någon sådan gräns. Enligt departementschefens mening är det mer angeläget att alltför stora församlingar delas. Då de flesta större pastorat är enförsamlingspastorat, skulle en samtidig församlings- och pastoratsdelning vara omständligare att genomföra.

I motion 1987/88:K27 yrkande 4 (c) föreslås att pastorat skall kunna bildas när församlingsvården och lokala förhållanden kräver det. Motionärerna anför att det är tillfredsställande att ingen nedre gräns har satts för en församlings storlek. När det gäller stora församlingar delar motionärerna den i propositionen framförda uppfattningen att dessa bör delas. Motiveringen härför är behovet av att stärka församlingsarbetet och att öka inflytandet från lekmännen. Detta arbete borde dock inte stanna vid delning av församlingar utan fullföljas med att det också bildas nya pastorat när detta ur församlingsvårdens synpunkt är angeläget.

Utskottet delar den ståndpunkt som departementschefen intagit i frågan. KU 1987/88:30
och avstyrker motion 1987/88:K27 yrkande 4.

Enligt propositionens förslag till ny kyrklig indelningslag får ändring i pastoratsindelningen göras, om indelningen därmed blir mer ändamålsenlig med hänsyn till pastoratens förmåga att svara för de angelägenheter som ankommer på dem. Ett pastorat får inte utan synnerliga skäl ha färre än 2 000 kyrkomedlemmar eller vara beläget i mer än en kommun.

Med anledning av motioner angående pastoratsindelningen förordade kyrkomötets organisationsutskott (KO 1987:3) en större flexibilitet på detta område och ansåg det vara till fyllest att det förelåg särskilda skäl i fråga om lägsta antalet kyrkomedlemmar i ett pastorat m.m. Kyrkomötet anslöt sig till organisationsutskottets uppfattning.

I propositionen (s. 126) erinrar departementschefen om att han tidigare uttryckt den uppfattningen att 1957 års riksdagsnormer för en pastoratsreglering bör vara tillämpliga även i fortsättningen med den restriktivitet i fråga om avvikelser som riksdagen har förutsatt.

I motion 1987/88:K27 yrkande 5 (c) föreslås den ändringen i propositionens förslag till 3 kap. 1 § kyrklig indelningslag att ett pastorat inte utan "särskilda" skäl får ha färre än 2 000 kyrkomedlemmar eller vara beläget i mer än en kommun. I motionen understryks att gränsen 2 000 kyrkomedlemmar är en skärpning i förhållande till 1957 års regler och att denna gräns inte får bli någon absolut gräns utan att de lokala förhållandena skall beaktas i varje enskilt fall.

Utskottet konstaterar att propositionens förslag i berörda hänseende överensstämmer med kyrkokommitténs allmänna motiveringar angående riktlinjer för pastoratsreglering. Om ett pastorat inte utan "synnerliga skäl" får ha färre än 2 000 kyrkomedlemmar eller skära kommungräns skulle detta få till följd att endast i sällsynta undantagsfall skulle detta kunna förekomma.

Utskottet anser att förslaget innebär en alltför restriktiv ordning och tillstyrker därför förslaget i motion 1987/88:K27 yrkande 5. Utskottet framlägger med anledning härav förslag till ändring i 3 kap. 1 § kyrklig indelningslag (bilaga 10).

Övriga frågor

I propositionen (s. 91) framhålls att nuvarande begränsade partiella samfälligheter, som kan omfatta endast en del av församlingarna inom ett eller flera pastorat, splittrar den kyrkliga organisationsstrukturen. Dessa bör inte längre bestå. Denna typ av samfälligheter har emellertid ofta haft ansvaret för befattningshavare, exempelvis församlingsassistenter och kyrkogårdspersonal. Ansvaret för samtliga tjänster läggs enligt propositionens förslag i fortsättningen på pastoratet. I anslutning härtill uttalar departementschefen att han utgår från att personalen vid upplösning av dessa samfälligheter på samma sätt som övrig personal på församlingsnivå kan beredas fortsatt anställning hos pastoratet eller alternativt att en flerpastoratsamfällighet

kan bildas. Med anledning härav vill utskottet framhålla vikten av att den ordning i fråga om överförande av personal som hitintills varit rådande vid samfällighetsbildningar också skall tillämpas vid de nu aktuella reformernas genomförande.

Personalen inom egendomsnämndens verksamhetsområde kommer att vara anställd i stiftssamfälligheten. Utskottet vill erinra om möjligheten för stiftsfullmäktige att till egendomsnämnden anförtro den omedelbara arbetsledningen för denna personal.

Enligt 6 kap. 3 § förslaget till församlingslag utgör kontrakten valkrets vid val av stiftsfullmäktige. Länsstyrelsen kan dock besluta om annan valkretsindelning, vilket skall ske före utgången av mars månad valåret. Vid valet år 1988 har i propositionen förutsatts att kontrakten genomgående skall utgöra valkretsar.

Vid utskottets behandling av ärendet har framkommit önskemål om att länsstyrelsens beslut om ändrad valkretsindelning kan senareläggas till utgången av juni månad år 1988 för att möjliggöra en eventuellt ny valkretsindelning inför valet av stiftsfullmäktige år 1988. Utskottet, som anser att detta önskemål bör beaktas, framlägger en övergångsbestämmelse till församlingslagen med angivet innehåll (bilaga 9).

I motion 1987/88:K27 framhålls att övergångsbestämmelserna punkterna 5 och 6 till den föreslagna församlingslagen vid en strikt tolkning innebär att reformen träder i kraft år 1991. I motionen pekas på att utredningsarbetet varit inriktat på att reformen i sina huvuddelar skall genomföras den 1 januari 1989.

Konstitutionsutskottet vill understryka att det är angeläget att den ändrade kompetensfördelningen på församlings- och pastoratsnivå i huvudsak kommer att gälla fr.o.m. ingången av år 1989. I linje härmed ligger också propositionens förslag om att allmänt utjämningsbidrag fr.o.m. år 1989 inte skall kunna utgå till församlingar i flerförsamlingspastorat.

Enligt utskottet bör det därför av övergångsbestämmelserna klart framgå att också sådana pastoratssamfälligheter som avses i 1 kap. 4 § första och andra styckena lagen (1982:1052) om församlingar och kyrkliga samfälligheter skall omfattas av den föreslagna församlingslagens kompetensbestämmelser redan från den 1 januari 1989.

Det finns enligt utskottets mening dock skäl att i vissa fall kunna medge undantag från den angivna huvudregeln. En viktig utgångspunkt för reformen är att kunna skapa varaktiga och bärkraftiga ekonomiska gemenskaper på lokalplanet. I de fall en pastoratsreglering är nära förestående och kan beräknas vara genomförd före år 1992 kan det därför vara lämpligt att pastoratets kompetens utökas i enlighet med församlingslagens bestämmelser först sedan pastoratsregleringen blivit genomförd. Undantag bör också kunna komma i fråga för sådana pastorat där man bedömer att en total ekonomisk samfällighet kan vara en lämpligare samverkansform än den som annars skulle följa av den föreslagna församlingslagens bestämmelser. Kan en sådan total samfällighetsbildning inte komma till stånd till den 1 januari 1989, bör det därför vara möjligt för församlingarna och pastoratet att övergångsvis behålla den gällande kompetensfördelningen. Det bör ankomma på domkapitlet att besluta om sådana undantag som innebär att den nya

kompetensfördelningen mellan församlingarna och pastoratssamfälligheter genomförs vid en senare tidpunkt än vid församlingslagens ikraftträdande.

Utskottet lägger med anledning av detta fram förslag till ändrad lydelse av punkt 5 övergångsbestämmelserna till den föreslagna församlingslagen (bil. 9).

Den föreslagna lagen om ändring i lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval ger anledning till vissa följdändringar i förslaget till församlingslag. Förslaget till lag om ändringar i lagen (1979:411) om ändring i rikets indelning i kommuner, landstingskommuner och församlingar ger också anledning till en följdändring i den föreslagna kyrkliga indelningslagen. Utskottet framlägger med anledning härav förslag till ändrad lagtext. De framlagda lagförslagen fogas som bilaga 2-10 till detta betänkande med de ändringar utskottet föreslår enligt ovan.

Förslagen om ändring i regeringsformens övergångsbestämmelser (bilaga 2) och i lagen om svenska kyrkan (bilaga 3) föreslås i grundlagsenlig ordning antas som vilande.

Vid genomgång av lagförslagen har framkommit behov av vissa redaktionella ändringar. Utskottet framlägger förslag härom i de bifogade lagförslagen.

Följdlagstiftning

Utskottet tillstyrker de i proposition 1987/88:67 framlagda lagförslagen.

Stat-kyrka-frågan

I en partimotion 1987/88:K601 (fp) begärs att regeringen tar initiativ till överläggningar mellan staten och svenska kyrkan i syfte att ge kyrkan en gentemot staten fri ställning. I motionen redogörs för vissa av de successiva reformer som skett på kyrkans område sedan 1979. I motionen uttalas att det från den principsyn som folkpartiet företräder är angeläget att både staten och svenska kyrkan gör klart vilka avsikter som finns i fråga om kyrkans framtida relationer till staten. I motionen framhålls att allt fler aktiva inom svenska kyrkan anser att denna måste bli fri från statligt inflytande för att bättre kunna fullgöra sin verksamhet. Oavsett hur det fortsatta reformarbetet genomförs skall svenska kyrkan garanteras goda möjligheter att även i fortsättningen kunna fungera som en öppen folkkyrka för att bedriva sin verksamhet över hela landet. När reformen om svenska kyrkan som en fristående kyrka i sin helhet genomförs måste kvarstående statligt inflytande avskaffas.

I motion 1987/88:K625 (vpk) föreslås att riksdagen hos regeringen begär förslag till kyrkans skiljande från staten. I motionen uttalas att nuvarande förhållande, som innebär att de flesta nyfödda i och med födseln kollektivansluts till kyrkan, innebär ett från demokratisk synpunkt oacceptabelt förhållande. Trots att befolkningen inte omfattar någon entydig eller allomfattande religionsuppfattning har en kyrka fått en särställning inom det svenska samhället.

I motion 1987/88:K624 av Alf Svensson (c) framhålls att regeringen bör ta initiativ till avskaffande av statskyrkosystemet. I motionen framhålls att staten inte bör stödja en viss konfession framför andra och att ingen kyrka skall känna sig kontrollerad av staten. Det är viktigt att ett frigörande av svenska kyrkan från staten sker på ett sådant sätt att kyrkan inte avhänder sina praktiska möjligheter att verka.

KU 1987/88:30.

I en partimotion 1987/88:K611 (c) hemställs att riksdagen uttalar att nuvarande relationer mellan kyrkan och staten skall bevaras. Om detta yrkande avslås skall riksdagen uttala att inga grundläggande förändringar i de nuvarande relationerna mellan kyrka och stat får vidtas utan att frågan underställs medborgarna i en allmän folkomröstning. I motionen uttalas att de band som finns mellan kyrkan, staten och församlingarna har gett kyrkan en demokratisk förankring som positivt påverkat intresse och förståelse för de kyrkliga frågorna. Inom centerpartiet anses därför att det är av stort värde att den svenska folkkyrkan bevaras och vidareutvecklas, vilket bör ske inom ramen för den samverkan som nu finns mellan kyrka och samhälle. Förändrade villkor för den svenska folkkyrkan är en för hela folket så stor och avgörande fråga att den inte kan avgöras utan att medborgarna direkt tillfrågas om sin åsikt.

Under riksmötet 1987/88 behandlade utskottet (KU 1987/88:4) en partimotion från folkpartiet med samma innebörd som den nu aktuella folkpartimotionen. I betänkandet redogjorde utskottet för stat-kyrka-frågans tidigare behandling och hänvisade härvid till utskottets betänkande KU 1986/87:5. I betänkandet KU 1987/88:4 hänvisade utskottet till sitt tidigare ställningstagande till behandling av stat-kyrka-frågan, i vilket utskottet hade hänvisat till tidigare uttalanden från utskottet, vari framhållits följande.

Utskottet har tidigare uttalat (KU 1982/83:2 och 1985/86:4) att när erfarenheter vunnits av den nya kyrkomötesorganisationen bör en noggrann utvärdering och analys av reformens tillämpning i praktiken komma till stånd. Regeringen har nyligen beslutat om en sådan översyn vilken skall göras inom civildepartementet. I de riktlinjer för översynen som utfärdats har angivits att översynen inte skall syfta till grundläggande förändringar av den nya kyrkomötesorganisationen, vilken bör bestå i sina huvuddrag, bl.a. vad gäller ansvarsfördelningen mellan riksdagen, regeringen och kyrkomötet. Resultatet av arbetet skall redovisas före utgången av år 1987.

Som utskottet framhållit i tidigare sammanhang (KU 1981/82:36 och KU 1985/87:4) innebär den reformering av kyrkomötet m.m. som vidtagits inte att frågan om de framtida relationerna mellan staten och kyrkan föregripits. Den översyn av den nya kyrkomötesorganisationen som skall företas bör emellertid, som utskottet senast under föregående riksmöte framhållit (KU 1985/86:4), avvaktas innan några nya åtgärder i stat-kyrka-frågan övervägs.

Med hänvisning till det anförda avstyrktes partimotionen från folkpartiet. Folkpartiets ledamöter i utskottet reserverade sig till förmån för motionen.

Som känt förekommer sedan länge en debatt såväl utom som inom svenska kyrkan om relationerna mellan stat och kyrka. Den nu aktuella propositionen får ses som ett led i strävandena mot större frihet för kyrkan att

bestämma om sina egna angelägenheter. En utvärdering och analys av den nya kyrkomötesorganisationen pågår.

KU 1987/88:30

Mot denna bakgrund har utskottet inte nu funnit anledning att ändra sina tidigare ställningstaganden i stat-kyrka-frågan och avstyrker därför motionerna 1987/88:K601, 1987/88:K611, 1987/88:K624 och 1987/88:K625.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *övergångsbestämmelser till RF*

att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:31 som vilande antar det i *bilaga 2* intagna förslaget till lag om ändring i regeringsformen,

2. beträffande *lagen om svenska kyrkan*

att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:31 som vilande antar det i *bilaga 3* intagna förslaget till ändring i lagen (1982:942) om svenska kyrkan,

3. beträffande *församlingars rätt att disponera enskilda medel och gåvor m.m.*

att riksdagen med anledning av motionerna 1987/88:K27 yrkande 1 och 1987/88:K621 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om fortsatt översyn,

4. beträffande *anläggande och underhåll av begravningsplatser*

att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:31 och med avslag på motion 1987/88:K27 yrkande 2 antar 1 kap. 3 § förslaget till församlingslag,

5. beträffande *vidgad kompetens för kyrklig kommun på begravningsområdet*

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om utredning rörande begravningskostnader och förklarar motionerna 1986/87:K608 och 1987/88:K618 besvarade med vad utskottet anfört,

6. beträffande *direktvalt kyrkoråd*

att riksdagen avslår motion 1987/88:K705,

7. beträffande *kyrkoherdes ställning i kyrkoråd*

att riksdagen avslår motion 1986/87:K612,

8. beträffande *sammanträde med kyrkostämman för val av kyrkoråd*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:K27 yrkande 12 och med avslag på proposition 1987/88:31 antar utskottets förslag till lydelse av 3 kap. 5 § förslaget till församlingslag i *bilaga 9*,

9. beträffande *kyrkofondslag*

att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:33 och med avslag på motion 1987/88:K25 yrkande 3 antar 4 § förslaget till kyrkofondslag i *bilaga 6*,

10. beträffande *allmän kyrkoavgift*

att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:31 och med avslag på motion 1987/88:K27 yrkande 10 antar 10 § förslaget till kyrkofondslag i *bilaga 6*,

11. beträffande *särskild kyrkoavgift*

a) att riksdagen med avslag på motionerna 1987/88:K25 yrkande 4, 1987/88:K27 yrkande 11 och 1986/87:K616 bifaller proposition 1987/88:31,

b) att riksdagen antar utskottets förslag till punkt 9 i övergångsbestämmelserna till förslag till kyrkofondslag i *bilaga 6*,

12. beträffande *allmänt utjämningsbidrag*

a) att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:31 och med avslag på motion 1987/88:K27 yrkande 9 antar 13 § förslaget till kyrkofondslag i *bilaga 6*,

b) att riksdagen med avslag på proposition 1987/88:31 antar utskottets förslag till punkt 10 i övergångsbestämmelserna till förslag till kyrkofondslag i *bilaga 6*,

13. beträffande *särskilda statsanslag för domkapitlens kansliresurser*

att riksdagen med avslag på motion 1987/88:K25 yrkande 2 bifaller proposition 1987/88:31,

14. beträffande *kompetensvillkor i egendomsnämnd*

att riksdagen avslår motion 1987/88:K26 yrkande 1,

15. beträffande *lokala egendomsnämnder*

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört samt förklarar motion 1987/88:K26 yrkande 2 besvarad med vad utskottet anfört,

16. beträffande *prästtjänsternas fördelning*

att riksdagen förklarar motion 1987/88:K27 yrkande 6 besvarad med vad utskottet anfört,

17. beträffande *tillsättning av kyrkoherdetjänster*

att riksdagen med avslag på motion 1987/88:K27 yrkande 7 antar 5 § förslaget till prästanställningslag i *bilaga 8*,

18. beträffande *tillsättning av komministertjänster*

att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:31 och med avslag på motionerna 1987/88:K24 såvitt nu är i fråga och 1987/88:K27 yrkande 8 antar 9 § förslaget till prästanställningslag i *bilaga 8*,

19. beträffande *ansvarsfördelningen mellan domkapitel och stiftsstyrelse*

att riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:K25 yrkande 1, 1987/88:K27 yrkande 3 och 1986/87:K609 och med avslag på förslaget i proposition 1987/88:31 såvitt gäller 50 § förslag till prästanställningslag antar av utskottet i *bilaga 5* föreslagna ändringar av 2 § förslag till domkapitellag och i *bilaga 8* föreslagna ändringar i förslag till prästanställningslag i *bilaga 8*,

20. beträffande *huvudmannaskapet för svenska kyrkans präster i övrigt*

att riksdagen avslår motion 1987/88:K24 såvitt nu är i fråga,

21. beträffande *kyrklig indelningslag – pastorats storlek*

att riksdagen avslår motion 1987/88:K27 yrkande 4,

22. *beträffande kyrklig indelningslag – ändringar i pastoratsindelningen*
att riksdagen med bifall till motion 1987/88:K27 yrkande 5 och med avslag på proposition 1987/88:31 i denna del antar utskottets förslag till lydelse av 3 kap. 1 § förslaget till kyrklig indelningslag i *bilaga 10*.
23. *beträffande valkretsindelning vid val av stiftsfullmäktige*
att riksdagen antar utskottets förslag till punkt 14 i övergångsbestämmelser till förslaget till församlingslag i *bilaga 9*.
24. *beträffande kyrkomötet*
att riksdagen antar i proposition 1987/88:31 framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1982:943) om kyrkomötet i *bilaga 4*.
25. *beträffande domkapitelslag*
att riksdagen såvitt gäller lagförslaget i övrigt antar i proposition 1987/88:31 framlagt förslag till domkapitelslag i *bilaga 5*.
26. *beträffande kyrkofondslag*
att riksdagen såvitt gäller lagförslaget i övrigt antar i proposition 1987/88:31 framlagt förslag till kyrkofondslag i *bilaga 6*.
27. *beträffande förvaltningen av kyrklig jord*
att riksdagen såvitt gäller lagförslaget i övrigt antar i proposition 1987/88:31 framlagt förslag till lag om förvaltningen av kyrklig jord i *bilaga 7*.
28. *beträffande prästanställningslag*
att riksdagen såvitt gäller lagförslaget i övrigt antar i proposition 1987/88:31 framlagt förslag till prästanställningslag i *bilaga 8*.
29. *beträffande församlingslag*
att riksdagen i övrigt antar i proposition 1987/88:31 framlagt förslag med av utskottet föreslagna övergångsbestämmelser i *bilaga 9*.
30. *beträffande indelningslag*
att riksdagen såvitt gäller lagförslaget i övrigt antar i proposition 1987/88:31 framlagt förslag till kyrklig indelningslag i *bilaga 10*.
31. *beträffande genomförandet av reformen*
att riksdagen medger att enligt regeringens bestämmande ur kyrkofonden betalas engångskostnader för genomförandet av reformen.
32. *beträffande följdlagstiftning*
att riksdagen antar proposition 1987/88:67.
33. *beträffande stat-kyrka-frågan*
att riksdagen avslår motionerna 1987/88:K601, 1987/88:K611, 1987/88:K624 och 1987/88:K625.

Stockholm den 15 mars 1988

På konstitutionsutskottets vägnar

Olle Svensson

Närvarande: Olle Svensson (s), Anders Björck (m), Wivi-Anne Cederqvist (s), Birgit Friggebo (fp), Bertil Fiskesjö (c), Sören Lekberg (s), Elisabeth Fleetwood (m), Torgny Larsson (s), Bengt Kindbom (c), Nils Berndtson (vpk), Ulla Pettersson (s), Inger Koch (m), Ingela Mårtensson (fp), Ture Ångqvist (s) och Christina Pettersson (s).

KU 1987/88:30

Reservationer

1. Anläggande och underhåll av begravningsplatser (mom. 4)

Bengt Kindbom och Karl Boo (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "yrkande 2" bort ha följande lydelse:

I motion 1987/88:K27 yrkande 2 föreslås att det i 1 kap. 3 § punkt 2 införs en bestämmelse om att beslut om begravningsväsendet i församling är en församlingsangelägenhet. Utskottet delar motionäreernas uppfattning att församling skall ha rätt att tillsätta en särskild kyrkogårdsnämnd och till denna delegera myndighetsuppgifter samt de övriga uppgifter som har med drift och underhåll att göra. Motionsyrkandet tillstyrks således.

dels att moment 4 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

4. beträffande *anläggande och underhåll av begravningsplatser* att riksdagen med avslag på proposition 1987/88:31 i denna del och med bifall till motion 1987/88:K27 yrkande 2 antar följande lydelse av 1 kap. 3 § förslaget till församlingslag.

3 § En församling får själv eller i samverkan med andra församlingar sköta sina angelägenheter.

Med församlingsangelägenheter avses frågor om

1. främjande av kyrkans gudstjänstliv och undervisning samt diakoni och evangelisation,

2. anskaffande och underhåll av lös egendom som, utan att vara byggnadstillbehör, är avsedd för kyrkobyggnad, församlingshus och andra församlingslokaler eller annars för kyrkliga ändamål samt beslut om begravningsväsendet i församlingen,

3. anskaffande och underhåll av kyrkobyggnad, församlingshus och andra församlingslokaler,

4. anskaffande och underhåll av andra byggnader och lokaler samt annan mark för kyrkligt ändamål än som anges i 3,

5. anskaffande av lös egendom, som inte är byggnadstillbehör, för kyrkligt ändamål till de byggnader och lokaler som anges i 4,

6. anläggande och underhåll av begravningsplatser, om inte regeringen för särskilt fall beslutar att uppgiften skall ankomma på en borgerlig kommun, och underhåll av kyrkotomt,

7. avlöningsförmåner för arbetstagare hos församlingen.

Om vissa angelägenheter som ankommer på församlingarna finns särskilda bestämmelser.

2. Kyrkofondslag (mom. 9)

KU 1987/88:30

Anders Björck. Hans Nyhage och Elisabeth Fleetwood (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 16 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "yrkande 3" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den motivering som ges i propositionen inte kan godtas. Sedan kyrkomötesreformen genomfördes 1983 har kyrkan en demokratiskt förankrad central ledning och en gentemot regeringen självständigare ställning. Redan 1983 års kyrkomöte anhöll hos regeringen om att kyrkomötet skulle få utse en majoritet av kyrkofondens styrelse inbegripet dess ordförande. Mot bakgrund av den stora betydelse kyrkofonden har för kyrkans verksamhet finner utskottet det rimligt att kyrkan själv ges ökat inflytande i styrelsen. Motion 1987/88:K25 yrkande 3 tillstyrks således.

dels att moment 9 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

9. beträffande kyrkofondslag

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:K25 yrkande 3 och med avslag på proposition 1987/88:31 antar följande förslag till lydelse av 4 § förslag till kyrkofondslag.

4 § För kyrkofonden skall det finnas en styrelse. Denna skall bestå av en ordförande och sex andra ledamöter:

Tre av ledamöterna utses för tre år av regeringen.

Ordföranden och tre av de övriga ledamöterna utses av kyrkomötet. Dessa ledamöter väljs för kyrkomötets valperiod snarast efter valperiodens början. Valet gäller till dess att kyrkomötet förrättar nytt val under nästa valperiod.

För styrelsens ledamöter skall det finnas lika många ersättare. De utses på samma sätt som ledamöterna.

3. Allmän kyrkoavgift (mom. 10)

Bengt Kindbom och Karl Boo (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 17 börjar med "I sak" och slutar med "yrkande 10" bort ha följande lydelse:

Propositionens förslag innebär att den allmänna kyrkoavgiften bestäms till 16 öre per skattekrone. Avgiften innebär ett åliggande för pastoraten. Utskottet anser i likhet med vad som föreslås i motion 1987/88:K27 yrkande 10 att den allmänna kyrkoavgiften med hänsyn till de ekonomiska förhållandena bör bestämmas till 17 öre per skattekrone.

Detta för en rättvis avvägning mellan allmän resp. särskild kyrkoavgift och därmed mellan skattestarka och svagare församlingar och pastorat. En förstärkt skatteutjämning är nödvändig för att garantera kyrklig verksamhet i alla delar av landet.

dels att moment 10 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

10. beträffande allmän kyrkoavgift

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:K27 yrkande 10 och med avslag på proposition 1987/88:31 i motsvarande del antar följande lydelse av 10 § förslaget till kyrkofondslag:

10 § Pastoraten skall varje år betala allmän kyrkoavgift till kyrkofonden. Avgiften beräknas på skatteunderlaget och är 17 öre per skattekrone.

4. Särskild kyrkoavgift (mom. 11)

KU 1987/88:30

Anders Björck, Hans Nyhage och Elisabeth Fleetwood (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 17 börjar med "Under utskottets" och på s. 18 slutar med "yrkande 11" bort ha följande lydelse:

I motion 1987/88:K25 yrkande 4 föreslås att propositionens förslag till särskild kyrkoavgift avslås. De föreslagna avgifterna har utan tillräcklig analys av konsekvenser satts alldeles för högt. Regeringen uppdrog som framgått 1986 åt kyrkofondens styrelse att utreda vilka beräkningsgrunder som bör gälla för olika tillgångar. Enligt utskottet bör resultatet av denna utredning avvaktas innan ställning tas. Utskottet tillstyrker motionsyrkandet och avstyrker propositionen i motsvarande del.

dels att moment 11 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

11. beträffande *särskild kyrkoavgift*
att riksdagen med avslag på proposition 1987/88:31 och motionerna 1986/87:K616 och 1987/88:K27 yrkande 11 bifaller motion 1987/88:K25 yrkande 4.

5. Särskild kyrkoavgift (mom. 11)

Bengt Kindbom och Karl Boo (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 18 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "yrkande 11" bort ha följande lydelse:

I likhet med vad som anförs i motion 1987/88:K27 anser utskottet att den föreslagna beräkningsgrunden för den särskilda kyrkoavgiften utgör ett dråpslag mot kyrkans egendomsförvaltning. I synnerhet gäller detta landsbygdspastoraten som brandskattas. Regeringen bör därför ge kyrkofondens styrelse i uppdrag att inkomma med ny beräkning för den särskilda kyrkoavgiftens storlek där effekterna av höjd allmän kyrkoavgift beaktas. Reduktion av den särskilda kyrkoavgiften måste i första hand ske för pastoratens fastigheter. Utskottet tillstyrker därför, motionerna 1986/87:K616 och 1987/88:K27 yrkande 11.

dels att moment 11 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

11. beträffande *särskild kyrkoavgift*
att riksdagen med avslag på proposition 1987/88:31 i denna del och motion 1987/88:K25 yrkande 4 bifaller motionerna 1986/87:K616 och 1987/88:K27 yrkande 11.

6. Allmänt utjämningsbidrag (mom. 12)

Bengt Kindbom och Karl Boo (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 18 börjar med "Utskottet vill" och på s. 19 slutar med "yrkande 9" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den bedömning som görs i motion K27 om behovet av fortsatt skatteutjämning till samtliga kyrkokommuner. Den förändrade kompetensen mellan församlingar och pastorat skall visserligen leda till att

pastoraten tar över den övervägande delen av kostnaderna men konsekvenserna är inte klarlagda. Detta är olyckligt eftersom det ju är församlingarna som har den för kyrkan absolut viktigaste uppgiften, nämligen att främja gudstjänstliv och undervisning samt diakoni och evangelisation. Utskottet tillstyrker därför motionsyrkandet.

dels att moment 12 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

12. beträffande *allmänt utjämningsbidrag*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:K27 yrkande 9 och med avslag på proposition 1987/88:31 antar följande lydelse av 13 § förslaget till kyrkofondslag.

13 § Pastorat, stiftssamfälligheter och församlingar som ej ingår i total ekonomisk samfällighet får ett allmänt utjämningsbidrag om skatteunderlaget understiger det skatteunderlag som motsvarar den garanterade skattekraften enligt 15 §. Bidraget utgår med ett belopp som motsvarar produkten av det enligt 14 § beräknade tillskottet av skatteunderlag och skattesatsen för bidragsåret.

7. Särskilda statsanslag för domkapitlens kansliresurser (mom. 13)

Anders Björck, Hans Nyhage och Elisabeth Fleetwood (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 19 börjar med "Utskottet anser" och på s. 20 slutar med "yrkande 2" bort ha följande lydelse:

I likhet med vad som anförts i motion 1987/88:K25 anser utskottet att det finns anledning att ifrågasätta den i propositionen föreslagna ordningen. Många remissinstanser har ju också under beredningen framhållit att det finns risk för att domkapitlet som självständig myndighet kommer att bli beroende av den kommunala stiftssamfälligheten. Därför anser utskottet att det finns behov av särskilda och oberoende kansliresurser för domkapitlet. Utskottet har ju dessutom föreslagit i motsats till propositionen att domkapitlet skall behålla sin roll gentemot stiftets prästerskap vad gäller tjänstgöringsföreskrifter och disciplinansvar. Starka skäl talar således för att ett domkapitel skall ha egna kansliresurser.

dels att moment 13 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

13. beträffande *särskilda statsanslag för domkapitlets kansliresurser*

att riksdagen med avslag på proposition 1987/88:31 i denna del bifaller motion 1987/88:K25 yrkande 2.

8. Tillsättning av kyrkoherdetjänster (mom. 17)

Bengt Kindbom och Karl Boo (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 23 börjar med "Enligt utskottet" och slutar med "yrkande 7" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med vad som anförts i motion 1987/88:K27 att det trots den föreslagna ändringen i tillsättningsförfarandet i prästansättningslagen bör införas en regel om att kyrkorådet får besluta att som ett led i ett

tillsättningsärende inhämta synpunkter från de röstberättigade i församlingen. Motionsyrkandet tillstyrks således.

KU 1987/88:30

dels att moment 17 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

17. beträffande *tillsättning av kyrkoherdetjänster*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:K27 yrkande 7 och med avslag på proposition 1987/88:31 antar följande lydelse av 5 § prästanställningslagen:

5 § Första och andra gången av tre, när en tjänst som kyrkoherde blir ledig i ett pastorat, tillsätts den i ett enförsamlingspastorat av kyrkorådet och i ett flerförsamlingspastorat av en tillsättningsnämnd, om inte annat följer av 10 eller 12 §.

Kyrkorådet eller tillsättningsnämnd får besluta att som ett led i tillsättningen av tjänst som kyrkoherde skall inhämtas synpunkter från de röstberättigade i församlingen/församlingarna.

En tjänst som kyrkoherde söks hos domkapitlet. Domkapitlet skall pröva vilka sökande som är behöriga och sedan med eget yttrande lämna över ansökningshandlingarna från dessa till kyrkorådet eller tillsättningsnämnden.

Kyrkorådet eller tillsättningsnämnden skall underrätta stiftsstyrelsen om sina tillsättningsbeslut. När ett beslut har vunnit laga kraft, skall stiftsstyrelsen utfärda ett anställningsbevis för den som har fått tjänsten.

9. Tillsättning av komministertjänster (mom. 18)

Anders Björck (m), Hans Nyhage (m), Elisabeth Fleetwood (m), Bengt Kindbom (c) och Karl Boo (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 23 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "yrkande 8" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med vad som anförts i motionerna 1987/88:K24 och K27 att det inte finns tillräckligt starka skäl för att skilja på tillvägagångssättet vid tillsättning av kyrkoherdar och komministrar. Tredjegangstillsättning av komministrar bör enligt utskottets mening ankomma på domkapitlet. Utskottet tillstyrker motionsyrkandena och föreslår ändring i prästvalslagens 9 §, vilket är i överensstämmelse med kyrkomötets beslut.

dels att moment 18 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

18. beträffande *tillsättning av komministertjänster*

att riksdagen med avslag på proposition 1987/88:31 i denna del och med bifall till motionerna 1987/88:K24 såvitt nu är i fråga och 1987/88:K27 yrkande 8 antar följande lydelse av 9 § förslaget till prästanställningslagen:

9 § Tjänster som komminister tillsättes på det sätt som enligt 5, 6 och 8 §§ gäller vid tillsättning av tjänster som kyrkoherde.

Bengt Kindbom och Karl Boo (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 30 börjar med "Som känt" och på s. 31 slutar med "1987/88:K625" bort ha följande lydelse:

De band som fortfarande finns mellan kyrkan, staten och församlingarna har gett kyrkan en demokratisk förankring som positivt påverkat kunskapen om och intresset och förståelsen för de kyrkliga frågorna.

Utskottet anser att det är av stort värde att den svenska folkkyrkan kan bevaras och vidareutvecklas. Detta bör ske inom ramen för den samverkan som nu finns mellan kyrka och samhälle. Ett brytande av dessa band skulle utsätta kyrkan för stora påfrestningar och allvarligt kunna skada förutsättningarna för religiös verksamhet bland breda folkgrupper i olika delar av vårt land, utan att några påtagliga fördelar skulle vinnas.

Risken skulle vara stor för att den nuvarande generösa och av allmänheten så uppskattade öppenheten skulle snävas in. Kyrkan skulle då inte bli en kyrka dit alla skulle vara välkomna och där alla kunde känna sig hemma utan en kyrka för ett mindretal. Folkkyrkokarakteren skulle därmed försvinna.

I riksdagen har under flera år folkpartiet och vänsterpartiet kommunisterna i motioner krävt att kyrka och stat definitivt skall skiljas åt. Socialdemokraterna har sedan länge haft samma uppfattning – även om man inte direkt i riksdagen hittills tagit initiativ för att omedelbart söka förverkliga denna uppfattning. Moderata samlingspartiet beslutade vid partiets senaste parti-stämman att kyrkan skall skiljas från staten.

En för hela folket så stor och avgörande fråga som förändrade villkor för den svenska folkkyrkan bör enligt vår bestämda mening inte få avgöras utan att medborgarna direkt tillfrågas om sin åsikt. Det bör skapas garantier för att så sker. Utskottet föreslår därför att riksdagen redan nu tar ett beslut om att inga grundläggande förändringar i det nuvarande folkkyrkosystemet får genomföras utan att medborgarna i en-folkomröstning fått möjlighet att ta ställning.

dels att moment 33 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

33. beträffande *stat-kyrka-frågan*

att riksdagen bifaller motion 1987/88:K611 och avslår motionerna 1987/88:K601, 1987/88:K624 och 1987/88:K625.

11. Stat-kyrka-frågan (mom. 33)

Börje Stensson och Ingela Mårtensson (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 30 börjar med "Som känt" och på s. 31 slutar med "1987/88:K625" bort ha följande lydelse:

Syftet med de beslut riksdagen sedan 1979 fattat rörande svenska kyrkans förhållande till staten har varit att öka svenska kyrkans frihet och allmänt förbättra dess möjligheter att fungera i samhället. Den uttalade avsikten har varit att inte genom de fattade besluten föregripa ett ställningstagande i principfrågan om relationerna mellan staten och svenska kyrkan.

Det nuvarande systemet innebär dock alltjämt att riksdag och regering har ett avgörande inflytande över beslut som rör kyrkans organisation, ekonomiska ramar och tillsättande av andliga ledare. Enligt utskottets åsikt är denna ordning av principiella skäl inte godtagbar. Varje trossamfund bör stå fritt från staten. Utifrån denna principsyn är det angeläget att både staten och svenska kyrkan gör klart vilken avsikt man har med svenska kyrkans relationer till staten för framtiden. Därför bör nu precisering ske av de reformer som återstår innan slutmålet är nått, dvs. att låta svenska kyrkan bli ett från staten fristående trossamfund.

Riksdagen bör nu hos regeringen begära att regeringen tar initiativ till överläggningar mellan staten och svenska kyrkan rörande de framtida relationerna. Syftet skall vara att ge svenska kyrkan en gentemot staten fri ställning.

Utskottet vill tillägga att oavsett hur det fortsatta reformarbetet genomförs måste svenska kyrkan garanteras goda möjligheter att också fortsättningsvis fungera som en öppen folkkyrka och kunna bedriva sin verksamhet över hela ländet. Den kyrkliga egendomen bör förbli svenska kyrkans egen egendom. Svenska kyrkan måste garanteras en säker ekonomi. Genomförandet av reformen bör ske i den takt och på sådant sätt att svenska kyrkans egen åsikt om övergången respekteras.

Vad utskottet anfört bör ges regeringen till känna. Utskottet tillstyrker med det anförda motion 1987/88:K601.

dels att moment 33 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

33. beträffande *stat-kyrka-frågan*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:K601 och med avslag på motionerna 1987/88:K611, 1987/88:K624 och 1987/88:K625 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

12. Stat-kyrka-frågan (mom. 33)

Nils Berndtson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 31 börjar med "Mot denna" och slutar med "1987/88:K625" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med vad som anförts i motion 1987/88:K625 att det finns tillräckligt underlag för att lösa relationen mellan kyrkan och staten. Några ytterligare utredningar behöver inte genomföras. Det bör ankomma på regeringen att lägga fram förslag i frågan.

dels att moment 33 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

33. beträffande *stat-kyrka-frågan*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:K625 och med avslag på motionerna 1987/88:K601, 1987/88:K611 och 1987/88:K624 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Birgit Friggebo och Ingela Mårtensson (båda fp) anför:

Under mycket lång tid har folkpartiet verkat för att ge svenska kyrkan frihet i förhållande till staten. I flera år har vi föreslagit att samtal skall inledas mellan staten och svenska kyrkan om detta. Angelägenheten av att sådana samtal snarast inleds understryks av en växande opinion inom svenska kyrkan.

Vi har inte velat motsätta oss de förslag som utskottet nu framlägger för riksdagen men anser det principiellt felaktigt att staten skall fatta beslut som borde vara svenska kyrkans egen angelägenhet. Orimligheten i det nuvarande systemet understryker ytterligare vikten av att de ofrånkomliga samtalen mellan staten och svenska kyrkan inte ytterligare försenas.

1987/88:4 y

om ny organisation på lokal- och stiftsplanet i svenska kyrkan, m.m. (prop. 1987/88:31)

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har berett kulturutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1987/88:31 om ny organisation på lokal- och stiftsplanet i svenska kyrkan, m.m. jämte de med anledning av propositionen väckta motionerna 1987/88:K24-K27.

Utskottet begränsar sitt yttrande över propositionen och motionerna till de delar som rör förslagen om särskilt anslag till domkapitlens kansliresurser, om egendomsnämnder och om fördelning av prästtjänster.

Utskottet

Särskilda statsanslag till domkapitlens kansliresurser

Enligt 4 § i det i propositionen framlagda förslaget till domkapitelslag skall stiftssamfälligheten tillhandahålla domkapitlet sekreteraren och annan personal, kontorslokaler, inventarier, materiel samt det som i övrigt behövs för att domkapitlet skall kunna fullgöra sina uppgifter.

Av 17 § förslaget till kyrkofondslag framgår att kyrkofondens styrelse får bevilja stiftssamfälligheter bidrag ur kyrkofonden (stiftsbidrag) för bl.a. domkapitlets, stiftsstyrelsens och egendomsnämndens förvaltningskostnader.

Som skäl för att ha ett gemensamt stiftskansli anför departementschefen följande (prop. s. 116-117).

Önskemål har länge förts fram om en möjlighet att skapa ett gemensamt stiftskansli såväl för de legala stiftsmyndigheterna, dvs. domkapitlet och stiftsnämnd, som för den omfattande frivilliga verksamhet i stiftstingets och stiftsrådets regi som bedrivs vid särskilda kanslier, vanligen benämnda stiftsbyråer, i de olika stiften. På flera håll har ansatser redan gjorts att lokalmässigt samordna verksamheten. I administrativt hänseende finns stora praktiska fördelar att vinna med att samordna kanslifunktionerna.

Inom ramen för den nya stiftsorganisation som här föreslås anser jag att stiftssamfälligheterna skall svara för det sammanhållna stiftskansliet. Samfälligheten kommer ju själv att behöva en kansliorganisation som dels motsvarar de nuvarande stiftstingets icke obetydliga resurser i detta hänseende, dels kan fullgöra administrativa uppgifter i samband med de statliga förvaltningsuppgifter som överlämnas åt stiftsstyrelsen. En stor del

av dessa uppgifter sköts i dag av domkapitlens och stiftsnämndernas personal. Domkapitlen behöver utöver den juridiskt utbildade sekreteraren i framtiden mycket begränsade resurser. Det är då naturligt att stiftssamfälligheterna åläggs att tillhandahålla också den personal och de övriga kansliresurser som domkapitlen behöver.

Kyrkomötet har inte haft någon erinran mot förslaget. Kyrkolagsutskottet (KL 1987:5) har uttalat att det med tillfredsställelse noterat att möjligheter nu öppnas att sammanföra kansliresurserna på stiftsplanet, varför nämnda utskott tillstyrker förslaget. Organisationsutskottet (KO 1987:3) har förklarat sig inte finna anledning motsätta sig den föreslagna konstruktionen av det nya stiftsbidraget.

I motion K25 (m) hemställs att riksdagen skall besluta att särskilda statsanslag anvisas domkapitlet för dess kostnader för personal och lokaler m.m. I motionen framhålls att det finns en risk för att domkapitlet som självständig myndighet kommer att bli ekonomiskt beroende av den kommunala stiftssamfälligheten. Särskilda statsanslag bör anvisas såväl till sekreteraruppgifterna som till domkapitlets del av kostnaderna för lokaler, expenser och annat.

Kulturutskottet delar uppfattningen att det är värdefullt att kansliresurserna på stiftsplanet kan samordnas. Vid redovisningen av de nya bestämmelserna om stiftsbidrag framhålls i propositionen (s. 153) att vid kyrkofondens beslut om bidrag skall, förutom stiftsstyrelsens planer över resursbehovet, även föreliggande underlag i form av domkapitlets beräkning av medelsbehovet för sin andel av kansliresurserna. Departementschefen anser i likhet med kyrkokommittén att dessa planer bör åtföljas av yttranden från svenska kyrkans centralstyrelse. Mot bakgrund härav anser utskottet att det saknas fog för sådana farhågor som uttalas i motionen.

Utskottet har på grund av det anförda inte något att erinra mot propositionens förslag om finansieringen av domkapitlets kansliresurser. Motionen avstyrks i motsvarande del (yrkande 2).

Egendomsnämnder

Enligt propositionens förslag till lag om förvaltningen av kyrklig jord skall i varje stiftssamfällighet finnas en eigendomsnämnd. Nämnden skall ha hand om de uppgifter i fråga om kyrklig jord inom stiftet som ankommer på nämnden enligt lagen eller bestämmelser som har meddelats med stöd av lagen (4 §). Eigendomsnämnden skall bl.a. förvalta prästlönefondsfastigheter, domkyrkas fastigheter och biskopsgården samt skogen på löneboställen (7 §). När ett löneboställe eller en församlingskyrkas fastighet skall upplåtas på jordbruksarrende, skall eigendomsnämnden bestämma villkoren för upplåtelsen. När en arrendenämnd eller en domstol handlägger frågor om sådana villkor företräds den kyrkliga jorden av eigendomsnämnden (13 §). Eigendomsnämnden tar således över stiftsnämndens och boställsnämndens nuvarande uppgifter att bestämma arrendevillkor även för sådan jordbruks- eigendom som nämnden inte förvaltar.

Förslaget i propositionen ansluter sig till kyrkokommitténs förslag att eigendomsnämnderna skall överta samtliga de uppgifter som enligt lagen

(1970:939) och förordningen (1971:860) om förvaltning av kyrklig jord ankommer på de nuvarande stifts- och boställsnämnderna. I propositionen framhålls att de nya egendomsnämnderna till skillnad från stiftsnämnderna är kommunala organ, vars ledamöter väljs av företrädare för samtliga stiftets kyrkliga kommuner. Enligt departementschefens mening går därför förslaget dem till mötes som efterlyst ett ökat lokalt inflytande över förvaltningen på stiftsplanet av den kyrkliga jorden samtidigt som förutsättningar skapas för en enhetlig och samtidigt kompetent behandling av arrendevillkor m.m.

I fråga om samråd om arrendevillkor anför departementschefen följande (prop. s. 167).

Jag förutsätter att de förslag till arrendevillkor, som egendomsnämnden skall ta ställning till, utarbetas efter samråd med de kyrkliga arrendatorerna. Egendomsnämnden har att själv bestämma hur ett sådant samråd skall gå till. Sådan samverkan förekommer enligt vad jag inhämtat regelmässigt och i skiftande former bl.a. inom fastighetsförvaltningarna hos några kommuner och universitetet i Uppsala. Jag delar också den bedömning av det stora värdet av ett organiserat samråd mellan jordförvaltare och arrendatorer, som uttrycks i en skrivelse i frågan från Sveriges jordbruksarrendatorers förbund. Ett sådant organiserat samråd kommer lättare till stånd i egendomsnämndens än i de enskilda församlingarnas eller pastoratens regi.

Kyrkomötet har i sitt yttrande inte haft något att erinra mot förslaget att stiftsnämnderna ersätts med egendomsnämnder.

I sitt av kyrkomötet godtagna betänkande (KL 1987:5) avstyrkte kyrkolagsutskottet en motion med förslag att boställsnämnderna skulle behållas i den nya organisationen och anförde därvid följande.

Frågan om att avskaffa boställsnämnderna behandlades av 1986 års kyrkomöte med anledning av regeringens skrivelse 1986:3. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag att avskaffa nämnderna. Kyrkomötet följde utskottet. I sitt betänkande (KL 1986:1) med anledning av regeringens förslag framhöll utskottet att omfattningen av det kyrkliga jordinnehavet växlar starkt mellan de olika stiftet, liksom behovet av lokalkännedom och jordbruksexpertis. Utskottet framhöll vidare att det borde ankomma på stiftsnämnderna själva att bedöma vilket behov av biträde som kan föreligga i det egna stiftet och att stiftsnämnderna bäst kunde avgöra i vilken form ett sådant behov lämpligen kan tillgodoses. Enligt utskottets mening gäller de synpunkter som utskottet framförde föregående år på stiftsnämnderna även egendomsnämnderna. Det får vidare anses ligga i sakens natur att de nya egendomsnämnderna genom arvodering och delegation tar tillvara den sakkunskap som redan finns i stiftet, inte minst hos de nuvarande boställsnämndsordförandena, när nämnden tar över ansvaret för den kyrkliga jorden. Behovet av kännedom om de lokala förhållandena kan vidare tillgodoses genom att stiftsfullmäktige väljer ledamöter i nämnden från olika delar av stiftet.

I en fempartimotion, K26, yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om val av ledamöter i egendomsnämnden samt att riksdagen ger stiftsfullmäktige rätt att inrätta lokala egendomsnämnder i enlighet med vad som framförts i motionen. I motionen framhålls att ledamöterna i de statliga stiftsnämnderna skall ha insikt i jordbruk eller skogsbruk eller eljest vara förfarna i allmänna värv medan motsvarande kompetenskrav inte kan läggas på ledamöterna i en kyrkokommunal nämnd.

Med hänsyn till vikten av att sådan kompetens finns representerad i de nya egendomsnämnderna anser motionärerna att riksdagen bör uttala sig för att behovet av sådan kunskap skall beaktas vid val av ledamöter till egendomsnämnder. Enligt motionärernas mening bör den kompetens som i dag finns i boställsnämnderna tas till vara genom en i förhållande till propositionen utvidgad organisation. I motionen föreslås därför att stiftsfullmäktige under egendomsnämnderna får inrätta lokala egendomsnämnder med uppgift att efter delegation från egendomsnämnden bestämma arrendavgift samt övriga avtalsvillkor, att upprätta förslag till arrendavtal samt att planera och föreslå investeringar och lämpliga rationaliseringsåtgärder m.m. I den mån enighet inte kan uppnås mellan arrendator och lokal egendomsnämnd eller reservation föreligger inom den lokala egendomsnämnden skall ärendet återgå till egendomsnämnden. I lagtekniskt hänseende hänvisas i motionen till lokala organ på det primärkommunala området.

Kulturutskottet behandlade förra året frågan om avskaffande av boställsnämnderna (KrU 1986/87:8). Enligt ett i proposition 1986/87:13 framlagt förslag om ändring i lagen (1970:939) om förvaltning av kyrklig jord skulle boställsnämndernas förvaltningsuppgifter övertas av den som förvaltar den kyrkliga jorden. Med anledning av motioner rörande boställsnämndernas avskaffande fann utskottet att det inte fanns skäl att föregripa den allsidiga prövning av organisationen som riksdagen borde göra med anledning av den kommande propositionen om ny organisation på det lokala och regionala planet inom svenska kyrkan. Utskottet avstyrkte därför regeringens förslag om avskaffande av boställsnämnderna. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets förslag (rskr. 1986/87:113).

Utskottet godtar i princip det i propositionen framlagda förslaget om förvaltning av kyrklig jord genom de föreslagna egendomsnämnderna. Dessa är kommunala organ och deras ledamöter skall utses av stiftsfullmäktige. Det skulle strida mot kommunalrättsliga principer att föreskriva eller rekommendera särskilda valbarhetskriterier för ledamöter i kommunala nämnder även om det gäller specialreglerad verksamhet. Utskottet anser sig därför inte böra tillmötesgå motionärernas förslag att riksdagen skall uttala sig om kompetensen hos egendomsnämndernas ledamöter. Utskottet avstyrker därför motionen i denna del (yrkande 1).

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är viktigt med erforderlig lokalkunskap vid bestämmande av villkor för jordbruksarrende. Likaledes i överensstämmelse med vad motionärerna anført bör därför möjligheter skapas för att tillgodose detta önskemål. Om så kan ske, skapas större garantier för att rättvisa och enhetliga regler tillämpas vid bestämmande av arrendevillkor.

De i motionen föreslagna lokala organen skiljer sig enligt utskottets mening från sådana lokala kommunala organ som regleras genom bestämmelserna i lagen (1979:408) om vissa lokala organ i kommunerna. I sistnämnda fall rör det sig om kommunala organ med självständig beslutanderätt enligt samma regler som gäller för kommunala nämnder vars verksamhet regleras direkt av kommunallagen. Som framgår av motionen skall de föreslagna lokala organen under egendomsnämnderna inte ha

samma självständiga ställning. Enligt utskottets mening innebär motionärernas förslag snarare ett delegationsförfarande än inrättande av självständiga kommunala organ. Utskottet vill därför erinra om att propositionens förslag till lag om förvaltning av kyrklig jord ger möjlighet för stiftsfullmäktige att delegera beslutanderätten i fråga om upplåtelse av jordbruksarrende och fastställande av arrendevillkor (jämför 6 § propositionens förslag till lag om förvaltningen av kyrklig jord samt 7 kap. 17 § och 9 kap. 7 § propositionens förslag till församlingslag). Utskottet vill här skjuta in att skäl talar för att hänvisningen i 6 § lag om förvaltning av kyrklig jord i här aktuellt hänseende bör förtydligas. En sådan prövning bör ankomma på konstitutionsutskottet.

Kulturutskottet får vidare framhålla följande. Enligt 5 § förslaget till lag om förvaltningen av kyrklig jord skall ledamöter och suppleanter i egendomsnämnderna väljas av stiftsfullmäktige till det antal som fullmäktige bestämmer. Antalet ledamöter får dock inte vara mindre än fem. Det finns således inga föreskrifter om högsta antal ledamöter. Det är därför fullt möjligt för stiftsfullmäktige att välja så stort antal ledamöter att egendomsnämnderna rymmer lokalkunskap över hela stiftet. Nämnden kan sedan delegera till utskott bestående av ledamöter i nämnden att besluta i ärenden rörande jordbruksarrende. Med en sådan ordning öppnas möjligheter till erforderlig lokalkunskap hos de organ som skall besluta i sådana frågor. Syftet med motionärernas önskemål om delegering till lokala organ kan härigenom tillgodoses. Någon saklig ändring av förslaget till lag om förvaltningen av kyrklig jord erfordras därför enligt utskottets mening inte.

Prästtjänsternas fördelning

Ett riksdagsbeslut från 1957 (prop. 1957:153, SU 1957:175, rskr. 1957:388) reglerar nuvarande ordning för tilldelning av prästtjänster i pastoraten. På grundval av det riksdagsbeslutet genomfördes också pastoratsregleringen 1962. Kriterierna för tilldelning av prästtjänster är folkmängd, areal och tätortsgrad. En närmare redovisning av bestämmelserna finns i KrU 1985/86:5.

Under förberedelsearbetet till propositionen har frågorna om prästtjänsternas fördelning varit föremål för ingående överväganden. Utskottet hänvisar i första hand till kyrkokommitténs betänkanden (SOU 1985:1) Församlingar i samverkan och (SOU 1986:17 och 18) Framtid i samverkan samt till utskottsbetänkanden vid 1985 och 1987 års kyrkomöten (KO 1985:10 och KL 1987:5).

Enligt propositionens förslag till prästanställningslag skall i huvudsak följande gälla.

Regeringen fastställer hur många statligt reglerade prästtjänster som får finnas inrättade i riket. Svenska kyrkans centralstyrelse skall årligen besluta hur många prästtjänster som får finnas inrättade i varje stift. Frågor om inrättande av tjänster som biskop och domprost prövas av regeringen. Frågor om inrättande av tjänster som stiftsadjunkt och kontraktsadjunkt prövas av svenska kyrkans centralstyrelse. Frågor om inrättande av tjänster som kyrkoherde, komminister och pastorsadjunkt prövas av stiftsstyrelsen.

Kyrkomötet har godtagit de i propositionen föreslagna reglerna för fördelning av prästtjänster (KL 1987:5).

KU 1987/88:30

Bilaga 1

I motion 1987/88:K27 (c) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen sagts om prästtjänsternas fördelning. I motionen framhålls att nuvarande antal prästtjänster i stiftet skall vara utgångspunkten för den nya tjänsteorganisationen och att det är viktigt att svenska kyrkans centralstyrelse inte frångår de grundläggande målsättningar som legat bakom kyrkomötets godtagande av principen och de principer som hittills gällt för den s.k. Ortsindelningen.

Kulturutskottet konstaterar att propositionens förslag innebär att nuvarande antal prästtjänster i riket skall vara utgångspunkt för den nya tjänsteorganisationen och att den nya beslutsordningen innebär ökad frihet för kyrkan att bestämma över sina angelägenheter. Utskottet har ingen erinran mot den i propositionen valda lösningen men vill framhålla följande.

Ett genomförande av propositionens förslag innebär att tidigare fattade beslut angående Ortsindelning vid fördelning av prästtjänster kommer att sakna formell betydelse. Bakom dessa beslut ligger en strävan att åstadkomma en jämn fördelning av prästtjänsterna mellan olika delar av riket och mellan tätort och landsbygd. Härigenom skulle i görligaste mån hela befolkningen få lika möjlighet att komma i åtnjutande av kyrkans verksamhet. Utskottet anser att denna målsättning bör bestå även i framtiden. Utskottet anser sig kunna förutsätta att hittills gällande principer för Ortsindelning även i framtiden tillmäts betydelse vid fördelning av prästtjänster mellan och inom stiftet. Härigenom tillgodoses enligt utskottets mening i viss utsträckning syftet med motionen i denna del (yrkande 6).

Stockholm den 17 februari 1988

På kulturutskottets vägnar

Ingrid Sundberg

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Ing-Marie Hansson (s), Catarina Rönung (s), Maja Bäckström (s), Jan-Erik Wikström (fp), Karl Boo (c), Berit Oscarsson (s), Lars Ahlmark (m), Anders Nilsson (s), Sylvia Pettersson (s), Margareta Mörck (fp), Kerstin Göthberg (c), Alexander Chrisopoulos (vpk), Mats O Karlsson (s) och Håkan Stjernlöf (m).

1. Särskilda statsanslag till domkapitlens kansliresurser

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Håkan Stjernlöf (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar med "Kulturutskottet delar" och slutar med "(yrkande 2)" bort ha följande lydelse:

Ett flertal remissinstanser har reagerat mot förslaget att stiftssamfälligheten skall tillhandahålla de kansliresurser som behövs för domkapitlet och att detta således inte får någon egen personal anställd. Remissinstanserna har framhållit att det finns en risk för att domkapitlet som självständig myndighet kommer att bli ekonomiskt beroende av den kommunala stiftssamfälligheten. En konsekvens kan bli att besparingar i första hand går ut över den del av kansliet som betjänar domkapitlet. För att motverka en sådan utveckling bör särskilda statsanslag anvisas såväl till sekreteraruppgifterna som till domkapitlets del av kostnaderna för lokaler, expenser och annat. Utskottet menar att det finns fog för remissinstansernas oro. Av såväl principiella som praktiska skäl bör domkapitlet inte vara beroende av ett kommunalt organ för att kunna utföra ålagda arbetsuppgifter. Utskottet anser därför att motion K25 i här aktuell del (yrkande 2) bör tillstyrkas.

2. Egendomsnämnder

Karl Boo (c), Kerstin Göthberg (c) och Alexander Chrisopoulos (vpk) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar med "Utskottet godtar" och på s. 5 slutar med "mening inte" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser sig inte böra motsätta sig förslaget i propositionen att eigendomsnämnder skall inrättas.

Liksom vad nu gäller i fråga om kompetenskrav för ledamöterna i stiftsnämnderna bör ledamöterna i eigendomsnämnder ha insikt i jordbruk eller skogsbruk eller eljest vara förfarna i allmänna värv. Utskottet tillstyrker därför motion K26 i motsvarande del.

Även då det gäller förslaget i motionen om inrättande av lokala eigendomsnämnder ansluter sig utskottet till motionärernas bedömningar. Det av dem framlagda förslaget om sådana nämnder synes vara väl ägnat att tillgodose önskemålet om att den kompetens som i dag finns i boställsnämnderna skall tas till var. Detta gäller både lokalkännedom och expertkunskap på jordbruksområdet. Utskottet vill i sammanhanget framhålla att det är viktigt att man vid ställningstagandet till frågor som rör inrättandet av lokala nämnder tar hänsyn till de vitt skilda förhållanden som finns i olika stift.

Det får ankomma på konstitutionsutskottet att utforma erforderlig lagtext för ett genomförande av motionärernas förslag.

3. Prästtjänsternas fördelning

Karl Boo och Kerstin Göthberg (båda c) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Ett genomförande" och slutar med "(yrkande 6)" bort ha följande lydelse:

Ett genomförande av propositionens förslag innebär att tidigare fattade

beslut angående ortsindelning vid fördelning av prästtjänster kommer att sakna formell betydelse. Riksdagsbeslutet 1957 innebar att en omgruppering av prästtjänsterna skulle ske. Det angavs att riktpunkten härvid borde vara en såvitt möjligt jämn fördelning av de tillgängliga prästerliga arbetskrafterna i förhållande till arbetets omfattning och art, vilket också torde vara ett anspråk sammanfallande med hela svenska kyrkans intresse och därmed ett givet riksintresse. Hela befolkningen borde i görlig mån äga lika möjlighet till prästerlig betjäning oberoende av om den tillhörde tätort eller landsbygd, rikets södra eller dess norra delar (prop. 1957:153 s. 9-10). Kulturutskottet anser att den målsättning för prästtjänsternas fördelning som sålunda angavs år 1957 bör bestå även i framtiden. Detta ställningstagande innebär att syftet med motionen i denna del (yrkande 6) tillgodoses.

KU 1987/88:30

Bilaga 1

1 Förslag till

Lag om ändring i regeringsformen

Härigenom föreskrivs att punkterna 9, 10 och 12 övergångsbestämmelserna till regeringsformen¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

9. Grundläggande föreskrifter om svenska kyrkan som trossamfund och om kyrkomötet som en församling av valda ombud för svenska kyrkan meddelas i lagen om svenska kyrkan. Denna lag stiftas på samma sätt som huvudbestämmelserna i riksdagsordningen. Innan lagen stiftas skall yttrande av kyrkomötet inhämtas.

Föreskrifter om medlemskap i svenska kyrkan meddelas genom lag, som stiftas av riksdagen med samtycke av kyrkomötet.

Grundläggande föreskrifter om prästerliga tjänster i svenska kyrkan och om stiftsmyndigheter samt andra föreskrifter om kyrkomötet än som avses i första stycket meddelas i lagen om svenska kyrkan eller i annan lag som stiftas av riksdagen efter yttrande av kyrkomötet. Detsamma gäller grundläggande föreskrifter om organisationen av myndigheter under kyrkomötet och om den kyrkliga egendom som är avsedd för svenska kyrkans verksamhet. Föreskrifter som innebär ändring av det ändamål för vilket den kyrkliga egendomen är avsedd meddelas dock genom lag, som stiftas på samma sätt som lagen om svenska kyrkan.

Föreslagen lydelse

Grundläggande föreskrifter om prästtjänster i svenska kyrkan och om biskopar och domkapitel samt andra föreskrifter om kyrkomötet än som avses i första stycket meddelas i lagen om svenska kyrkan eller i annan lag som stiftas av riksdagen efter yttrande av kyrkomötet. Detsamma gäller grundläggande föreskrifter om organisationen av myndigheter under kyrkomötet och om den kyrkliga egendom som är avsedd för svenska kyrkans verksamhet. Föreskrifter som innebär ändring av det ändamål för vilket den kyrkliga egendomen är avsedd meddelas dock genom lag, som stiftas på samma sätt som lagen om svenska kyrkan.

I fråga om ändring eller upphävande av lag som avses i första–tredje styckena gäller vad som är föreskrivet om stiftande av sådan lag.

10. Kyrkomötet får med stöd av föreskrifter i lagen om svenska kyrkan genom kyrklig kungörelse meddela föreskrifter i följande ämnen:

svenska kyrkans lära,
svenska kyrkans böcker,
svenska kyrkans sakrament,
gudstjänst och övriga handlingar,
kollektor,

central verksamhet för evangelisation, mission och övrigt utlandsarbete samt diakoni,

kyrkomötets arbetssätt samt verksamheten hos myndigheter under kyrkomötet.

svenska kyrkans lära,
det kyrkliga ämbetet,
svenska kyrkans böcker,

svenska kyrkans sakrament,
gudstjänst och övriga handlingar,
kollektor,

central verksamhet för evangelisation, mission och övrigt utlandsarbete samt diakoni,

¹ Regeringsformen omtryckt 1985: 866.

Bemyndigar riksdagen kyrkomötet att meddela föreskrifter i ett visst ämne, kan riksdagen därvid medge att kyrkomötet genom kyrklig kungörelse överlåter åt myndigheter under kyrkomötet att i sådan kungörelse meddela bestämmelser i ämnet. I fråga om svenska kyrkans böcker, svenska kyrkans sakrament, gudstjänst och övriga handlingar samt kollekter kan riksdagen också medge att kyrkomötet genom kyrklig kungörelse överlåter åt *stiftsmyndigheter*, kyrkliga kommuner eller kyrkokommunala förvaltningsmyndigheter att meddela bestämmelser.

Riksdagen kan i lagen om svenska kyrkan meddela föreskrifter i de ämnen som anges i första stycket. Detta gäller även om kyrkomötet har bemyndigats att besluta föreskrifter i ämnet. Regeringen får inte besluta föreskrifter i dessa ämnen.

12. När regeringen skall avgöra ärenden som angår svenska kyrkans religionsvård eller religionsundervisning, *utövning* av prästämbetet, *befordring eller ämbetsansvar* inom kyrkan, skall föredraganden tillhöra svenska kyrkan.

kyrkomötets arbetssätt samt verksamheten hos myndigheter under kyrkomötet.

Bemyndigar riksdagen kyrkomötet att meddela föreskrifter i ett visst ämne, kan riksdagen därvid medge att kyrkomötet genom kyrklig kungörelse överlåter åt myndigheter under kyrkomötet att i sådan kungörelse meddela bestämmelser i ämnet. I fråga om svenska kyrkans böcker, svenska kyrkans sakrament, gudstjänst och övriga handlingar samt kollekter kan riksdagen också medge att kyrkomötet genom kyrklig kungörelse överlåter åt *domkapitel*, kyrkliga kommuner eller kyrkokommunala förvaltningsmyndigheter att meddela bestämmelser.

12. När regeringen skall avgöra ärenden som angår svenska kyrkans religionsvård eller religionsundervisning, *utövande* av prästämbetet eller *prästtjänster*, *befordran*, *ämbetsansvar eller tjänsteansvar* inom kyrkan, skall föredraganden tillhöra svenska kyrkan.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

Lag om ändring i lagen (1982: 942) om svenska kyrkan

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1982: 942) om svenska kyrkan dels att 7 § skall ha följande lydelse.

dels att det i lagen skall införas sju nya paragrafer, 12–18 §§, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*7 §¹

Kyrkomötet får genom kyrklig kungörelse meddela föreskrifter i följande ämnen:

1. svenska kyrkans lära,
2. svenska kyrkans böcker,
3. svenska kyrkans sakrament, gudstjänst och övriga handlingar,
4. kollekter.

5. central verksamhet för evangelisation, mission och övrigt utlandsarbete samt diakoni.

6. kyrkomötets arbetssätt samt verksamheten hos myndigheter under kyrkomötet.

1. svenska kyrkans lära,
2. *det kyrkliga ämbetet*,
3. svenska kyrkans böcker,

4. svenska kyrkans sakrament, gudstjänst och övriga handlingar,

5. kollekter.

6. central verksamhet för evangelisation, mission och övrigt utlandsarbete samt diakoni,

7. kyrkomötets arbetssätt samt verksamheten hos myndigheter under kyrkomötet.

Kyrkomötet får genom kyrklig kungörelse överlåta åt svenska kyrkans centralstyrelse att i sådan kungörelse meddela föreskrifter om kollekter. Kyrkomötet får också genom kyrklig kungörelse överlåta åt domkapitel, kyrkliga kommuner och kyrkokommunala förvaltningsmyndigheter att meddela föreskrifter om svenska kyrkans böcker, svenska kyrkans sakrament, gudstjänst och övriga handlingar samt kollekter.

Föreslagen lydelse

12 § *Frågor om en prästkandidats inträde i det kyrkliga ämbetet prövas av domkapitlet i det stift där kandidaten söker en anställning som präst. I andra fall prövas frågorna av domkapitlet i det stift där kandidaten är kyrkobokförd eller, om han inte är kyrkobokförd inom riket, av domkapitlet i Uppsala stift.*

13 § *En präst, som genom lagakraftäggande dom eller beslut har blivit avskedad från sin anställning som präst, kan skiljas från prästämbetet eller för viss tid, som inte överstiger ett år, förklaras obehörig att utöva detta. Detsamma gäller för den präst, som inte innehar eller uppehåller en prästtjänst och som på grund av sitt levnadssätt eller annars har i avsevärd mån skadat det anseende en präst bör ha.*

14 § *En präst, som genom lagakraftäggande dom eller beslut har ålagts disciplinpåföljd, kan förklaras obehörig att utöva prästämbetet för viss tid,*

¹ Senaste lydelse 1985: 868.

som inte överstiger ett år, om han i anslutning till domen eller beslutet på grund av sin sinnesbeskaffenhet har erhållit tjänstledighet. Under tiden får han inte utöva sin tjänst. Detsamma gäller för den präst som innehar eller uppehåller en prästtjänst och som genom lagakraftätagande dom funnits ha begått brott.

En präst kan även förklaras obehörig att utöva prästämbetet under den tid då han är avstängd från sin anställning som präst.

15 § En präst som har övergett svenska kyrkans lära skall skiljas från prästämbetet. Den som innehar en anställning som präst får dock skiljas från ämbetet först sedan han har slutat sin anställning.

16 § Frågor om att skilja någon från det kyrkliga ämbetet eller för viss tid förklara denne obehörig att utöva ämbetet prövas enligt följande:

Innehavare	Prövas av
1. biskopar	ansvarsnämnden för biskopar
2. andra präster än biskopar	
a) präster som är kyrkobokförda i Sverige	
– präster som är anställda i ett stift	domkapitlet i det stift där prästen har sin anställning
– präster som tjänstgör i svensk församling i utlandet	domkapitlet i Uppsala stift
– präster som är anställda inom Svenska kyrkans stiftelse för riksskyrklig verksamhet eller av styrelsen för Svenska kyrkan i utlandet	domkapitlet i Uppsala stift
– övriga präster	domkapitlet i det stift där prästen är kyrkobokförd
b) präster som inte är kyrkobokförda i Sverige	domkapitlet i Uppsala stift

17 § Domkapitlets och ansvarsnämndens för biskopar beslut i ärenden enligt 16 § gäller omedelbart.

Besluten får överklagas hos kyrkomötets besvärsnämnd. Besvärsnämndens beslut får inte överklagas.

18 § Domkapitlen skall se till att den för svenska kyrkan gällande ordningen med avseende på svenska kyrkans lära, böcker, sakrament, gudstjänst och övriga handlingar iakttas i församlingarna. Domkapitlen skall vidare ha tillsyn över hur innehavarna av det kyrkliga ämbetet förvaltar detta och efterlever sina avgivna¹ vagningslöften.

Ytterligare föreskrifter om domkapitlen och deras uppgifter finns i lag eller annan författning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989.

¹ I propositionen har ordet på grund av korrekturfel felaktigt skrivits "angivna".

Härigenom föreskrivs att 47 och 48 §§ lagen (1982: 943) om kyrkomötet¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

47 §

Besvärsnämnden består av en ordförande, som skall vara eller ha varit ordinarie domare, och fyra inom kyrkomötet valda ledamöter. Ordföranden väljs särskilt.

För ordföranden skall finnas en ersättare. Vad som föreskrivs om ordföranden gäller också ersättaren. För övriga ledamöter skall inom kyrkomötet utses lika många ersättare.

Föreslagen lydelse

Besvärsnämnden består av en ordförande och en vice ordförande, som skall vara eller ha varit ordinarie domare, och fyra övriga ledamöter. Ordföranden och vice ordföranden väljs särskilt. För de övriga ledamöterna skall utses lika många ersättare.

Endast den som är medlem av svenska kyrkan och är myndig får vara ledamot eller ersättare.

48 §²

Besvärsnämnden är beslutför när ordföranden och minst tre andra ledamöter är närvarande. Om kyrkomötet har föreskrivit en annan ordning i fråga om handläggningen av vissa slag av ärenden, gäller dock den föreskriften.

Om det framkommer skiljaktiga meningar vid en överläggning tillämpas föreskrifterna i 16 kap. rättegångsbalken om omröstning i tvistemål.

Om det framkommer skiljaktiga meningar vid en överläggning tillämpas föreskrifterna i 16 kap. rättegångsbalken om omröstning i tvistemål. *Bestämmelserna i 29 kap. rättegångsbalken om omröstning i brottmål skall dock tillämpas i frågor om att skilja någon från det kyrkliga ämbetet eller om att för viss tid förklara någon obehörig att utöva ämbetet.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989.

¹ Lagen omtryckt 1985: 892.

² Senaste lydelse 1987:1130.

4 Förslag till Domkapitelslag

KU 1987/88:30
Bilaga 5

Häri genom föreskrivs följande.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

Domkapitlet och dess uppgifter

1 § I varje stift skall det finnas ett domkapitel.

Domkapitlet skall utföra de uppgifter som enligt lagen (1982:942) om svenska kyrkan eller annan författning ankommer på det.

Ledamöter och suppleanter

2 § Domkapitlet består av följande ledamöter:

1. biskopen som ordförande,
2. domprosten eller, där det inte finns någon domprost, en av regeringen för sex år i sänder bland stiftets kyrkoherdar förordnad ledamot som vice ordförande,
3. en präst vald av stiftets präster,
4. tre lekmän valda av stiftsfullmäktige.

För ledamöterna enligt första stycket 3 och 4 skall det finnas lika många suppleanter. De utses på samma sätt som ledamöterna.

Vid handläggning av de ärenden om det kyrkliga ämbetet som enligt 16 § lagen (1982:942) om svenska kyrkan ankommer på domkapitlet, skall dess sekreterare ingå som ledamot.

Vid handläggning av de ärenden som enligt 16 § lagen (1982:942) om svenska kyrkan och 42 § första stycket prästanställningslagen (1988:100) ankommer på domkapitlet, skall dess sekreterare ingå som ledamot.

Sekreteraren

3 § För domkapitlet skall det finnas en sekreterare. Stiftsstyrelsen förordnar sekreteraren efter yttrande av domkapitlet.

Behörig att vara domkapitlets sekreterare är den som är medlem av svenska kyrkan och har avlagt juris kandidatexamen eller juristexamen.

Personal och lokaler m. m.

4 § Stiftssamfälligheten skall tillhandahålla domkapitlet sekreteraren och annan personal, kontorslokaler, inventarier, materiel samt det som i övrigt behövs för att domkapitlet skall kunna fullgöra sina uppgifter.

Valbarhet

5 § Valbar till prästledamot eller suppleant för denne är den som innehar en anställning som präst inom stiftet.

Valbar till lekmanaledamot eller suppleant för denne är den som är kyrkobokförd inom stiftet, är medlem av svenska kyrkan och som är myndig på valdagen.

Om en ledamot eller suppleant inte längre är valbar, upphör hans uppdrag genast.

KU 1987/88:30

Bilaga 5

Valet av prästledamot och suppleant för denne

Rösträtt vid valet

6 § Rösträtt vid val av prästledamot och suppleant för denne har den präst som innehar en anställning som präst inom stiftet och som är behörig att utöva prästämbetet.

Valperiodens längd m. m.

7 § Valet av prästledamoten och dennes suppleant gäller för en tid av sex år räknat från och med den 1 januari året efter det år valet har skett. Valet sker vid möte med stiftets präster inför biskopen som valförrättare. Kan inte möte med stiftets präster sammankallas före en valperiods utgång, får valet förrättas på det sätt som anges i andra stycket.

Om ledamoten eller suppleanten avgår under tjänstgöringstiden och mer än sex månader återstår av denna, skall fyllnadsval förrättas för den återstående tiden. Valet förrättas kontraktsvis med kontraktsprosten som valförrättare.

Kungörelse om valet

8 § Tid och plats för valet beslutas av domkapitlet. Kungörelsen om beslutet skall i god tid före valet tillställas de röstberättigade genom kontraktsprostarna.

Förfarandet vid valet

9 § Valet sker med slutna sedlar. Vid lika röstetal avgörs utgången av valet genom lottning.

10 § Röstberättigad som är förhindrad att personligen närvara vid valet får sända in sina valsedlar till valförrättaren i slutna kuvert. Kuverten skall förses med egenhändigt undertecknad, av två vittnen styrkt påskrift om innehållet. Valsedlarna för valet av ledamoten respektive suppleanten skall läggas i olika kuvert.

De insända kuverten öppnas vid valförrättningen. Valsedlarna tas ut, utan att läsas, och blandas med de valsedlar som lämnats personligen vid valtillfället. Sedan räknas rösterna samman.

11 § Protokoll skall föras över valet. I detta anges vilka röstberättigade som lämnat sina valsedlar personligen vid valtillfället och vilka som sänt in sina valsedlar. Protokollet justeras samt skrivs under av valförrättaren och minst två röstberättigade. Det skall sedan omedelbart sändas till domkapitlet.

Röstsammanräkning

12 § När valet förrättas på möte med stiftets präster, tillkännager valförrättaren valets utgång efter det att rösterna har räknats samman. Om valet förrättas kontraktsvis, skall domkapitlet räkna samman rösterna på den dag som angetts i kungörelsen om valet och tillkännage valets utgång genom anslag. Genom tillkännagivandet är valet avslutat.

13 § Valsedlar och annat valmaterial skall förvaras på betryggande sätt till dess att valet har vunnit laga kraft.

Valet av lekmannaledamöter och suppleanter för dessa

Tidpunkt för valet

14 § Stiftsfullmäktige skall snarast efter sin valperiods början förrätta val av lekmannaledamöter och suppleanter för dessa. Valet gäller till dess att stiftsfullmäktige förrättar nytt val under sin nästa valperiod.

Om en ledamot eller suppleant avgår under tjänstgöringstiden och mer än sex månader återstår av denna, skall fyllnadsval förrättas för den återstående tiden.

Förfarandet vid valet

15 § Valet skall ske på samma sätt som val av ledamöter i stiftsstyrelsen.

Om suppleanterna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning de skall inkallas till tjänstgöring.

16 § Sedan protokollet över valet har justerats skall det omedelbart sändas till domkapitlet.

Hur man överklagar valen

17 § Val av prästledamot och suppleant för denne får överklagas hos kammarrätten. Skrivelsen med överklagandet skall ges in till domkapitlet inom tio dagar efter det att valet avslutades.

Domkapitlet skall infordra valförrättarens förklaring över överklagandet samt valsedlar och övriga valhandlingar. Domkapitlet skall sända dessa handlingar och överklagandet med eget yttrande till kammarrätten. Bestämmelserna i 27 och 28 §§ förvaltningslagen (1986: 223) om omprövning av beslut skall inte tillämpas. Kammarrätten prövar om skrivelsen med överklagandet har kommit in i rätt tid.

Den som har valts till prästledamot utövar sitt uppdrag utan hinder av att valet har överklagats. Om valet ändras, skall den nya ledamoten inta sin plats så snart ändringen har kungjorts. Vad som nu har sagts om ledamot gäller också för suppleant.

Bestämmelserna om inhibition i 29 § förvaltningslagen gäller inte beslut som avses i denna paragraf.

18 § Val av lekmannaledamöter och suppleanter för dessa får överklagas enligt 13 kap. församlingslagen (1988: 000).

Förhinder för biskopen

19 § När biskopen är förhindrad att utöva sin tjänst eller när biskopstjänsten är ledig får domkapitlet

1. utse kontraktsprostar och vikarier för dessa,
2. besluta om vem som skall fullgöra de uppgifter som biskopen får lämna över till annan,
3. anlita annan biskop för prästvigning och de övriga ämbetsuppgifter som måste fullgöras av biskop.

20 § I Stockholm skall det finnas ett hovkonsistorium. Detta skall ha samma befogenheter med avseende på hovförsamlingen som domkapitlen har mot församlingarna.

21 § Hovkonsistoriet består av följande ledamöter:

1. överhovpredikanten som ordförande,
2. de ordinarie hovpredikanterna,
3. två lekmän utsedda av konungen efter förslag av hovförsamlingens kyrkostämma.

För lekmanaledamöterna skall på samma sätt utses lika många suppleanter.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989.

2. Genom lagen upphävs

Kungl. Maj:ts instruktion den 28 juni 1681, varefter dess consistorium aulicum vid de där förefallande ärender skall hava sig att rätta, samt lagen (1936: 567) om domkapitel.

3. Uppdraget för prästledamöter och suppleanter för dessa som har utsetts enligt äldre bestämmelser gäller till och med utgången av sjätte året efter valet.

4. Uppdraget för lekmanaledamöter och suppleanter för dessa som har utsetts enligt äldre bestämmelser upphör när stiftsfullmäktige har valt lekmanaledamöter och suppleanter enligt de nya bestämmelserna och valet har vunnit laga kraft.

5 Förslag till Kyrkofondslag

KU 1987/88:30
Bilaga 6

Härigenom föreskrivs följande.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

Inledande bestämmelser

1 § Genom kyrkofonden skall kostnader för svenska kyrkans verksamhet fördelas enligt bestämmelserna i denna lag.

2 § Vad som i denna lag sägs om pastorat skall tillämpas på

1. territoriella pastorat,
2. pastoratssamfälligheter,
3. flerpastoratssamfälligheter.

Regeringen får förordna att lagen skall tillämpas också på icke-territoriella pastorat.

3 § I lagen avses med

bidragsår det år under vilket bidrag betalas ut enligt 13–18 §§.

skatteunderlag antalet skattekronor enligt taxeringsnämnds beslut om taxering till kommunal inkomstskatt året före bidragsåret, minskat med det antal skattekronor som har påförts andra skattskyldiga än sådana som avses i 10 § 1 mom. lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt.

skattekraft skatteunderlaget per kyrkobokförd invånare vid ingången av året före bidragsåret.

medelskattekraft skatteunderlaget för riket per kyrkobokförd invånare vid ingången av året före bidragsåret.

Statistiska centralbyrån fastställer medelskattekraften senast den 31 december året före bidragsåret.

Kyrkofondens styrelse och förvaltning

4 § För kyrkofonden skall det finnas en styrelse. Denna skall bestå av en ordförande och sex andra ledamöter.

Ordföranden och tre av de övriga ledamöterna utses för tre år av regeringen.

Tre ledamöter utses av kyrkomötet. Dessa ledamöter väljs för kyrkomötets valperiod snarast efter valperiodens början. Valet gäller till dess att kyrkomötet förrättar nytt val under nästa valperiod.

För styrelsens ledamöter skall det finnas lika många ersättare. De utses på samma sätt som ledamöterna.

5 § Regeringen får meddela föreskrifter om förvaltningen av kyrkofonden.

Hur kyrkofonden tillförs medel

6 § Till kyrkofonden betalas

1. allmän och särskild kyrkoavgift enligt 10–12 §§,
2. statsbidrag som beviljas för ändamålet.

Till kyrkofonden skall även föras avkastning och ersättning från fondens tillgångar och från andra kapitaltillgångar enligt regeringens bestämmande.

7 § Om det behövs får kyrkofonden ta upp lån i den omfattning som regeringen bestämmer.

8 § Ur kyrkofonden betalas

1. allmänt och extra utjämningsbidrag enligt 13–16 §§.
2. stiftsbidrag och kyrkobyggnadsbidrag enligt 17–18 §§.
3. kostnader för avlöningsförmåner till biskopar och sådana präster som är anställda i de svenska utlandsförsamlingarna,
4. kostnader för pensionsförmåner till präster eller efterlevande till präster enligt föreskrifter som regeringen meddelar eller enligt avtal samt för försäkringsförmåner som enligt statlig grupplivförsäkring utgår för präster eller andra kyrkomusiker än skolkantorer,
5. kostnader för kyrkomötet och dess myndigheter enligt regeringens bestämmande,
6. kostnader för arvoden och annan ersättning till ledamöter och suppleanter i domkapitlen enligt regeringens bestämmande,
7. förvaltningskostnader enligt regeringens bestämmande för ärkebiskopsämbetet och departement eller myndigheter där kyrkliga frågor handläggs,
8. kostnader för verksamhet, som bedrivs av Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet, enligt regeringens bestämmande,
9. andra kostnader för kyrkliga ändamål enligt regeringens bestämmande,
10. kostnader för kyrkofondsstyrelsens kansli och kyrkofondens förvaltning i övrigt.

9 § Ur kyrkofonden får lån lämnas för åtgärder som syftar till att rationalisera driften av löneboställen eller prästlönefondsfastigheter. Lån får också lämnas för förvärv av jordbruksfastighet som löneboställe eller prästlönefondsfastighet, om förvärvet syftar till en rationalisering av det kyrkliga jordinnehavet i stiftet.

Lån får också lämnas om ett löneboställe eller en prästlönefondsfastighet skall belastas med kostnader till följd av fastighetsbildningsförrättning eller företag enligt lagen (1939: 608) om enskilda vägar, anläggningslagen (1973: 1149) eller vattenlagen (1983: 291).

Regeringen får meddela föreskrifter om lån ur kyrkofonden.

Kyrkoavgifter

Allmän kyrkoavgift

10 § Pastoraten skall varje år betala allmän kyrkoavgift till kyrkofonden. Avgiften beräknas på skatteunderlaget och är 16 öre per skattekrona.

11 § Vid beräkningen av den allmänna kyrkoavgiften enligt 10 § skall det antal skattekronor som hänför sig till personer som inte är medlemmar av svenska kyrkan minskas med 70 procent.

Särskild kyrkoavgift

12 § Pastorat som har lönetillgångar skall varje år också betala särskild kyrkoavgift till kyrkofonden. Pastoratens lönetillgångar är löneboställen och prästlönefonder samt andelar i prästlönejordsfonder och prästlönefondsfastigheter.

Särskild kyrkoavgift beräknas

1. för egendom som taxeras enligt fastighetstaxeringslagen (1979: 1152) till två procent av taxeringsvärdet.

2. för aktier och andelar i aktiefonder till två procent av marknadsvärdet,
3. för obligationer, förlagsbevis och konvertibla skuldebrev till åtta procent av marknadsvärdet,
4. för bankmedel och andra fordringar till åtta procent av det nominella värdet.

Till den del taxeringsvärdet enligt andra stycket 1 består av skogsbruksvärde skall i stället för vad som där sägs gälla att avgiften skall beräknas till sex procent av skogsbruksvärdet.

Underlaget för avgiften bestäms med hänsyn till förhållandena den 31 december året före det år som närmast föregår bidragsåret.

För lönetillgångar som utgörs av andel i fast egendom skall avgiften beräknas i proportion till andelstalet.

Utgjänningsbidrag

Allmänt utgjänningsbidrag

13 § Pastoraten och stiftssamfälligheterna får ett allmänt utgjänningsbidrag om skatteunderlaget understiger det skatteunderlag som motsvarar den garanterade skattekraften enligt 15 §. Bidraget utgår med ett belopp som motsvarar produkten av det enligt 14 § beräknade tillskottet av skatteunderlag och skattesatsen för bidragsåret.

14 § Tillskottet av skatteunderlag utgör skillnaden mellan det skatteunderlag som motsvarar den garanterade skattekraften enligt 15 § och skatteunderlaget.

För kyrkliga samfälligheter skall tillskottet av skatteunderlag utgöra summan av de tillskott som utgår eller skulle ha utgått till de i samfälligheten ingående pastoraten enligt första stycket.

Tillskottet av skatteunderlag avrundas till närmaste hela tusental skattekronor, varvid 500 skattekronor avrundas uppåt.

15 § För pastoraten och stiftssamfälligheterna gäller som garanti följande skattekraft i procent av medelskattekraften.

<i>Pastoraten och stiftssamfälligheterna i</i>	<i>Garanterad skattekraft</i>
Stockholms län	98
Uppsala län	95
Södermanlands län	95
Östergötlands län	95
Jönköpings län	95
Kronobergs län	95
Kalmar län utom Mörbylånga och Borgholms kommuner	95
Mörbylånga och Borgholms kommuner	98
Gotlands län	104
Blekinge län	95
Kristianstads län	95
Malmöhus län	95
Hallands län	95
Göteborgs och Bohus län	95
Älvsborgs län	95
Skaraborgs län	95
Värmlands län	95

<i>Pastoraten och stiftssamfälligheterna i</i>	<i>Garanterad skattekraft</i>	KU 1987/88:30
Örebro län	95	Bilaga 6
Västmanlands län	95	
Kopparbergs län	98	
Gävleborgs län	98	
Västernorrlands län	101	
Jämtlands län	104	
Västerbottens län utom Dorotea, Sorsele, Storumans, Vilhelmina och Åsele kommuner	107	
Dorotea, Sorsele, Storumans, Vilhelmina och Åsele kommuner	110	
Norrbottnens län:		
Bodens, Haparanda, Kalix, Luleå, Piteå och Älvsbyns kommuner	107	
Arvidsjaurs kommun	110	
Arjeplogs kommun	113	
Gällivare, Jokkmokks, Kiruna, Pajala, Övertorneå och Övertorneå kommuner	116	

Extra utjämningsbidrag

16 § Kyrkofondens styrelse får bevilja pastorat och stiftssamfälligheter extra utjämningsbidrag enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Övriga bidrag

Stiftsbidrag

17 § Kyrkofondens styrelse får enligt föreskrifter som regeringen meddelar bevilja stiftssamfälligheter bidrag ur kyrkofonden (*stiftsbidrag*) för betalning av följande kostnader:

1. domkapitlets, stiftsstyrelsens och egendomsnämndens förvaltningskostnader,
2. lönekostnader för sekreterare till biskopen,
3. lönekostnader för stiftsadjunkter, kontraktsadjunkter, pastorsadjunkter, garnisonspastorn i Boden och kyrkoherdar för samer,
4. arvoden till kontraktsprostar samt till praktikanter och handledare för dessa,
5. kostnader i samband med möte med stiftets präster,
6. kostnader för särskilda bidrag (strukturbidrag) som stiftsstyrelsen skall fördela mellan pastoraten för särskilda behov.

Kyrkobyggnadsbidrag

18 § Kyrkofondens styrelse får bevilja ett pastorat bidrag till kostnadskrävande underhåll och restaurering av församlingskyrka enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Övriga bestämmelser

Fördelning av bidragsbelopp vid indelningsändring

19 § När ett beviljat bidrag behöver uppdelas på flera mottagare till följd av en indelningsändring, skall kyrkofondens styrelse besluta om bidragets fördelning.

20 § Kyrkofondens styrelse får bestämma att ett beviljat utjämningsbidrag skall sättas ner eller upphöra att utgå, om utbetalningen av bidraget kan leda till en sänkning av ett pastorats utdebitering av församlingsskatt under en nivå som fastställs av regeringen. Nivån får inte med mer än 20 öre överstiga medelutdebiteringen av församlingsskatt i riket.

Hur tillskott av skatteunderlag samt allmän och särskild kyrkoavgift fastställs

21 § Kyrkofondens styrelse fastställer för varje pastorat tillskottet av skatteunderlag samt vad som skall utgå i allmän och särskild kyrkoavgift. Styrelsen skall meddela dessa uppgifter senast den 25 januari bidragsåret.

Till ledning för det kyrkokommunala budgetarbetet skall kyrkofondens styrelse senast den 10 september året före bidragsåret meddela pastoraten och stiftssamfälligheterna preliminära uppgifter om tillskott av skatteunderlag, stiftsbidrag samt belopp för allmän och särskild kyrkoavgift.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.
2. Genom lagen upphävs lagen (1970: 940) om kyrkliga kostnader.
3. Om det i en lag eller annan författning hänvisas till en föreskrift som har ersatts genom en föreskrift i denna lag, tillämpas i stället den nya föreskriften.
4. Beslut som har meddelats enligt äldre bestämmelser om att ur kyrkofonden skall betalas kostnader för avlöningsförmåner till stifts-, kontrakts- och pastoratsadjunkter, militärpastorer, garnisonspastorn i Boden och kyrkoherden för samer samt för prosttillägg och vissa bidrag till andlig vård vid sjukvårdsinrättningar gäller till utgången av juni 1989.
5. Vid bestämmande av stiftsbidrag enligt 17 § skall till utgången av juni 1991 med pastorsadjunkt också förstås pastoratsadjunkt.
6. Beslut som har meddelats enligt äldre bestämmelser om förvaltningskostnader för domkapitel, stiftsnämnd och boställsnämnd gäller till utgången av juni 1989.
7. Till stiftssamfälligheter lämnas inga allmänna eller extra utjämningsbidrag för år 1989.
8. Kyrkofondens styrelse skall senast den 10 september 1988 meddela pastoraten de preliminära uppgifter som anges i 21 § till ledning för det kyrkokommunala arbetet med 1989 års budget.

9. Utan hinder av bestämmelserna i 12 § första och andra styckena och 21 § skall i fråga om sådan särskild kyrkoavgift som beräknas på skogsbruksvärdet gälla följande. Intill utgången av juni 1989 skall avgiften för pastoratens räkning betalas av stiftsnämnden från avkastningen av den skog som nämnden förvaltar åt pastoraten. För tiden därefter och intill utgången av år 1991 skall motsvarande gälla egendomsnämnden.

Avgiften skall beräknas på det sammanlagda skogsbruksvärdet av pastoratens skogar i stiftet.

Avgiften för åren 1989 och 1990 får inte överstiga 80 procent av överskottet från stiftsnämndens förvaltning av pastoratens skogar under det räkenskapsår som avslutas den 30 juni 1988 respektive 1989. Överskottet beräknas efter avdrag för kostnaderna för skogsvårdsavgiften.

Avgiften för år 1991 får inte överstiga 80 procent av det sammanlagda överskottet från egendomsnämndens förvaltning av pastoratens skogar under de räkenskapsår som avslutas den 31 december 1989 och 1990. Överskottet beräknas efter avdrag för kostnaderna för skogsvårdsavgiften.

Kyrkofondens styrelse skall fastställa den särskilda kyrkoavgiften som beräknas på skogsbruksvärdet av pastoratens lönetillgångar för åren 1989 och 1990 senast den 15 oktober 1988 respektive 1989. För år 1991 skall avgiften fastställas senast den 15 april 1991.

10. Utan hinder av bestämmelserna i 13 § får kyrkofondens styrelse besluta att längst till utgången av år 1991 allmänt utjämningsbidrag skall utgå också till någon annan kyrklig kommun än som avses i 2 §. Därvid skall vad som i 13–15 och 19–21 §§ sägs om pastorat avse sådan kyrklig kommun.

6 Förslag till

Lag om förvaltningen av kyrklig jord

KU 1987/88:30

Bilaga 7

Härigenom föreskrivs följande.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

Definitioner m. m.

1 § Kyrklig jord är sådan fast egendom eller tomrätt

1. vars avkastning är avsedd för avlöning åt kyrkoherde eller komminister i visst pastorat (*löneboställe*),

2. där tjänstebostad är anvisad åt en kyrkoherde eller komminister (*prästgård*),

3. vars avkastning är avsedd för en församlingskyrkas behov (*församlingskyrkas fastighet*),

4. som förvärvats för medel ur prästlönefonder från flera pastorat och vars avkastning är avsedd för avlöning åt kyrkoherde eller komminister i dessa pastorat (*prästlönefondsfastighet*),

5. vars avkastning tillförs kyrkofonden (*kyrkofondsfastighet*),

6. vars avkastning är avsedd för en domkyrkas behov (*domkyrkas fastighet*), eller

7. där tjänstebostad är anvisad åt en biskop (*biskopsgård*).

Om tjänstebostad inte längre är anvisad på en prästgård blir denna löneboställe.

Vid tillämpning av 21 och 23 §§ skall även sådan fast egendom på vilken en församlingskyrka eller domkyrka av stiftelsekaraktär är uppförd anses som församlingskyrkas fastighet respektive domkyrkas fastighet.

2 § Bestämmelser i lag eller annan författning om fast egendom eller tomrätt som tillhör staten tillämpas inte på kyrklig jord.

3 § Vad som enligt lag eller annan författning åligger fastighetsägare skall fullgöras av den som förvaltar den kyrkliga jorden.

Den som förvaltar den kyrkliga jorden företräder denna om annat inte sägs i denna lag.

Egendomsnämnden

4 § I varje stiftssamfällighet skall det finnas en egendomsnämnd. Nämnden skall ha hand om de uppgifter i fråga om kyrklig jord inom stiftet som ankommer på nämnden enligt denna lag eller bestämmelser som har meddelats med stöd av lagen.

5 § Ledamöter och suppleanter i egendomsnämnden väljs av stiftsfullmäktige till det antal som fullmäktige bestämmer. Antalet ledamöter får dock inte vara mindre än fem. Antalet suppleanter bör vara minst lika stort som antalet ledamöter.

Om suppleanterna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning de skall inkallas till tjänstgöring.

6 §

Följande bestämmelser i församlingslagen (1988:000) tillämpas på egendomsnämnden:

7 kap. 8 § om rätt till ledighet för uppdraget.

Följande bestämmelser i församlingslagen (1988:000) tillämpas på egendomsnämnden:

7 kap. 8 § om rätt till ledighet för uppdraget.

7 kap. 10 § om ordförandeskapet.
 7 kap. 11 § om sammanträden.
 7 kap. 12 § om suppleanternas
 tjänstgöring

7 kap. 13 § första stycket om be-
 slutförhet.

7 kap. 14 § om val av särskild
 avdelning samt krav på beslut och
 protokoll.

7 kap. 15 § om mottagande av
 framställningar m. m.

7 kap. 17 § om reglemente.

7 kap. 21 § om förvaring av arkiv-
 handlingar.

7 kap. 22 § första stycket om er-
 sättning till ledamöter och sup-
 pleanter.

9 kap. 4 § om valbarhet.

9 kap. 5 § om valperiodens längd.

Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om stiftssty-
 relsen skall avse egendoms-
 nämnden.

2. Bestämmelserna om försam-
 lingen, kyrkofullmäktige och kyr-
 kostämman skall avse stiftssamfä-
 ligheten och stiftsfullmäktige.

3. Regeringen eller den myndig-
 het som regeringen bestämmer får
 besluta att egendomsnämndens pro-
 tokoll och andra arkivhandlingar får
 förvaras på annat sätt än i kyrko-
 arkiv.

7 kap. 10 § om ordförandeskapet.

7 kap. 11 § om sammanträden.

7 kap. 12 § om suppleanternas
 tjänstgöring

7 kap. 13 § första stycket om be-
 slutförhet.

7 kap. 14 § om val av särskild
 avdelning samt krav på beslut och
 protokoll.

7 kap. 15 § om mottagande av
 framställningar m. m.

7 kap. 17 § om reglemente och
delegation.

7 kap. 21 § om förvaring av arkiv-

7 kap. 22 § första stycket om er-
 sättning till ledamöter och sup-
 pleanter.

9 kap. 4 § om valbarhet.

9 kap. 5 § om valperiodens längd.

Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om stiftssty-
 relsen skall avse egendoms-
 nämnden.

2. Bestämmelserna om försam-
 lingen, kyrkofullmäktige och kyr-
 kostämman skall avse stiftssamfä-
 ligheten och stiftsfullmäktige.

3. Regeringen eller den myndig-
 het som regeringen bestämmer får
 besluta att egendomsnämndens pro-
 tokoll och andra arkivhandlingar får
 förvaras på annat sätt än i kyrko-
 arkiv.

Förvaltningen

Allmänna bestämmelser

7 § Pastoratet skall förvalta löneboställen och församlingskyrkors fastig-
 heter, med undantag av tillhörande skog, samt prästgårdar.

Församlingen skall förvalta skogen på församlingskyrkas fastigheter.

Egendomsnämnden skall förvalta prästlönefondsfastigheter, domkyrkas
 fastigheter och biskopsgården samt skogen på löneboställen. Lunds dom-
 kyrkas fastigheter skall dock förvaltas av ett särskilt domkyrkoråd enligt
 bestämmelser som regeringen meddelar.

Kammarkollegiet skall förvalta kyrkofondsfastigheter. Egendomsnäm-
 nden skall dock förvalta en kyrkofondsfastighet, om kammarkollegiet beslutar
 att överlämna förvaltningen av fastigheten åt nämnden. Kammarkolle-
 giet kan också överlämna förvaltningen åt någon annan förvaltare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får efter
 ansökan av den som förvaltar den kyrkliga jorden besluta att denna skall
 förvaltas på annat sätt.

8 § Vid förvaltningen av prästgårdar och biskopsgårdar skall naturvårdens och kulturminnesvårdens intressen beaktas i skäligen omfattning.

Egendomsnämnden får meddela bestämmelser för vården och användningen av prästgårdar som utgör en särpräglad miljö. Detsamma gäller sådana byggnader på prästgårdar som har ett särskilt värde som exempel på en viss tids byggnadsskick.

Vad som sägs om prästgård i första och andra styckena skall även gälla vid förvaltningen av ett löneboställe, som tidigare har varit prästgård.

9 § Har ett pastorat enligt 48 § prästanställningslagen (1988:000) anvisat kyrkoherden eller en komminister tjänstebostad på en prästgård, skall pastoratet anordna prästgården.

Pastoratet skall underhålla prästgården och vid behov bygga nya hus på den. Pastoratet svarar för prästgårdens skötsel, om detta inte enligt föreskrifter som regeringen meddelar eller enligt avtal skall ankomma på innehavaren av tjänstebostaden.

10 § Egendomsnämnden skall svara för löpande underhåll, skötsel och uppvärmning av biskopsgården, om detta inte enligt avtal skall ankomma på någon annan. Behöver husen på biskopsgården byggas om eller en ny biskopsgård byggas, skall egendomsnämnden föreslå det hos regeringen. För biskopsgården i Lunds stift gäller dock de bestämmelser som regeringen meddelar.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, kammarkollegiet får meddela ytterligare föreskrifter om hur egendomsnämndens åligganden enligt första stycket skall utföras.

Särskilda bestämmelser om annan kyrklig jord

11 § Förvaltningen av löneboställen, församlingskyrkors fastigheter, prästlönefondsfastigheter, domkyrkors fastigheter och kyrkofondsfastigheter skall inriktas på att egendomens avkastningsförmåga tas tillvara på ekonomiskt bästa sätt. Naturvårdens och kulturminnesvårdens intressen skall beaktas i skäligen omfattning.

12 § Ett pastorat får endast efter medgivande av egendomsnämnden företaga en mera omfattande värdebeständig rationalisering med avseende på ett löneboställes jordbruk. Detsamma gäller i fråga om nybyggnad eller väsentlig ombyggnad av hus på ett löneboställes jordbruk.

Innan egendomsnämnden avgör en fråga om sådant medgivande, skall nämnden begära in yttrande från lantbruksnämnden och bereda kommunen där egendomen finns tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt.

13 § När ett löneboställe eller en församlingskyrkas fastighet skall upplåtas på jordbruksarrende, skall egendomsnämnden bestämma villkoren för upplåtelsen. När en arrendenämnd eller en domstol handlägger frågor om sådana villkor företräds den kyrkliga jorden av egendomsnämnden.

14 § Rätt till jakt på kyrklig jord upplåts av den som förvaltar egendomen, om inte annat följer av andra stycket.

Egendomsnämnden upplåter rätt till jakt på ett löneboställe, om nämnden förvaltar skogen på fastigheten. Pastoratet får dock med egendomsnämndens medgivande besluta om upplåtelse i fråga om sådan mark som inte är skogsmark och som ligger avskilt i förhållande till skogen. Sådant

medgivande får inte lämnas om det med hänsyn till jaktvården finns skäl för gemensam upplåtelse.

KU 1987/88:30
Bilaga 7

15 § Rätt till fiske i vatten som hör till kyrklig jord upplåts av den som förvaltar egendomen. Pastoratet upplåter dock rätt till fiske i vatten som hör till ett löneboställe eller en församlingskyrkas fastighet.

16 § Egendomsnämnden skall företräda kyrklig jord med undantag för kyrkofondsfastigheter i ärenden om upplåtelse av följande rättigheter:

1. nyttjanderätt till mark för församlingsändamål, kommunalt behov, bostadsbebyggelse, industri eller annat liknande ändamål,
2. tomträtt,
3. rätt till annan naturtillgång än vattenkraft,
4. servitut.

Detsamma gäller ärenden som rör ledningsrätt eller vägrätt samt, om regeringen inte föreskriver att annan myndighet skall företräda den kyrkliga jorden, ärenden som rör byggnadsminnen, naturvårdsområden, naturreservat, naturminnen eller bestämmelser till skydd för djurlivet.

17 § Kammarkollegiet skall företräda kyrklig jord i ärenden som rör upplåtelse av rätt till vattenkraft.

18 § En dispositionsändring, som inte avser en sådan upplåtelse eller sådant godkännande som anges i 16 eller 17 §, skall i fråga om löneboställe prövas av egendomsnämnden och för annan kyrklig jord av den som förvaltar egendomen. Föranleds ändringen av att ett självständigt jordbruk inte längre är bärkraftigt eller kan ändringen leda till att ett sådant jordbruk inte kan bestå, skall frågan alltid prövas av egendomsnämnden.

19 § Den vinst eller förlust som uppkommer vid förvaltningen av prästlönefondsfastigheter skall egendomsnämnden fördela på pastoraten i förhållande till deras andelar i fastigheterna. Detsamma gäller för vinst eller förlust vid förvaltningen av skogen på löneboställena.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur andelarna skall beräknas.

Tillsynen över förvaltningen

20 § Egendomsnämnden skall ha tillsyn över sådan förvaltning av kyrklig jord som pastoraten och församlingarna enligt 7 § första och andra styckena har hand om. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får dock i enskilda fall besluta att sådan egendom inte skall stå under nämndens tillsyn.

Försäljning eller byte av kyrklig jord

21 § Försäljning eller byte av kyrklig jord får ske

1. för att tillgodose bostadsbehovet i orten,
2. för att bilda lämpliga enheter för jordbruk eller skogsbruk,
3. för att främja annat syfte liknande det som avses i 1 eller 2,
4. för att tillgodose ändamål som avses i 2 kap. expropriationslagen (1972:719), eller

5. när jorden på grund av särskilda omständigheter inte lämpligen bör behållas för sitt ändamål.

Kyrklig jord får endast överlåtas om det kan ske utan olägenhet för det

allmänna och om det sker mot ersättning som, om annat inte föreskrivs särskilt, motsvarar fastighetens marknadsvärde.

KU 1987/88:30

Bilaga 7

Om det finns särskilda skäl får sådan överlåtelse av kyrklig jord ske som medför att denna blir kyrklig jord av annat slag.

22 § Frågor enligt 21 § skall prövas av kammarkollegiet eller egendomsnämnden enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Om prästlönefonder m. m.

23 § Ersättning för kyrklig jord på grund av försäljning, expropriation, upplåtelse av naturtillgång eller liknande skall fonderas. Avkastningen skall användas för samma ändamål som jorden har varit avsedd för.

Utan hinder av vad som sägs i första stycket skall ersättning som härrör från löneboställe eller prästlönefondsfastighet användas till betalning av sådant lån ur kyrkofonden som upptagits för lönebostället eller prästlönefondsfastigheten.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från skyldigheten att fondera medel. Frågor om sådana undantag prövas efter regeringens bestämmande av kammarkollegiet eller egendomsnämnden.

24 § Ersättning som skall fonderas enligt 23 § och som kommer från ett löneboställe eller en prästgård skall utgöra prästlönefond för pastoratet. Även annan fond vars avkastning är avsedd för avlöning åt en kyrkoherde eller komminister utgör prästlönefond.

Prästlönefonderna skall förvaltas av pastoraten. De skall göras räntebärande på samma sätt som föreskrivs om omyndigs medel. Regeringen får meddela föreskrifter om att fondernas tillgångar används på annat sätt. Frågor om sådana undantag prövas efter regeringens bestämmande av kammarkollegiet eller egendomsnämnden.

Av medel ur prästlönefonder från flera pastorat får prästlönejordsfond bildas för inköp av prästlönefondsfastigheter. Prästlönejordsfonderna skall förvaltas av egendomsnämnderna.

25 § Ersättning som skall fonderas enligt 23 § och som kommer från en prästlönefondsfastighet får behållas i en prästlönejordsfond i stiftet och användas till köp av fast egendom, om det kan antas att köp kan komma till stånd inom en nära framtid. Bestämmelser om sådant köp finns i 28 §.

I annat fall än som avses i första stycket skall sådan ersättning som anges där tillföras pastoratens prästlönefonder i förhållande till pastoratens andelar i fastigheten.

26 § Ersättning som skall fonderas enligt 23 § och som kommer från en församlingskyrkas eller en domkyrkas fastighet utgör fastighetsfond för församlingskyrkan respektive domkyrkan.

Ersättning som skall fonderas enligt 23 § och som kommer från biskopsgården i Lunds stift skall tillföras fastighetsfonden för Lunds domkyrka.

Församlingskyrkas fastighetsfond förvaltas av pastoratet. Domkyrkas fastighetsfond förvaltas av den som förvaltar domkyrkan.

En församlingskyrkas eller domkyrkas fastighetsfond skall göras räntebärande på samma sätt som föreskrivs om omyndigas medel. Regeringen får meddela föreskrifter om att fondernas tillgångar används på annat sätt. Frågor om sådana undantag prövas efter regeringens bestämmande av kammarkollegiet eller egendomsnämnden.

27 § Ersättning som avses i 23 § och som kommer från en kyrkofondsfastighet eller från annan biskopsgård än biskopsgårdarna i Lunds och Visby stift skall tillföras kyrkofonden.

KU 1987/88:30
Bilaga 7

Köp av fast egendom eller tomträtt

28 § Kammarkollegiet eller egendomsnämnden skall enligt bestämmelser som regeringen meddelar pröva frågor om köp av fast egendom eller tomträtt för medel ur prästlönefond, prästlönejordsfond eller församlingskyrkas fastighetsfond samt frågor om ur vilka prästlönefonder medel skall tillskjutas till prästlönejordsfond.

Överklagande m. m.

29 § Pastoratets och egendomsnämndens beslut enligt denna lag får överklagas hos kammarkollegiet. Egendomsnämndens beslut enligt 13 § får endast överklagas av den som förvaltar egendomen.

Kammarkollegiet får överlämna ett ärende till regeringens avgörande, om kollegiet anser att särskilda skäl motiverar det. Kammarkollegiet skall då bifoga eget yttrande i ärendet.

Kammarkollegiets beslut i en dit överklagad fråga får inte överklagas. I övrigt får kammarkollegiets beslut med undantag av beslut enligt 7 § fjärde stycket överklagas hos regeringen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989, då lagen (1970:939) om förvaltning av kyrklig jord skall upphöra att gälla.

2. Stiftsfullmäktige skall före utgången av juni 1989 välja ledamöter i egendomsnämnden. Valet gäller från och med den 1 juli 1989 till dess stiftsfullmäktige förrättar nytt val under nästa valperiod.

3. Räkenskapsåret för egendomsnämndens förvaltning under dess första verksamhetsår skall utgöras av tiden den 1 juli – den 31 december 1989.

Häri genom föreskrivs följande.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

Lagens tillämpningsområde m. m.

1 § Denna lag är tillämplig på biskopar och andra präster i svenska kyrkan som har anställning i territoriella pastorat och stiftssamfälligheter.

Avlöningsförmånerna i prästernas anställningar fastställs under medverkan av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer (*statligt reglerade anställningar*).

Prästtjänsternas antal och fördelning

2 § Regeringen fastställer hur många statligt reglerade prästtjänster som får finnas inrättade i riket.

Svenska kyrkans centralstyrelse skall årligen besluta hur många prästtjänster som får finnas inrättade i varje stift.

Pastoratstjänster

3 § I varje pastorat skall det finnas en tjänst som kyrkoherde. I det pastorat där stiftets domkyrka är belägen skall det i stället finnas en tjänst som domprost, om inte regeringen bestämmer annat. Domprosten är kyrkoherde i pastoratet.

I ett pastorat får det också finnas tjänster som komminister.

Tillsättning av pastoratstjänster

Tjänster som domprost

4 § Tjänster som domprost tillsätts av regeringen.

En tjänst som domprost söks hos domkapitlet. Domkapitlet skall pröva vilka sökande som är behöriga och ge kyrkoråden i varje församling i pastoratet tillfälle att yttra sig över dessa.

Domkapitlet skall därefter med eget yttrande lämna över handlingarna avseende behöriga sökande till regeringen.

Tjänster som kyrkoherde

5 § Första och andra gången av tre, när en tjänst som kyrkoherde blir ledig i ett pastorat, tillsätts den i ett enförsamlingspastorat av kyrkorådet och i ett flerförsamlingspastorat av en tillsättningsnämnd, om inte annat följer av 10 eller 12 §.

En tjänst som kyrkoherde söks hos domkapitlet. Domkapitlet skall pröva vilka sökande som är behöriga och sedan med eget yttrande lämna över ansökningshandlingarna från dessa till kyrkorådet eller tillsättningsnämnden.

Kyrkorådet eller tillsättningsnämnden skall underrätta stiftsstyrelsen om sina tillsättningsbeslut. När ett beslut har vunnit laga kraft, skall stiftsstyrelsen utfärda ett anställningsbevis för den som har fått tjänsten.

6 § Finns det inte tre behöriga sökande till en tjänst som kyrkoherde, får kyrkorådet eller tillsättningsnämnden tillsätta tjänsten eller lämna över

tillsättningsärendet till domkapitlet. Domkapitlet får därvid tillsätta tjänsten eller besluta att tjänsten skall hållas vakant, om inte annat följer av 21 § tredje stycket.

KU 1987/88:30

Bilaga 8

7 § I varje flerförsamlingspastorat skall det finnas en tillsättningsnämnd.

Kyrkorådet i varje församling i pastoratet väljer inom sig ledamöter i nämnden. Antalet ledamöter och hur många av dem som varje församlingskyrkoråd skall utse bestäms genom överenskommelse mellan kyrkoråden. Varje kyrkoråd skall dock välja minst en ledamot. Om församlingarna inte kan enas avgörs frågan av stiftsstyrelsen. För ledamöterna i nämnden skall väljas lika många suppleanter.

Val av ledamöter och suppleanter i nämnden skall ske på samma sätt som val av ledamöter i församlingskyrkoråd. Om suppleanterna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning de skall inkallas till tjänstgöring.

Beträffande tillsättningsnämnden tillämpas i övrigt bestämmelserna om kyrkoråd i 7 kap. 8 §, 9 §, 10 § första stycket tredje meningen, 11–13 §§, 14 § andra stycket samt 21 och 22 §§ församlingslagen (1988:000).

8 § Var tredje gång tjänsten som kyrkoherde blir ledig i ett pastorat tillsätts den av domkapitlet, om inte annat följer av 10 eller 12 §. Innan tjänsten tillsätts skall kyrkorådet i varje församling ges tillfälle att yttra sig över de behöriga sökandena.

Domkapitlet skall underrätta stiftsstyrelsen om sina tillsättningsbeslut. När ett beslut har vunnit laga kraft, skall stiftsstyrelsen utfärda ett anställningsbesvis för den som här fått tjänsten.

Tjänster som komminister

9 § Tjänster som komminister tillsätts på det sätt som enligt 5 och 6 §§ gäller vid tillsättning av tjänster som kyrkoherde.

Tillsättning av tjänster genom förflyttning

10 § En präst som innehar en tjänst som komminister får av stiftsstyrelsen förflyttas till en annan sådan tjänst. Förflyttning får ske endast om den tjänst prästen innehar dras in eller när det annars finns synnerliga skäl för det.

Det nu sagda gäller också en präst som innehar en tjänst som kyrkoherde. Synnerliga skäl får dock åberopas bara när det annars är domkapitlet som enligt 8 § skulle ha tillsatt den kyrkoherdetjänst till vilken förflyttningen avses ske.

11 § Stiftsstyrelsen skall bereda kyrkorådet eller tillsättningsnämnden i berörda pastorat tillfälle att yttra sig i en fråga om förflyttning.

Tjänster i samarbetskyrka

12 § Tjänster som komminister i en samarbetskyrka mellan svenska kyrkan och annat samfund eller liknande tillsätts av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Stiftstjänster

13 § I varje stift skall det finnas en tjänst som biskop. I Uppsala stift är ärkebiskopen biskop.

I en stiftssamfällighet får det finnas tjänster som stiftsadjunkt, kontraktsadjunkt och pastorsadjunkt.

KU 1987/88:30

Bilaga 8

Tillsättning av stiftstjänster

Tjänster som biskop

14 § Val av biskop förrättas enligt bestämmelserna i lagen (1963: 633) om biskopsval.

Enligt lagen (1982: 942) om svenska kyrkan utnämner regeringen till biskop en av de tre som har föreslagits vid biskopsvalet.

Tjänster som stifts-, kontrakts- och pastorsadjunkt

15 §

Tjänster som stiftsadjunkt, kontraktsadjunkt och pastorsadjunkt tillsätts av stiftsstyrelsen. Tjänster som stiftsadjunkt och kontraktsadjunkt tillsätts av stiftsstyrelsen.

Tjänster som pastorsadjunkt tillsätts av domkapitlet.

Tjänsterna som stiftsadjunkt och kontraktsadjunkt söks hos domkapitlet. Domkapitlet skall pröva vilka sökande som är behöriga och sedan med eget yttrande lämna över ansökningshandlingarna från dessa till stiftsstyrelsen.

Domkapitlet prövar också vilka som är behöriga till en tjänst som pastorsadjunkt.

Tillsättning av vikariat

16 § Vikariat på tjänster som domprost, kyrkoherde, komminister, stiftsadjunkt och kontraktsadjunkt tillsätts av stiftsstyrelsen. Långtidsvikariat som domprost tillsätts dock i samma ordning som tjänsten.

Vikariaten söks hos domkapitlet. Domkapitlet skall pröva vilka sökande som är behöriga och sedan med eget yttrande lämna över ansökningshandlingarna från dessa till stiftsstyrelsen.

Vikariat på tjänster som komminister får tillsättas endast efter begäran av pastoratet, om regeringen inte föreskriver något annat.

Behörighet och befordringsgrunder

17 § Av lagen (1982: 942) om svenska kyrkan framgår att endast den som bekänner svenska kyrkans lära får tillsättas på en prästtjänst.

En prästtjänst får tillsättas endast med den som får utöva det kyrkliga ämbetet.

18 § Av regleringsformen följer att svenskt medborgarskap gäller som särskilt villkor för innehav och utövande av tjänst som biskop.

19 § Regeringen får meddela föreskrifter om de särskilda villkor som i övrigt skall gälla för behörighet till annan prästtjänst än biskopstjänst.

20 § Vid tillsättning av en prästtjänst skall avseende fästas endast vid sakliga grunder såsom förtjänst och skicklighet. Bland de grunder som sålunda skall beaktas skall skickligheten sättas främst, om det inte finns särskilda skäl för något annat.

• Närmare föreskrifter om vad som sägs i första stycket meddelas av regeringen.

21 § Prästtjänster och vikariat på sådana tjänster skall av domkapitlet kungöras lediga till ansökan. Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från denna skyldighet.

Ansökan skall ges in till domkapitlet inom föreskriven tid. Om det finns särskilda skäl, får dock domkapitlet vid sin prövning av de sökandes behörighet även beakta ansökningar som har kommit in för sent.

Har en tjänst som kyrkoherde, vilken skall tillsättas i den ordning som anges i 5 och 6 §§, eller en tjänst som komminister kungjorts ledig till ansökan, skall den kungöras ledig ytterligare en gång om det inte finns tre behöriga sökande till tjänsten och om kyrkorådet eller tillsättningsnämnden begär det.

Vad som nu har sagts gäller inte tjänst som biskop eller, såvitt avser första och andra styckena, tjänst som pastorsadjunkt.

Anställningsformer

22 § Tjänst som biskop tillsätts med fullmakt. Övriga prästtjänster samt vikariat tillsätts med förordnande.

23 § Förordnanden gäller tills vidare utan tidsbegränsning.

Förordnanden får dock tidsbegränsas om det förordas av arbetets särskilda beskaffenhet eller om anställningen gäller vikariat.

Har ett förordnande meddelats i strid med vad som sägs i andra stycket, skall förordnandet på talan av prästen förklaras gälla tills vidare utan tidsbegränsning.

Inrättande av prästtjänster

24 § Frågor om inrättande av tjänster som biskop och domprost prövas av regeringen.

Frågor om inrättande av tjänster som stiftsadjunkt och kontraktsadjunkt prövas av svenska kyrkans centralstyrelse. Enligt föreskrifter som regeringen meddelar prövar centralstyrelsen också frågor om inrättande av personliga tjänster för präst eller tjänster för präst med tjänstgöring i flera stift.

Frågor om inrättande av tjänster som kyrkoherde, komminister och pastorsadjunkt prövas av stiftsstyrelsen.

Vakanthållning och indragning av prästtjänster

25 § När en prästtjänst blir ledig, skall stiftsstyrelsen pröva om den behöver tillsättas.

Om tjänsten inte behöver tillsättas skall den hållas vakant eller dras in.

I fråga om en domprosttjänst ankommer prövningen dock på regeringen.

26 § När stiftsstyrelsen finner att en tjänst som stiftsadjunkt eller kontraktsadjunkt bör dras in, skall stiftsstyrelsen föreslå det hos svenska kyrkans centralstyrelse.

Disciplinansvar m. m.

Disciplinpåföljd

27 § Om en präst uppsåtligt eller av oaktsamhet åsidosätter vad som

åligger honom i hans anställning och felet inte är ringa, får disciplinpåföljd åläggas honom för tjänsteförseelse.

KU 1987/88:30

Bilaga 8

Disciplinpåföljd får inte i något fall åläggas en präst därför att han har deltagit i strejk eller därmed jämförlig stridsåtgärd.

28 § Disciplinpåföljder är varning och löneavdrag.

Mer än en disciplinpåföljd får inte åläggas samtidigt.

Löneavdrag får göras för minst en och högst trettio dagar. Om storleken av löneavdrag föreskriver regeringen.

29 § Innehåller kollektivavtal någon bestämmelse som avviker från 28 § eller från regeringens föreskrifter om löneavdragets storlek, gäller i stället den bestämmelsen för präster som är sysselsatta inom det område som avtalet avser.

Avskedande

30 § Om en präst har begått brott, som visar att han uppenbarligen är olämplig att inneha sin anställning, får han avskedas.

31 § Har en präst genom annan gärning än brott begått grov tjänsteförseelse som visar att han uppenbarligen är olämplig att inneha sin anställning, får han avskedas i stället för att åläggas disciplinpåföljd. Detsamma skall gälla, om en präst, som ålagts disciplinpåföljd, inom två år därefter i anställning inom samma stift på nytt har begått tjänsteförseelse och därigenom visat sig uppenbarligen olämplig att inneha sin anställning.

32 § En präst som har rätt till statlig pension men inte har uppnått pensioneringsperiodens nedre gräns får inte avskedas enligt 30 eller 31 §, om han har begått brottet eller tjänsteförseelsen under inflytande av själslig abnormitet som avses i 33 kap. 2 § brottsbalken och han lämpligen kan förflyttas eller annars omplaceras till en annan prästtjänst som är förenad med sådan pensionsrätt.

33 § Avskedande får inte grundas enbart på omständigheter som stiftsstyrelsen har känt till mer än en månad före prövningen.

När frågan om avskedande prövas av ansvarsnämnden för biskopar får avskedande inte grundas enbart på en omständighet som den myndighet biskopen lyder under har känt till mer än två månader före prövningen.

Första och andra styckena gäller inte när beslutet om avskedande begärs av riksdagens ombudsmän eller justitiekanslern inom sex månader efter det att omständigheten har inträffat.

Åtalsanmälan

34 § En präst som är skäligen misstänkt för att i tjänsteutövningen ha begått brott enligt 20 kap. 1–3 §§ brottsbalken eller annat brott varigenom han har åsidosatt åligganden i tjänsteutövningen, skall anmälas till åtal, om fängelse är föreskrivet för brottet eller om det finns anledning anta att talan om enskilt anspråk kommer att föras.

35 § 1 fråga om allmänfarlig vårdslöshet som avses i 13 kap. 6 § första stycket brottsbalken får regeringen medge undantag från anmälningsskyldigheten enligt 34 §.

36 § Inleds enligt denna lag ett förfarande som syftar till att avskeda en präst, får han avstängas från arbetet.

Vidtas en åtgärd för att anställa åtal mot en präst, får han avstängas från arbetet, om gärningen i fråga kan antas medföra uppsägning eller avskedande.

En avstängning enligt första eller andra stycket gäller längst till dess att anställningen upphör.

37 § Om en präst inte fullgör sina arbetsuppgifter tillfredsställande, får han avstängas från sitt arbete, om den bristande tjänstdugligheten beror på sjukdom eller därmed jämförligt förhållande.

Saknas tillräcklig utredning om att den bristande tjänstdugligheten beror på sjukdom eller därmed jämförligt förhållande men framstår detta ändå som sannolikt, får prästen åläggas att låta sig undersökas av läkare som anvisas honom.

Följer prästen inte åläggandet får han avstängas från arbetet.

38 § Upphör grunden för avstängning enligt 36 eller 37 §, skall avstängningen omedelbart hävas.

39 § Närmare föreskrifter för tillämpningen av 36 och 37 §§ meddelas av regeringen.

Handläggningen av frågor som avses i 27–39 §§

40 § Bestämmelserna i 14 kap. lagen (1976: 600) om offentlig anställning skall tillämpas vid handläggningen av frågor enligt 27–39 §§.

41 § Bestämmelserna i 11–14 §§ lagen (1976: 580) om medbestämmande i arbetslivet skall inte tillämpas i fråga om beslut som meddelas med stöd av 27–39 §§.

Beslutande myndighet

42 §

Frågor om disciplinansvar, avskedande, åtalsanmälan, avstängning och läkarundersökning prövas av *stiftsstyrelsen* i det stift där prästen har sin anställning.

Frågor om disciplinansvar, avskedande, åtalsanmälan, avstängning och läkarundersökning prövas av *domkapitlet* i det stift där prästen har sin anställning.

För biskopen prövas dock frågorna av ansvarsnämnden för biskopar.

43 § Bestämmelser om rätt för riksdagens ombudsmän och för justitiekanslern att göra anmälan i ärenden om disciplinansvar, avskedande eller avstängning och om handläggning av sådana ärenden finns i 6 § lagen (1986: 765) med instruktion för riksdagens ombudsmän och i 6 § lagen (1975: 1339) om justitiekanslerns tillsyn.

Ansvarsnämnden för biskopar

44 § Ansvarsnämnden för biskopen består av fem ledamöter. Ledamöterna skall vara medlemmar av svenska kyrkan. Ordföranden skall vara lagfaren och erfaren i domarvärv. Av de övriga ledamöterna skall en vara

biskop. De återstående ledamöterna skall vara lekmän som är förtrogna med det kyrkliga församlingslivet.

Närmare bestämmelser om nämndens sammansättning och verksamhet meddelas av regeringen.

KU 1987/88:30

Bilaga 8

Ansvar för avlöningsförmåner m. m.

45 § Stiftssamfälligheten skall svara för följande kostnader:

1. avlöningsförmåner till stifts- och kontraktsadjunkter, vikarier på sådana tjänster samt pastorsadjunkter,
2. arvoden till praktikanter och handledare för dessa,
3. prosttillägg.

46 § Pastoratet skall svara för kostnader för avlöningsförmåner till innehavare av prästtjänster i pastoratet och vikarier på sådana tjänster samt för tjänstebiträden åt präster.

47 § Stiftsstyrelsen skall bestämma hur kostnaderna för en prästs avlöningsförmåner skall fördelas mellan pastoraten, när prästen tjänstgör i flera pastorat eller i ett pastorat och stiftssamfälligheten.

Stiftsstyrelsen skall pröva frågan om tillämpningen av föreskrifter om skyldighet att utöva en annan tjänst.

Tjänstebostäder

48 § Regeringen får besluta att innehavaren av en biskopstjänst skall anvisas tjänstebostad.

I fråga om innehavaren av en tjänst som kyrkoherde eller komminister får pastoratet besluta att prästen skall anvisas tjänstebostad. Om tjänsten är tillsatt får pastoratet meddela eller upphäva ett sådant beslut endast med samtycke av den som innehar tjänsten. Pastoratet skall underrätta domkapitlet och egendomsnämnden om beslutet.

Kostnaderna för en tjänstebostad åt en kyrkoherde eller komminister skall betalas av pastoratet.

Egendomsnämnden fastställer hyran för tjänstebostaden. Hyran tillfaller pastoratet.

49 § När en tjänstebostad har anvisats är prästen skyldig att bo i den.

Beslut om befrielse från skyldigheten att bo i tjänstebostad fattas av regeringen om beslutet rör en biskop och i andra fall av domkapitlet.

Domkapitlet skall medge en ansökan om befrielse om pastoratet har tillstyrkt den eller om det på grund av prästens eller någon familjemedlems hälsa eller bostadsförhållanden eller andra särskilda omständigheter framstår som skäligt.

Tjänstgöringsföreskrifter

50 § Stiftsstyrelsen skall meddela tjänstgöringsföreskrifter för andra präster i stiftet än biskopen, i den mån regeringen inte bestämmer annat. Därvid skall i fråga om pastoratspräster beaktas vad domkapitlet har föreskrivit om gudstjänsthållningen i pastoratet.

51 § Den som är missnöjd med en myndighets beslut om förflyttning, tidsbegränsning av förordnande, disciplinpåföljd, avskedande, avstängning eller läkarundersökning får väcka talan hos tingsrätten eller arbetsdomstolen enligt bestämmelser i lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister.

52 § Talan som avses i 23 § tredje stycket skall väckas senast två månader efter förordnandetidens utgång.

Om en präst vill söka ändring i ett beslut om förflyttning, disciplinpåföljd, avskedande eller läkarundersökning, skall han väcka talan inom fyra veckor från den dag han fick del av beslutet.

Väcks inte talan inom den föreskrivna tiden, är rätten till talan förlorad.

53 § I fråga om rätt för riksdagens ombudsmän och justitiekanslern att söka ändring i beslut om disciplinansvar, avskedande eller avstängning tillämpas bestämmelserna i 16 kap. 3 § lagen (1976:600) om offentlig anställning.

54 § Bestämmelserna om skadestånd i 38, 41 och 42 §§ lagen (1982:80) om anställningsskydd skall tillämpas, om en myndighet i ärenden om disciplinansvar, avskedande, avstängning eller läkarundersökning bryter mot någon av följande bestämmelser:

1. 40 §, såvitt gäller tillämpningen av 14 kap. 1 eller 3–9 §, lagen (1976:600) om offentlig anställning,

2. 42 §,

3. föreskrifter enligt 39 § om handläggning av ärende om avstängning eller läkarundersökning.

I fråga om avvikelser i kollektivavtal från vad som sägs i 41 § lagen om anställningsskydd tillämpas 2 § andra stycket samma lag.

55 § Beslut om förflyttning eller avskedande får inte verkställas förrän beslutet har prövats slutligt efter talan som avses i 51 § eller förrän rätten till sådan talan har förlorats.

50 § Den som är missnöjd med en myndighets beslut om förflyttning, tidsbegränsning av förordnande, disciplinpåföljd, avskedande, avstängning eller läkarundersökning får väcka talan hos tingsrätten eller arbetsdomstolen enligt bestämmelser i lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister.

51 § Talan som avses i 23 § tredje stycket skall väckas senast två månader efter förordnandetidens utgång.

Om en präst vill söka ändring i ett beslut om förflyttning, disciplinpåföljd, avskedande eller läkarundersökning, skall han väcka talan inom fyra veckor från den dag han fick del av beslutet.

Väcks inte talan inom den föreskrivna tiden, är rätten till talan förlorad.

52 § I fråga om rätt för riksdagens ombudsmän och justitiekanslern att söka ändring i beslut om disciplinansvar, avskedande eller avstängning tillämpas bestämmelserna i 16 kap. 3 § lagen (1976:600) om offentlig anställning.

53 § Bestämmelserna om skadestånd i 38, 41 och 42 §§ lagen (1982:80) om anställningsskydd skall tillämpas, om en myndighet i ärenden om disciplinansvar, avskedande, avstängning eller läkarundersökning bryter mot någon av följande bestämmelser:

1. 40 §, såvitt gäller tillämpningen av 14 kap. 1 eller 3–9 § lagen (1976:600) om offentlig anställning,

2. 42 §,

3. föreskrifter enligt 39 § om handläggning av ärende om avstängning eller läkarundersökning.

I fråga om avvikelser i kollektivavtal från vad som sägs i 41 § lagen om anställningsskydd tillämpas 2 § andra stycket samma lag.

54 § Beslut om förflyttning eller avskedande får inte verkställas förrän beslutet har prövats slutligt efter talan som avses i 50 § eller förrän rätten till sådan talan har förlorats.

56 § Beslut om avstängning gäller omedelbart. I tvist om avstängningen får domstolen dock för tiden intill dess lagakraftätagande dom eller beslut föreligger bestämma, att avstängningen tills vidare inte skall gälla.

57 § Kyrkorådets, tillsättningsnämndens eller stiftsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas enligt bestämmelserna i 13 kap. 1–7 §§ församlingslagen (1988:000), om inte annat följer av 51 eller 59 §.

58 § Domkapitlets beslut enligt 49 § får överklagas hos kammarkollegiet. Kammarkollegiets beslut får inte överklagas.

Domkapitlets beslut i övrigt enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

Domkapitlets beslut om tillsättning av en prästtjänst får överklagas endast av den som har sökt tjänsten. Överklagandet skall ha kommit in till domkapitlet inom tre veckor från den dag då beslutet tillkännagavs genom anslag på domkapitlets anslagstavla.

59 § Svenska kyrkans centralstyrelses och stiftsstyrelsens beslut om inrättande eller indragning av en prästtjänst får inte överklagas.

55 § Beslut om avstängning gäller omedelbart. I tvist om avstängningen får domstolen dock för tiden intill dess lagakraftätagande dom eller beslut föreligger bestämma, att avstängningen tills vidare inte skall gälla.

56 § Kyrkorådets, tillsättningsnämndens eller stiftsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas enligt bestämmelserna i 13 kap. församlingslagen (1988:000), om inte annat följer av 50 eller 58 §.

57 § Domkapitlets beslut enligt 49 § får överklagas hos kammarkollegiet. Kammarkollegiets beslut får inte överklagas.

Domkapitlets beslut i övrigt enligt denna lag får överklagas hos regeringen, om inte annat följer av 50 §.

Domkapitlets beslut om tillsättning av en prästtjänst får överklagas endast av den som har sökt tjänsten. Överklagandet skall ha kommit in till domkapitlet inom tre veckor från den dag då beslutet tillkännagavs genom anslag på domkapitlets anslagstavla.

58 § Svenska kyrkans centralstyrelses och stiftsstyrelsens beslut om inrättande eller indragning av en prästtjänst får inte överklagas.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989.

2. Genom lagen upphävs lagen (1957: 577) om prästval.

3. Om förfarandet för tillsättning av tjänst som avses i denna lag har påbörjats före den 1 juli 1989 skall tillsättningsärendet handläggas enligt äldre bestämmelser.

4. Den turordning som enligt äldre bestämmelser varit avgörande för hur en kyrkoherdetjänst tillsätts ändras inte genom denna lag.

5. Utan hinder av bestämmelserna i denna lag får regeringen var tredje gång en kyrkoherdetjänst är ledig i ett pastorat tillsätta tjänsten genom att till denna förflytta en präst som är anställd med fullmakt. Sådan förflyttning får ske endast om det är nödvändigt av organisatoriska eller andra synnerliga skäl. Vid tillsättning som nu sagts skall i övrigt allttjämt tillämpas bestämmelserna i 37–39 §§ lagen (1957: 577) om prästval.

6. Äldre bestämmelser gäller fortfarande vid tillsättning av tjänster som präst i icke-territoriella pastorat.

7. Den som med fullmakt innehar en statlig tjänst som kyrkoherde för döva skall utöva sin tjänst genom att fullgöra motsvarande arbetsuppgifter hos Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet.

8 Förslag till Församlingslag

KU 1987/88:30

Bilaga 9

Härigenom föreskrivs följande.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

1 kap. Allmänna bestämmelser

Kyrkliga kommuner m. m.

1 § Denna lag gäller för församlingar och kyrkliga samfälligheter inom svenska kyrkan. Dessa är kyrkliga kommuner.

2 § Riket är indelat i församlingar (territoriella församlingar).

Om ändring i församlingsindelningen finns bestämmelser i kyrkliga indelningslagen (1988: 000).

I riket finns även icke-territoriella församlingar. Denna lag gäller i tillämpliga delar också för sådana församlingar.

Församlingsangelägenheter

3 § En församling får själv eller i samverkan med andra församlingar sköta sina angelägenheter.

Med församlingsangelägenheter avses frågor om

1. främjande av kyrkans gudstjänstliv och undervisning samt diakoni och evangelisation,

2. anskaffande och underhåll av lös egendom som, utan att vara byggnadstillbehör, är avsedd för kyrkobyggnad, församlingshus och andra församlingslokaler eller annars för kyrkliga ändamål,

3. anskaffande och underhåll av kyrkobyggnad, församlingshus och andra församlingslokaler,

4. anskaffande och underhåll av andra byggnader och lokaler samt annan mark för kyrkligt ändamål än som anges i 3,

5. anskaffande av lös egendom, som inte är byggnadstillbehör, för kyrkligt ändamål till de byggnader och lokaler som anges i 4,

6. anläggande och underhåll av begravningsplatser, om inte regeringen för särskilt fall beslutar att uppgiften skall ankomma på en borgerlig kommun, och underhåll av kyrkotomt,

7. avlöningsförmåner för arbetstagare hos församlingen.

Om vissa angelägenheter som ankommer på församlingarna finns särskilda bestämmelser.

Församlingar i enförsamlingspastorat

4 § När en församling utgör ett pastorat (enförsamlingspastorat), sköter församlingen själv de församlingsangelägenheter som anges i 3 § andra stycket. Församlingen skall också sköta de angelägenheter som annars enligt lag eller annan författning ankommer på pastoratet.

5 § När flera församlingar utgör ett pastorat (flerförsamlingspastorat) sköter varje församling själv de församlingsangelägenheter som anges i 3 § andra stycket 1 och 2.

De församlingsangelägenheter som anges i 3 § andra stycket 3–7 skall skötas av en kyrklig samfällighet, som består av samtliga församlingar i pastoratet (pastoratssamfällighet). Stiftsstyrelsen får dock besluta att angelägenheterna skall skötas av en sådan kyrklig samfällighet som anges i 6 §.

Pastoratssamfälligheten skall också sköta de angelägenheter som annars enligt lag eller annan författning ankommer på pastoratet.

6 § En pastoratssamfällighet kan även få sköta de ekonomiska församlingsangelägenheter som anges i 3 § andra stycket 1 och 2 (total pastoratssamfällighet).

Församlingarna inom flera pastorat får bilda kyrklig samfällighet för att sköta en eller flera av de ekonomiska församlingsangelägenheter som anges i 3 § andra stycket 1–7 (flerpastoratssamfällighet) eller alla sådana angelägenheter (total flerpastoratssamfällighet). Sådana samfälligheter får även bildas för angelägenheter som annars enligt lag eller annan författning ankommer på pastoraten.

Överlämnas en eller flera av de ekonomiska församlingsangelägenheter som anges i 3 § andra stycket 1–7 till en flerpastoratssamfällighet, får ändå en total pastoratssamfällighet bildas eller bestå för att sköta de återstående ekonomiska församlingsangelägenheterna.

Kyrkliga samfälligheter som avses i andra stycket får inte ha hand om sådana angelägenheter som skall skötas av stiftssamfälligheten.

Bestämmelser om hur de olika pastoratssamfälligheterna bildas finns i kyrkliga indelningslagen (1988:000).

7 § En kyrklig samfällighet får inte besluta om ändringar i kyrkorummet utan att församlingen först har godkänt dessa.

En församling får hos samfälligheten väcka ärenden om underhåll eller andra åtgärder avseende kyrkobyggnad, församlingshus och andra församlingslokaler.

Stiftssamfälligheter

8 § De territoriella församlingarna inom ett stift skall utgöra en kyrklig samfällighet (stiftssamfällighet) för att sköta följande gemensamma församlingsangelägenheter:

1. främjande av församlingens utveckling inom stiftet.
2. främjande av församlingsarbete bland finskspråkiga och samer, andlig vård vid sjukhus och andra större vårdinrättningar samt vid kriminalvårdsanstalter och militära förband i fredstid.
3. avlöningsförmåner för arbetstagare hos stiftssamfälligheten.

Stiftssamfälligheten får även ha hand om andra ekonomiska angelägen-

heter än som avses i första stycket 2 och 3, om de är gemensamma för församlingarna inom stiftet. Ett förslag om sådan utvidgad verksamhet skall, om det inte förkastas av stiftsfullmäktige, på yrkande av minst en tiondel av dess ledamöter vila tills nästa nyvalda stiftsfullmäktige sammanträder. Utan hinder av detta kan stiftsfullmäktige anta förslaget, om minst två tredjedelar av de röstande enar sig om beslutet.

Om vissa angelägenheter som ankommer på stiftssamfälligheter finns särskilda bestämmelser.

Även en icke-territoriell församling får ingå i stiftssamfälligheten, om den beslutar det.

Beslutanderätten i församlingar och kyrkliga samfälligheter

9 § I en församling utövas beslutanderätten av kyrkofullmäktige eller på kyrkostämman, om inte annat följer av 10 §.

I församlingar med över 500 röstberättigade kyrkomedlemmar skall beslutanderätten utövas av kyrkofullmäktige.

Om antalet röstberättigade kyrkomedlemmar i en församling med kyrkofullmäktige har gått ned till 500 eller därunder, skall beslutanderätten fortfarande utövas av kyrkofullmäktige. Fullmäktige får dock besluta att församlingens beslutanderätt skall utövas på kyrkostämman.

Kyrkostämman får uppdra beslutanderätten åt kyrkofullmäktige. Förslag om att upphäva ett sådant beslut får inte väckas i kyrkofullmäktige förrän tre år har förflutit sedan ledamöterna i fullmäktige började sin tjänstgöring.

10 § Om en församling med över 500 röstberättigade kyrkomedlemmar ingår i en total pastoratssamfällighet eller en total flerpastoratssamfällighet, får stiftsstyrelsen besluta att församlingens beslutanderätt skall utövas av ett direktvalt kyrkoråd, om församlingen begär det.

11 § Beslut om att införa eller avskaffa kyrkofullmäktige enligt 9 § eller att beslutanderätten skall utövas av ett direktvalt kyrkoråd skall tillämpas från och med året efter det är då val i hela riket av kyrkofullmäktige förrättas nästa gång. Beslutet skall fattas före utgången av mars månad valåret. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet, liksom stiftsstyrelsen vid beslut enligt 9 §.

12 § I en pastorats- eller flerpastoratssamfällighet utövas beslutanderätten av församlingsdelegerade eller, om samfälligheten är total, av kyrkofullmäktige.

I en stiftssamfällighet utövas beslutanderätten av stiftsfullmäktige.

Förvaltningen och verkställigheten i församlingar och kyrkliga samfälligheter

13 § I en församling ankommer förvaltningen och verkställigheten på kyrkorådet och övriga nämnder. Nämnderna bereder även ärenden som

skall avgöras av fullmäktige eller stämman. För en sådan uppgift kan fullmäktige tillsätta en särskild beredning bestående av en eller flera personer.

Fullmäktige eller stämman får uppdra åt kyrkorådet eller någon annan nämnd att i fullmäktiges eller stämmans ställe fatta beslut i vissa grupper av ärenden, om inte något annat följer av lag eller annan författning. Ett sådant uppdrag får inte avse ärenden som är av principiell beskaffenhet eller i övrigt av större vikt.

14 § I annan samfällighet än stiftssamfällighet ankommer förvaltningen och verkställigheten på kyrkorådet och övriga nämnder.

I en stiftssamfällighet sköts dessa uppgifter av stiftsstyrelsen och övriga nämnder.

Nämnderna bereder även ärenden som skall avgöras av fullmäktige eller församlingsdelegerade. Bestämmelserna i 13 § om en särskild beredning och om uppdrag att i fullmäktiges eller kyrkostämmans ställe fatta beslut i vissa frågor tillämpas även i samfälligheten.

2 kap. Kyrkofullmäktige i församling

Grundläggande bestämmelser om val av kyrkofullmäktige

1 §

I lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval och om val av kyrkoråd i vissa fall finns bestämmelser om

1. indelning i valdistrikt,
2. valdag, röstlängd, förrättande och avslutande av val,
3. utseende av suppleanter samt
4. förfarandet när en ledamot i fullmäktige har avgått under tjänstgöringstiden och när en suppleant har inträtt som ordinarie ledamot i fullmäktige eller av annan anledning har avgått som suppleant.

I lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval, m. m. finns bestämmelser om

1. indelning i valdistrikt,
2. valdag, röstlängd, förrättande och avslutande av val,
3. utseende av suppleanter samt
4. förfarandet när en ledamot i fullmäktige har avgått under tjänstgöringstiden och när en suppleant har inträtt som ordinarie ledamot i fullmäktige eller av annan anledning har avgått som suppleant.

Antalet ledamöter och suppleanter

2 § Kyrkofullmäktige fastställer antalet ledamöter i fullmäktige. Antalet skall bestämmas till ett udda tal och till minst

15 i församling med 5 000 röstberättigade kyrkomedlemmar eller därunder,

19 i församling med över 5 000 till och med 10 000 röstberättigade kyrkomedlemmar,

25 i församling med över 10 000 röstberättigade kyrkomedlemmar.

När fullmäktige skall utses första gången, beslutar kyrkostämman om antalet ledamöter i fullmäktige. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Vid tillämpningen av första stycket skall som röstberättigad anses den som har upptagits i gällande röstlängd.

Beslutar fullmäktige om ändring av antalet ledamöter, tillämpas beslutet först när val i hela riket av fullmäktige förrättas nästa gång. Beslutet skall fattas före utgången av mars månad valåret. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

3 § För ledamöterna skall suppleanter utses till det antal som kyrkofullmäktige bestämmer. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Antalet skall utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje parti får i församlingen. Om det därvid uppkommer ett brutet tal, avrundas detta till närmast högre hela tal.

Beslutar fullmäktige om ändring av antalet suppleanter tillämpas 2 § fjärde stycket.

När fullmäktige skall utses första gången, beslutar kyrkostämman om antalet suppleanter. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Rösträtt vid valet

4 § Rösträtt vid val av kyrkofullmäktige har den som är kyrkobokförd i församlingen, är medlem av svenska kyrkan och som är myndig på valdagen. Den som inte är svensk medborgare har rösträtt endast om han har varit kyrkobokförd i riket den 1 november de tre åren närmast före valåret. Varje röstberättigad har en röst.

Den som är kyrkobokförd i en icke-territoriell församling har inte rösträtt vid val av ledamöter och suppleanter i kyrkofullmäktige i annan församling.

Frågan om rösträtt enligt första och andra styckena föreligger avgörs på grundval av en före valet upprättad röstlängd.

Valbarhet

5 § Ledamöter och suppleanter väljs bland dem som har rösträtt enligt 4 §.

Den som innehar tjänst som biskop är inte valbar till ledamot eller suppleant. Kyrkoherde eller annan präst som är ledamot i församlingens kyrkoråd samt den som är anställd hos församlingen och som i egenskap av föredragande hos kyrkorådet eller på grund av andra uppgifter som hör till tjänsten har den ledande ställningen bland församlingens tjänstemän är inte heller valbar.

Om en ledamot eller en suppleant inte längre är valbar upphör hans uppdrag genast utan särskilt beslut. Kyrkofullmäktige skall befria en ledamot eller en suppleant från uppdraget, om han vill avgå och särskilda skäl inte talar emot det.

Rätt till ledighet för uppdraget

6 § Ledamöter och suppleanter i kyrkofullmäktige eller beredning har rätt till den ledighet från anställning som behövs för uppdraget.

7 § Ledamöter väljs för tre år räknat från och med den 1 januari året efter det år då valet har skett. Suppleanter utses för samma tid.

Ordförandeskapet

8 § Kyrkofullmäktige väljer bland sina ledamöter en ordförande och en eller två vice ordförande. Fullmäktige bestämmer tiden för uppdragen. Till dess valen har förrättats utövas ordförandeskapet av den som har varit ledamot längst tid. Om två eller flera har varit ledamöter lika länge, har den som är äldst företräde.

Om yarken ordföranden eller någon vice ordförande kan närvara vid ett sammanträde, utser fullmäktige en annan ledamot att för tillfället vara ordförande.

När sammanträdena skall hållas m. m.

9 § Kyrkofullmäktige sammanträder enligt den ordning som fullmäktige bestämmer med iakttagande av föreskrifterna i andra stycket samt i 10 kap. 4 § och 11 kap. 6 § om tid för handläggning av vissa ärenden. Sammanträde skall även hållas, när kyrkorådet eller minst en tredjedel av fullmäktiges ledamöter begär det eller ordföranden anser att det behövs.

Vid sammanträde före december månads utgång förrättas val till de befattningar inom församlingen som blir lediga vid årets slut. Det år då val i hela riket av fullmäktige har ägt rum skall valen förrättas av de nyvalda fullmäktige. Dessa förrättar även andra val som ankommer på fullmäktige och avser tid efter utgången av det nämnda året.

Hur sammanträdena kungörs

10 §

Ordföranden utfärdar kungörelse om när kyrkofullmäktige skall sammanträda.

Kungörelsen skall innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet samt om de ärenden som skall behandlas. När sammanträde skall hållas första gången, sedan beslutanderätten har uppdragits åt fullmäktige, utfärdas kungörelsen av den senast valda ordföranden i kyrkostämman.

Ordföranden utfärdar kungörelse om när kyrkofullmäktige skall sammanträda. Kungörelsen skall innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet samt om de ärenden som skall behandlas. När sammanträde skall hållas första gången, sedan beslutanderätten har uppdragits åt fullmäktige, utfärdas kungörelsen av den senast valda ordföranden i kyrkostämman.

Kungörelsen skall anslås minst en vecka före sammanträdesdagen på församlingens anslagstavla. Den skall inom samma tid tillställas varje ledamot och suppleant på lämpligt sätt.

Uppgift om tid och plats för sammanträdet samt, om fullmäktige har bestämt det, uppgift om de ärenden som skall behandlas skall minst en vecka före sammanträdesdagen införas i en eller flera ortstidningar. Vid sammanträde före december månads utgång avgörs för det följande kalenderåret i

vilken eller vilka tidningar sådana tillkännagivanden skall införas. Därvid bör sådana tidningar väljas som genom sin spridning inom olika grupper av församlingsmedlemmar når så många som möjligt. Om ett förslag om att införa uppgiften i en viss ortstidning får minst en tredjedel av rösterna, skall uppgiften införas i den tidningen.

Om ett ärende fordrar så skyndsam handläggning att det inte hinner kungöras på det sätt som föreskrivs i andra och tredje styckena, skall kungörelsen med uppgift om ärendet anslås senast vardagen före sammanträdesdagen. Dessutom skall kungörelsen inom samma tid på lämpligt sätt tillställas varje ledamot och suppleant.

Suppleanternas tjänstgöring

11 § Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde, inträder i hans ställe den suppleant som enligt den för suppleanterna bestämda ordningen står i tur att tjänstgöra. Vad som har sagts om ledamot gäller även suppleant som har kallats att tjänstgöra eller som tjänstgör i stället för ledamot.

En ledamot som inställer sig under pågående sammanträde eller till fortsatt sammanträde, har rätt att tjänstgöra även om en suppleant har inträtt i hans ställe. En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen vid ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får dock därefter under samma dag inte tjänstgöra vid sammanträdet.

En suppleant som har börjat tjänstgöra med stöd av första stycket har företräde framför en annan suppleant, även om denne står i tur att tjänstgöra enligt den för suppleanterna bestämda ordningen. En suppleant som på grund av att han är jävig i ett ärende avbryter tjänstgöringen vid sammanträdet, får åter tjänstgöra sedan ärendet har handlagts.

Om samtliga suppleanter för en ledamot är förhindrade att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde, inträder i ledamotens ställe den suppleant som enligt den för suppleanterna bestämda ordningen står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den första platsen för partiet. Om en sådan suppleant inte kan tjänstgöra, inträder den suppleant som står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den andra platsen för partiet och så vidare efter samma grund.

Beslutförhet

12 § Kyrkofullmäktige får handlägga ärenden endast om mer än hälften av ledamöterna är närvarande. Fullmäktige kan dock föreskriva att interpellationer och frågor får besvaras även om antalet närvarande är lägre än vad som nu har sagts.

Om en närvarande ledamot enligt 13 § eller 11 kap. 2 § är jävig i ett ärende, får fullmäktige handlägga detta även om antalet deltagande på grund av jävet inte uppgår till vad som föreskrivs i första stycket.

Jäv

13 § En ledamot får inte delta i handläggningen av ett ärende som personligen rör honom själv eller hans make, föräldrar, barn eller syskon eller

Rätt att rösta och närvara

14 § Varje ledamot har en röst.

Rätt att delta i överläggningarna men inte i besluten har även

1. ordföranden eller vice ordföranden i kyrkorådet samt kyrkoherden,
2. ordföranden eller vice ordföranden i en annan nämnd eller i en beredning vid handläggning av ärenden som har beretts av nämnden eller beredningen och vid besvarande av interpellationer eller frågor som har framställs till ordföranden i nämnden eller beredningen,

3. ledamot i kyrkorådet vid besvarande av en interpellation som enligt 24 § tredje stycket har överlämnats för att besvaras av honom,

4. revisor hos församlingen vid behandling av revisionsberättelsen för den verksamhet som hans uppdrag avser.

5. sådan tjänsteman hos församlingen som avses i 5 § andra stycket, samt

6. i den mån kyrkofullmäktige har beslutat det, ledamot eller suppleant i kyrkorådet, annan nämnd eller beredning.

Fullmäktige får kalla tjänstemän hos församlingen eller särskilda sakkunniga för att meddela upplysningar vid ett sammanträde.

Ärendenas art och beredning

15 § Kyrkofullmäktige skall besluta i ärenden som väckts av

1. kyrkorådet eller annan nämnd, om inte något annat är föreskrivet i lag,

2. ledamot genom motion,

3. regeringen, central förvaltningsmyndighet, länsstyrelsen, domkapitlet, stiftsstyrelsen eller egendomsnämnden.

4. revisorerna, om ärendet avser förvaltning som har samband med revisionsuppdraget, eller

5. beredning, om fullmäktige har föreskrivit det.

16 § Ett ärende skall beredas av den nämnd eller beredning dit ärendet efter sin beskaffenhet hör eller av en beredning som kyrkofullmäktige särskilt har utsett för ändamålet.

Om ett ärende har beretts av någon annan än den nämnd eller beredning dit ärendet efter sin beskaffenhet hör, skall nämnden eller beredningen få tillfälle att avge yttrande i ärendet innan det avgörs. Kyrkorådet skall alltid få tillfälle att yttra sig i ett ärende som har beretts av någon annan än rådet.

Val får förrättas utan föregående beredning. Beredning behövs inte heller för ärenden som avser ändring av antalet ledamöter eller suppleanter i kyrkorådet eller annan nämnd eller avsägelse från uppdrag som ledamot eller suppleant i fullmäktige, i rådet eller i annan nämnd eller som revisor eller revisorssuppleant.

17 § En motion bör beredas så, att kyrkofullmäktige kan fatta beslut om den senast inom ett år från det att motionen väcktes. Om beredningen inte kan avslutas inom denna tid, skall detta och vad som har framkommit vid beredningen anmälas till fullmäktige vid sammanträde inom den angivna tiden. Fullmäktige får då avskriva motionen från vidare handläggning.

Opinionsundersökningar

18 § Kyrkofullmäktige får besluta att det som ett led i beredningen av ett ärende som tillhör fullmäktiges handläggning skall inhämtas synpunkter från röstberättigade i församlingen. Detta kan ske genom omröstning, opinionsundersökning eller liknande förfarande. Därvid får valnämnden i kommunen anlitas, om nämndens verksamhet i övrigt inte hindras och om kommunfullmäktige beslutar det. Kommunen har rätt att få ersättning för de kostnader som föranleds av att en församling anlitar valnämnden.

Avbrutna sammanträden

19 § Om ett sammanträde inte kan slutföras på utsatt dag, skall det fortsätta genast eller vid en senare tidpunkt. Om sammanträdet skall fortsätta vid en senare tidpunkt, bestämmer och tillkännager ordföranden genast tid och plats för det fortsatta sammanträdet.

Om fortsättande och avslutande av valförrättning, när valet är proportionellt, finns bestämmelser i lagen (1955: 138) om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunfullmäktige m. m.

Bordläggning

20 § Ett ärende skall bordläggas, om det begärs av minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna. För bordläggning i fråga om val eller av ett tidigare bordlagt ärende krävs beslut av kyrkofullmäktige med enkel majoritet.

Om bordläggning beslutas, bestämmer och tillkännager ordföranden innan sammanträdet avslutas till vilken dag ärendet skall uppskjutas.

Ärendenas avgörande m. m.

21 § Ordföranden leder sammanträdena och föredrar ärendena. Ordföranden skall se till att ett ärende inte avgörs utan att föreskrifterna i 10 § om kungörelse och i 16 § om beredning har iaktagits.

Ett ärende som fordrar skyndsam handläggning får, även om föreskrifterna i 10 § om kungörande inte har iaktagits, avgöras vid sammanträdet, om samtliga närvarande ledamöter beslutar det. Ett sådant ärende får, även om föreskrifterna i 16 § om beredning inte har iaktagits, avgöras vid sammanträdet, om samtliga närvarande ledamöter är ense om beslutet.

22 § Kan kyrkofullmäktige inte enas i ett ärende, lägger ordföranden fram de olika förslag till beslut som har väckts. Varje förslag läggs fram så att det kan besvaras med antingen ja eller nej. Sedan ledamöterna har tagit ställning till förslagen, anger ordföranden vad som enligt hans uppfattning har beslutats. Detta blir beslutet, om inte omröstning begärs.

Om omröstning begärs, skall den verkställas efter upprop och ske öppet utom i ärenden som avser val eller tillsättning av tjänst. Vid öppen omröstning får dock omröstningsapparat användas. Utgången bestäms genom enkel majoritet, om inte något annat är föreskrivet för särskilda fall. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst utom i ärenden som avser val eller tillsättning av tjänst, där avgörandet sker genom lottning.

Proportionella val

23 § Val av ledamöter och suppleanter i församlingsdelegerade, kyrkoråd, annan nämnd och beredning, av elektörer och deras ersättare för val av stiftsfullmäktige samt av revisorer och revisorssuppleanter som avses i 11 kap. 1 § skall vara proportionellt, om det begärs av minst så många ledamöter som motsvarar den kvot som erhålls om antalet närvarande ledamöter delas med det antal personer som valet avser, ökat med 1. Om kvoten är ett brutet tal, skall den avrundas till närmast högre hela tal. Bestämmelser om förfarandet vid ett sådant proportionellt val finns i lagen (1955: 138) om proportionellt valsätt vid val inom landsting, kommunfullmäktige m. m.

Interpellationer och frågor

24 § En ledamot får till ordföranden i kyrkorådet, annan nämnd eller beredning framställa interpellation i ämnen som tillhör kyrkofullmäktiges handläggning.

Fullmäktige beslutar utan föregående överläggning om en interpellation får framställas. Interpellationen skall vara tillgänglig för varje ledamot, innan fullmäktige fattar ett sådant beslut.

Fullmäktige kan bestämma att ordföranden i kyrkorådet får överlämna en interpellation som har framställts till honom att besvaras av någon annan ledamot i rådet som på grund av sitt uppdrag har särskilda förutsättningar att besvara interpellationen.

Om fullmäktige bestämmer det, får en ledamot till ordföranden i kyrkorådet, annan nämnd eller beredning framställa fråga i ämnen som hör till fullmäktiges handläggning.

Krav på protokollet

25 § Vid sammanträdena skall protokoll föras på ordförandens ansvar. Av protokollet skall framgå vilka ledamöter som har varit närvarande. Protokollet skall för varje ärende innehålla en kortfattad redogörelse för ärendets beskaffenhet, uppgift om de förslag och yrkanden i ärendet som inte har återkallats och kyrkofullmäktiges beslut i ärendet. Om omröstning

har ägt rum, skall protokollet innehålla en redogörelse för förslagsordningen och uppgift om hur omröstningen har utfallit. När omröstningen har skett öppet, skall det i protokollet anges hur var och en har röstat. Om avvikande mening som avses i 26 § har anmälts, skall protokollet innehålla uppgift om detta.

Protokollet skall justeras av ordföranden och ytterligare minst två ledamöter som fullmäktige för varje gång utser bland de närvarande. Justeringen skall äga rum senast fjorton dagar efter sammanträdesdagen på tid som ordföranden bestämmer och tillkännager vid sammanträdet. Justeringen får också verkställas av fullmäktige antingen genast eller vid nästa sammanträde.

Senast på andra dagen efter justeringen skall denna samt uppgift om den plats där protokollet finns tillgängligt tillkännages på anslagstavlan. Tillkännagivandet skall innehålla uppgift om vilken dag det har anslagits. Det får inte avlägnas före överklagandetidens utgång. Bevis om dagen för anslaget skall tecknas på protokollet eller utfärdas särskilt.

26 § Den som vid ett sammanträde har deltagit i avgörandet av ett ärende får reservera sig mot det fattade beslutet genom att låta anteckna avvikande mening. Den skall anmälas innan sammanträdet avslutas samt, om den utvecklas närmare, avfattas skriftligen och lämnas senast när protokollet justeras.

27 § Protokoll och andra arkivhandlingar skall förvaras i kyrkoarkiv. Om kyrkoarkiv finns särskilda bestämmelser.

Offentlighet och ordning vid sammanträdena

28 § Sammanträdena skall vara offentliga. Kyrkofullmäktige får dock besluta att överläggningen i ett visst ärende skall hållas inom stängda dörrar. Suppleanterna får närvara vid en sådan överläggning.

Ordföranden vakar över ordningen vid sammanträdet. Han kan visa ut den som uppträder störande och inte rättar sig efter tillsägelse. Om det uppstår oordning som ordföranden inte kan avstyra, får han upplösa sammanträdet.

Ersättning till ledamöter och suppleanter i fullmäktige eller beredning

29 § Kyrkofullmäktige får besluta att det till ledamöter och suppleanter i fullmäktige eller beredning skall betalas skäligt arvode samt skälig ersättning för resekostnader, förlorad arbetsförtjänst och andra utgifter som föranleds av uppdraget. Arvode skall bestämmas till lika belopp för lika uppdrag.

Arbetsordningens innehåll

30 § Kyrkofullmäktige skall i en arbetsordning meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för fullmäktiges sammanträden och ärendenas handläggning.

Arbetsordningen skall innehålla bestämmelser om

1. vem som skall föra ordet till dess tillfällig ordförande som avses i 8 § andra stycket har utsetts,
2. utsändning av handlingar inför sammanträde,
3. anmälan av hinder för tjänstgöring vid sammanträde,
4. inkallande av suppleanter,
5. handläggningen av motioner,
6. handläggningen av interpellationer och frågor,
7. förfarandet vid omröstning samt
8. underrättelser om val av ordförande och vice ordförande i fullmäktige och kyrkorådet.

3 kap. Kyrkostämma

Rösträtt

1 § Rösträtt på kyrkostämma har den som enligt 2 kap. 4 § har rösträtt vid val av ledamöter i kyrkofullmäktige i församling.

Ordförandeskapet

2 § Kyrkostämman väljer för tre kalenderår bland de röstberättigade en ordförande och en eller två vice ordförande.

Om ordföranden eller någon vice ordförande avgår under tjänstgöringstiden, väljs en annan för återstoden av denna tid.

3 § I fråga om valbarhet till ordförande och vice ordförande, verkan av att valbarheten upphör och rätt till avsägelse tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 5 §.

Rätt till ledighet för uppdraget

4 § Ordförande och vice ordförande i kyrkostämman samt ledamöter och suppleanter i beredning har rätt till den ledighet från anställning som behövs för uppdraget.

Hur bestämmelserna om kyrkofullmäktige i församling tillämpas på kyrkostämma

5 §

Beträffande kyrkostämman tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 9 § första stycket första meningen och andra stycket första meningen, 10 § första–tredje styckena samt 13–17, 19–28 och 30 §§ om kyrkofullmäktige i församling. Därvid skall följande gälla.

1. Om en kyrkostämma skall utöva beslutanderätten i en församling där den tidigare har utövats av kyrkofullmäktige, skall den senast valda ordföranden i fullmäktige sammankalla kyrkostämman första gången. Om en ny församling bildas, i vilken beslutanderätten skall utövas på kyrkostämma, skall stiftsstyrelsen före den 1 juli året innan församlingen bildas

förordna en person att hålla kyrkostämma för val av ordförande och vice ordförande samt kyrkoråd.

KU 1987/88:30
Bilaga 9

2. Bestämmelserna om ledamot i kyrkofullmäktige skall i stället avse röstberättigad kyrkomedlem.

3. Kyrkostämma skall hållas när kyrkorådet begär det eller när ordföranden anser att det behövs.

3. Kyrkostämma skall hållas när kyrkorådet begär det eller när ordföranden anser att det behövs. *Vid sammanträde före november månads utgång det år då val i hela riket av fullmäktige har ägt rum förrättas val av kyrkoråd.*

4. Kungörelse om kyrkostämma behöver inte tillställas de röstberättigade i församlingen. Beslut om i vilken eller vilka ortstidningar kyrkostämmans sammanträden skall tillkännages får fattas för flera kalenderår, dock inte för längre tid än till utgången av det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige förrättas nästa gång.

5. Om ett ärende fordrar så skyndsam handläggning att kungörande på det sätt som föreskrivs i 2 kap. 10 § första—tredje styckena inte hinns med, skall kungörelsen med uppgift om ärendet anslås senast fyra vardagar före stämman.

6. Kyrkostämmans sammanträden skall alltid vara offentliga.

7. Omröstning skall vara sluten även i annat ärende än ärende om val eller tillsättning av tjänst, om någon röstberättigad kyrkomedlem begär det.

8. Av kyrkostämmans protokoll behöver inte framgå vilka som har deltagit i stämman. Inte heller behövs uppgift om hur var och en har röstat vid öppen omröstning.

9. Arbetsordningen för kyrkostämman behöver inte innehålla bestämmelser som anges i 2 kap. 30 § andra stycket 2, 3 och 4.

Ersättning till ordförande samt till ledamöter och suppleanter i beredning

6 § Kyrkostämman får besluta att det till stämmans ordförande samt till ledamöter och suppleanter i beredning skall betalas skäligt arvode samt skälig ersättning för resekostnader, förlorad arbetsförtjänst och andra utgifter som föranleds av uppdraget.

4 kap. Församlingsdelegerade

Antalet ledamöter och suppleanter

1 §

Antalet ledamöter i församlingsdelegerade skall bestämmas till ett udda tal och till minst

15 i samfällighet med 5 000 röstberättigade kyrkomedlemmar eller därunder,

25 i samfällighet med över 5 000 till och med 20 000 röstberättigade kyrkomedlemmar,

35 i samfällighet med över 20 000 till och med 40 000 röstberättigade kyrkomedlemmar,

45 i samfällighet med över 40 000 röstberättigade kyrkomedlemmar.

När delegerade skall utses första gången, bör församlingarna träffa överenskommelse om antalet ledamöter med ledning av första stycket.

Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet. Om församlingarna inte kan enas, bestämmer länsstyrelsen antalet ledamöter.

KU 1987/88:30

Bilaga 9

Församlingsdelegerade beslutar själva om ändring av antalet ledamöter. Ett sådant beslut skall tillämpas från och med året efter det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige förrättas nästa gång. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Församlingsdelegerade får besluta att suppleanter skall utses för ledamöterna i delegerade. Suppleanterna skall därvid utses till lika stort antal som ledamöterna. Beslutet skall fattas före utgången av mars månad valåret. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Länsstyrelsen bestämmer, med tillämpning av bestämmelserna i 4 a § första stycket *lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval och om val av kyrkoråd i vissa fall*, hur många ledamöter i församlingsdelegerade som varje församling skall utse. Beslutet får överklagas hos valprovsningsnämnden. Valprovsningsnämndens beslut får inte överklagas.

Länsstyrelsen bestämmer, med tillämpning av bestämmelserna i *lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval, m. m.*, hur många ledamöter i församlingsdelegerade som varje församling skall utse. Beslutet får överklagas hos valprovsningsnämnden. Valprovsningsnämndens beslut får inte överklagas.

Val av ledamöter och suppleanter

2 § Ledamöter och suppleanter väljs av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman i varje församling.

Om suppleanterna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning de skall inkallas till tjänstgöring.

Valbarhet

3 § I fråga om valbarhet till ledamot eller suppleant, verkan av att valbarheten upphör och rätt till avsägelse tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 5 §. Dessa bestämmelser tillämpas också på den kyrkoherde som är ledamot och hans ersättare i samfällighetens kyrkoråd.

Rätt till ledighet för uppdraget

4 § Ledamöter och suppleanter i församlingsdelegerade eller ledamöter och suppleanter i beredning har rätt till den ledighet från anställning som behövs för uppdraget.

Valperiodens längd m. m.

5 § Ledamöter och suppleanter i församlingsdelegerade väljs för tre år räknat från och med den 1 januari året efter det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har förrättats. När val av ledamöter och suppleanter inte äger rum under år då val i hela riket av fullmäktige förrättas, skall valet dock inte avse längre tid än till utgången av det år då sådana val av fullmäktige skall äga rum nästa gång.

Om val till kyrkofullmäktige, som har utsett ledamöter och suppleanter i församlingsdelegerade, har upphävts och omval har ägt rum eller om

rättelse har vidtagits genom förnyad sammanräkning och mandatfördelningen mellan partierna därvid har ändrats, upphör uppdragen för ledamöterna och suppleanterna två månader efter det att omvalet eller sammanräkningen har avslutats. När omvalet eller sammanräkningen har avslutats, skall fullmäktige förrätta nytt val av ledamöter och suppleanter för återstoden av tjänstgöringstiden.

Val av ledamöter och suppleanter i församlingsdelegerade förrättas före december månads utgång året före det år då tjänstgöringstiden börjar.

Om en ledamot i församlingsdelegerade avgår under tjänstgöringstiden, förrättas fyllnadsval för återstoden av denna tid. I en samfällighet där suppleanter har utsetts, skall dock för en ledamot som har utsetts vid proportionellt val inträda en suppleant, enligt den ordning mellan suppleanterna som har bestämts vid valet, i ledamotens ställe för återstoden av tjänstgöringstiden.

Hur bestämmelserna om kyrkofullmäktige i församling tillämpas på församlingsdelegerade

6 § Beträffande församlingsdelegerade tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 8–30 §§ om kyrkofullmäktige i församling. Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om kyrkoråd skall avse samfällighetens kyrkoråd.
2. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på samfällighetens anslagstavla.
3. När sammanträde med delegerade skall hållas första gången, utfärdas kungörelse om sammanträdet av ordföranden i kyrkofullmäktige i den församling i samfälligheten som har flest röstberättigade kyrkomedlemmar. Om fullmäktige inte finns i denna församling, utfärdas kungörelsen av ordföranden i församlingens kyrkostämma.
4. Rätt för ordföranden i en församlings kyrkoråd att delta i delegerades överläggningar men inte i besluten föreligger bara vid handläggning av ärenden som angår församlingen särskilt. Om samfälligheten omfattar församlingar i flera pastorat tillkommer rätten för kyrkoherde att delta i överläggningarna bara den kyrkoherde som domkapitlet utser.

5 kap. Kyrkofullmäktige i kyrkliga samfälligheter

Antalet ledamöter och suppleanter

1 §

Stiftsstyrelsen fastställer antalet ledamöter i kyrkofullmäktige. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Bestämmelser om kyrkliga samfälligheters indelning i valkretsar och om fastställandet av det antal ledamöter i fullmäktige som skall utses i varje församling finns i *lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval och om val av kyrkoråd i vissa fall*.

Bestämmelser om kyrkliga samfälligheters indelning i valkretsar och om fastställandet av det antal ledamöter i fullmäktige som skall utses i varje församling finns i *lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval, m. m.*

2 § För ledamöterna skall suppleanter utses till det antal som kyrkofullmäktige bestämmer. Antalet skall utgöra en viss andel: dock högst hälften, av det antal platser som varje parti får i samfällighetens fullmäktige eller i varje valkrets, om valbarheten är inskränkt till valkrets. I det senare fallet skall andelen vara densamma i alla valkretsarna. Om det därvid uppkommer ett brutet tal, avrundas detta till närmast högre hela tal. Länsstyrelsen skall genast underrättas om fullmäktiges beslut.

När fullmäktige skall utses första gången, fattas beslut enligt första stycket av stiftsstyrelsen, om stiftsstyrelsen inte med stöd av 5 kap. 5 § andra stycket kyrkliga indelningslagen (1988: 000) har bestämt att beslutanderätten i samfälligheten skall utövas av indelningsdelegerade.

Hur bestämmelserna om kyrkofullmäktige i församling tillämpas på kyrkofullmäktige i kyrklig samfällighet

3 §

Beträffande kyrkofullmäktige i kyrklig samfällighet tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 4–30 §§ om kyrkofullmäktige i församling. Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om kyrkoråd skall avse samfällighetens kyrkoråd.
2. Bestämmelserna i 2 kap. 5 § andra stycket om kyrkoherde skall avse den kyrkoherde som är ledamot och hans ersättare i samfällighetens kyrkoråd.

3. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på samfällighetens anslagstavla.

4. När sammanträde med fullmäktige skall hållas första gången, utfärdas kungörelse om sammanträdet av den ordförande som anges i 4 kap. 6 § 3.

5. Om samtliga suppleanter för en ledamot i fullmäktige är förhindrade att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde, inträder i ledamotens ställe den suppleant som enligt den för suppleanterna bestämda ordningen står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den första platsen för partiet i församlingen eller i en sådan grupp av församlingar som avses i 4 § lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval och om val av kyrkoråd i vissa fall. Om en sådan suppleant inte kan tjänstgöra, inträder den suppleant som står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den andra platsen för partiet och så vidare efter samma grund. Om ett partis samtliga suppleanter är förhindrade att i en ledamots ställe inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i sammanträdet, inträder suppleant som har utsetts för partiet i en annan församling eller grupp av församlingar efter den grund som nyss

5. Om samtliga suppleanter för en ledamot i fullmäktige är förhindrade att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde, inträder i ledamotens ställe den suppleant som enligt den för suppleanterna bestämda ordningen står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den första platsen för partiet i församlingen eller i en sådan grupp av församlingar som avses i 4 § lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval, m. m. Om en sådan suppleant inte kan tjänstgöra, inträder den suppleant som står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den andra platsen för partiet och så vidare efter samma grund. Om ett partis samtliga suppleanter är förhindrade att i en ledamots ställe inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i sammanträdet, inträder suppleant som har utsetts för partiet i en annan församling eller grupp av församlingar efter den grund som nyss har sagts. Därvid har

har sagts. Därvid har den suppleant företrädare som har utsetts i den församling eller grupp av församlingar där partiets röstetal är högst.

den suppleant företrädare som har utsetts i den församling eller grupp av församlingar där partiets röstetal är högst.

KU 1987/88:30

Bilaga 9

6. Rätt för ordföranden i en församlings kyrkoråd att delta i fullmäktiges överläggningar men inte i besluten föreligger bara vid handläggning av ärenden som angår församlingen särskilt. Om samfälligheten omfattar församlingar i flera pastorat, tillkommer rätten för kyrkoherde att delta i överläggningarna bara den kyrkoherde som domkapitlet utser.

7. Fullmäktige får förvara protokoll och andra arkivhandlingar på annat sätt än i kyrkoarkiv, om regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer beslutar det.

6 kap. Stiftsfullmäktige

Antalet ledamöter och suppleanter

1 § Stiftsfullmäktige beslutar hur många ledamöter som skall väljas i fullmäktige. Antalet skall bestämmas till ett udda tal och till minst 51.

Beslutar fullmäktige om ändring av antalet ledamöter, tillämpas beslutet från och med året efter det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige förrättas nästa gång. Beslutet skall fattas före utgången av mars månad valåret. Den centrala valmyndighet som avses i 1 kap. 2 § vallagen (1972: 620) skall genast underrättas om beslutet.

2 § För ledamöterna skall väljas lika många suppleanter.

Val av stiftsfullmäktige

Valkretsar

3 § För val av stiftsfullmäktige är varje stift indelat i valkretsar. Varje kontrakt utgör därvid en valkrets, om inte annat beslutas av länsstyrelsen i det län inom vilket kontraktsprosten har sin anställning som präst. För ett sådant beslut tillämpas bestämmelserna i 1 § andra stycket.

Antalet ledamöter i varje valkrets

4 § I varje valkrets skall väljas en ledamot och därutöver så många ledamöter som belöper på valkretsen sedan det återstående antalet ledamöter fördelats på valkretsarna i proportion till antalet röstberättigade kyrkomedlemmar. Antalet röstberättigade kyrkomedlemmar beräknas med ledning av den senast upprättade röstlängden.

Den centrala valmyndigheten skall före september månads utgång det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige förrättas fastställa det antal ledamöter i stiftsfullmäktige som varje valkrets skall utse. Beslutet får överklagas hos valprovsningsnämnden. Valprovsningsnämndens beslut får inte överklagas.

Valka som väljer ledamöter och suppleanter

5 § Ledamöter och suppleanter väljs av elektoror.

6 § För val av elektor är varje valkrets indelad i valdistrikt. Varje församling utgör ett valdistrikt.

7 § Elektor väljs för varje församling av kyrkofullmäktige eller av kyrkorådet, om kyrkofullmäktige inte finns. Valet förrättas av de nyvalda kyrkofullmäktige eller av de nyvalda kyrkoråden.

Antalet elektor utgör för församling

	med högst	500 röstberättigade kyrkomedlemmar	1
med mer än	500 men högst	1 000 röstberättigade kyrkomedlemmar	2
med mer än	1 000 men högst	2 000 röstberättigade kyrkomedlemmar	3
med mer än	2 000 men högst	4 000 röstberättigade kyrkomedlemmar	4
med mer än	4 000 men högst	6 000 röstberättigade kyrkomedlemmar	5
med mer än	6 000 men högst	8 000 röstberättigade kyrkomedlemmar	6
med mer än	8 000 men högst	10 000 röstberättigade kyrkomedlemmar	7
med mer än	10 000 men högst	12 000 röstberättigade kyrkomedlemmar	8
med mer än	12 000 men högst	14 000 röstberättigade kyrkomedlemmar	9
med mer än	14 000 men högst	16 000 röstberättigade kyrkomedlemmar	10
med mer än	16 000 men högst	18 000 röstberättigade kyrkomedlemmar	11
med över	18 000 röstberättigade kyrkomedlemmar		12.

Antalet röstberättigade kyrkomedlemmar beräknas med ledning av den senast upprättade röstlängden.

För elektorerna utses lika många ersättare. Om ersättarna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning de skall inkallas till tjänstgöring.

8 § 1 fråga om valbarhet till elektor eller ersättare för elektor, verkan av att valbarheten upphör och rätt att avsäga sig uppdraget tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 5 § om ledamot och suppleant i kyrkofullmäktige. Den som är myndig på dagen för elektorsvalet är dock valbar.

9 § Elektor och deras ersättare skall utses före utgången av november det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har förrättats.

Protokoll över val av elektor skall skyndsamt översändas till stiftsstyrelsen.

10 § En elektor har rätt till skälighets ersättning för resekostnader och andra utgifter som föranleds av uppdraget. Kostnaderna skall betalas av församlingen.

Val av ledamöter och suppleanter

11 § För val av ledamöter och suppleanter i stiftsfullmäktige skall stiftsstyrelsen utse en person i varje valkrets att vara valförrättare. Efter framställning av denne skall stiftsstyrelsen kalla elektorerna inom varje valkrets till ett sammanträde inför honom. Sammanträdet skall hållas före utgången av december det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har förrättats.

12 § Valbar är den som är kyrkobokförd inom valkretsen, är medlem av svenska kyrkan och som är myndig på valdagen.

Den som innehar tjänst som biskop är inte valbar till ledamot eller suppleant. Domprosten eller annan kyrkoherde som är biskopens ersättare i stiftsstyrelsen samt den som är anställd hos stiftssamfälligheten och som i egenskap av föredragande hos stiftsstyrelsen eller på grund av andra uppgifter som hör till tjänsten har en ledande ställning bland stiftssamfällighetens tjänstemän är inte heller valbar.

I fråga om verkan av att valbarheten upphör och om rätt att avsäga sig uppdraget tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 5 § tredje stycket om ledamot och suppleant i kyrkofullmäktige.

13 § Val av ledamöter och suppleanter skall ske inför öppna dörrar och på samma sätt som val av ledamöter och suppleanter i kyrkoråd. Om suppleanterna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning de skall inkallas till tjänstgöring.

Över förrättningen skall föras protokoll som skrivs under av valförrättaren.

14 § Valets utgång skall kungöras genom uppläsning av protokollet. Därmed är valet avslutat.

Protokollet, valsedlarna och annat valmaterial skall av valförrättaren utan dröjsmål sändas in till stiftsstyrelsen, som skall förvara handlingarna på ett betryggande sätt till dess att valet har vunnit laga kraft.

15 § För den som har blivit vald till ledamot eller suppleant skall stiftsstyrelsen genast utfärda ett bevis om detta. I beviset anges den valdes namn samt för vilken tid och valkrets ledamoten eller suppleanten har blivit vald. Beviset skall tillställas den som har blivit vald och stiftsfullmäktiges ordförande.

Utdrag ur protokollet från valförrättningen gäller som bevis.

Valperiodens längd m. m.

16 § Ledamöter och suppleanter väljs för tre år räknat från och med den 1 januari året efter det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har förrättats.

17 § Om en ledamot avgår under tjänstgöringstiden skall ordföranden skyndsamt anmäla detta till stiftsstyrelsen.

Styrelsen skall därefter till ny ledamot i den avgångnes ställe utse den suppleant som står i tur att tillträda enligt den mellan suppleanterna bestämda ordningen.

Överklagande av val

Beslut som får överklagas

18 § Beslut varigenom elektorerna och deras ersättare har utsetts får överklagas endast i samband med överklagande av det beslut varigenom ledamöter och suppleanter har utsetts.

19 § Beslut varigenom ledamöter och suppleanter har utsetts får överklagas hos valprövningsnämnden. Rätt att överklaga har den som uppfyller villkoren för rösträtt vid kyrkofullmäktigval och som är kyrkobokförd inom valkretsen. Partier som har deltagit i valet får också överklaga beslutet.

Skrivelsen med överklagandet skall ges in till stiftsstyrelsen inom tio dagar efter det att valet eller förrättningen avslutades. Har en skrivelse med överklagande kommit in till valprövningsnämnden inom överklagandetiden, skall den omständigheten att skrivelsen har kommit till stiftsstyrelsen först därefter dock inte föranleda att den avvisas. Valprövningsnämnden prövar om skrivelsen har kommit in i rätt tid.

Kungörelse om överklaganden m. m.

20 § Stiftsstyrelsen skall snarast möjligt efter utgången av tiden för överklagande samtidigt kungöra samtliga överklaganden och sända skrivelserna till valprövningsnämnden.

Kungörelsen införs i ortstidning inom valkretsen. I kungörelsen anges viss kort tid inom vilken förklaring över överklagandena skall ha kommit in till valprövningsnämnden. Stiftsstyrelsen skall dessutom skyndsamt yttra sig över överklagandena till valprövningsnämnden. Bestämmelserna i 27 och 28 §§ förvaltningslagen (1986: 223) om omprövning av beslut skall inte tillämpas.

Den som vill överklaga har rätt att hos stiftsstyrelsen genast få utdrag ur protokoll eller annan handling över förrättningen.

Handläggningen av överklaganden

21 § I fråga om handläggningen och prövningen av överklaganden skall 15 kap. 6, 7 och 9 §§ vallagen (1972: 620) tillämpas.

22 § Den som har valts till ledamot utövar sitt uppdrag utan hinder av att valet har överklagats. Om valet ändras, skall den nya ledamoten inta sin plats så snart ändringen har kungjorts. Vad som nu har sagts om ledamot gäller också för suppleant.

Bestämmelserna om inhibition i 29 § förvaltningslagen (1986: 223) gäller inte beslut som avses i denna paragraf.

Hur bestämmelserna om kyrkofullmäktige i församling tillämpas på stiftsfullmäktige

23 § Beträffande stiftsfullmäktige tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 6 och 8–30 §§ om kyrkofullmäktige i församling. Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om kyrkoråd skall avse stiftsstyrelsen.
2. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på stiftssamfällighetens anslagstavla.
3. Om suppleanten för en ledamot i fullmäktige är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde, inträder i

ledamotens ställe den suppleant som enligt den för suppleanterna bestämda ordningen står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den första platsen för partiet i valkrets. Om en sådan suppleant inte kan tjänstgöra inträder den suppleant som står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den andra platsen för partiet och så vidare efter samma grund. Om ett partis samtliga suppleanter är förhindrade att i en ledamots ställe inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i sammanträdet, inträder suppleant som har utsetts för partiet i en annan valkrets efter den grund som nyss har sagts. Därvid har den suppleant företräde som har utsetts i den valkrets där partiets röstetal är högst.

4. Rätt att delta i fullmäktiges överläggningar men inte i besluten har de personer som anges i 12 § andra stycket, ledamöter i stiftsstyrelsen samt ordförande i nämnd eller beredning vid handläggning av ärenden som har beretts av nämnden eller beredningen och vid besvarande av interpellation eller fråga som har framställts till ordföranden i nämnden eller beredningen, revisor hos stiftssamfälligheten vid behandling av revisionsberättelsen för den verksamhet som hans uppdrag avser samt ordförande i församlings eller kyrklig samfällighets kyrkoråd i ärenden som rör församlingen eller den kyrkliga samfälligheten särskilt. Stiftsfullmäktige får därtill kalla tjänstemän hos stiftssamfälligheten eller särskilda sakkunniga för att meddela upplysningar vid ett sammanträde.

5. Det är då val i hela riket av kyrkofullmäktige har ägt rum förrättas val till de befattningar inom samfälligheten som blir lediga vid årets slut av de nyvalda stiftsfullmäktige vid sammanträde snarast efter valperiodens början. Dessa förrättas även andra val som ankommer på stiftsfullmäktige och avser tid efter utgången av det nämnda året.

6. Fullmäktige får förvara protokoll och andra arkivhandlingar på annat sätt än i kyrkoarkiv, om regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer beslutar det.

7 kap. Kyrkorådet och övriga nämnder i församling

Kyrkorådets uppgifter

1 § I varje församling skall det finnas ett kyrkoråd. Kyrkorådet är församlingens styrelse.

Två eller flera församlingar får utse ett gemensamt kyrkoråd för en eller flera angelägenheter.

2 § Kyrkorådet skall ha omsorg om församlingens liv och verka för dess utveckling, leda förvaltningen av församlingens angelägenheter och ha tillsyn över övriga nämnders verksamhet. Rådet skall uppmärksam följa de frågor som kan inverka på församlingens ekonomiska ställning samt hos kyrkofullmäktige eller kyrkostämman och övriga nämnder liksom hos andra myndigheter göra de framställningar som rådet anser behövs.

Kyrkorådet skall vidare

1. bereda eller yttra sig i ärenden som skall handläggas av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman,

2. ha hand om den ekonomiska förvaltningen och därvid själv förvalta kyrkans och församlingens egendom i den mån sådan egendomsförvaltning inte har uppdragits åt annan nämnd eller annars ankommer på annan,

3. ha hand om medelsförvaltningen i den mån kyrkofullmäktige eller kyrkostämman inte har medgett någon annan nämnd att helt eller delvis ha hand om sin medelsförvaltning,

4. verkställa kyrkofullmäktiges eller kyrkostämmans beslut i den mån verkställigheten inte har uppdragits åt någon annan,

5. själv eller genom ombud föra församlingens talan i alla mål och ärenden i den mån detta inte på grund av lag eller annan författning eller beslut av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman ankommer på någon annan,

6. ha hand om församlingens informationsverksamhet i den mån kyrkofullmäktige eller kyrkostämman inte har uppdragit denna åt någon annan nämnd,

7. verka för sådana förenklingar i verksamheten som kan underlätta enskildas kontakter med församlingen samt

8. i övrigt fullgöra de uppdrag som kyrkofullmäktige eller kyrkostämman har överlämnat till rådet.

Kyrkorådet skall handlägga de ärenden som enligt särskilda författningar ankommer på rådet.

Kyrkorådet får infordra yttranden och upplysningar från övriga nämnder och från beredningar och tjänstemän i församlingen, när det behövs för att rådet skall kunna fullgöra sina uppgifter.

Om beslutanderätten i en församling utövas av ett direktvalt kyrkoråd tillämpas inte andra stycket 1, 3–6 och 8.

Ledamöter och suppleanter

3 § Kyrkoherden är ledamot i kyrkorådet.

Kyrkoherden får förordna präst som tjänstgör i pastoratet att vara kyrkorådsledamot i annexförsamling i stället för kyrkoherden. Förordnandet skall avse den tid för vilken övriga kyrkorådsledamöter har valts. Kyrkoherden skall underrätta kyrkofullmäktiges eller kyrkostämmans ordförande om förordnandet.

Om församlingar som tillhör olika pastorat har ett gemensamt kyrkoråd, förordnar domkapitlet en av församlingarnas kyrkoherdar att vara ledamot i rådet och en annan att vara suppleant.

4 § Andra ledamöter än den som avses i 3 § samt suppleanter i kyrkorådet väljs, utom i fall som avses i 5 §, av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman till det antal som fullmäktige eller stämman bestämmer. Antalet valda ledamöter får dock inte vara mindre än fyra. Antalet suppleanter bör vara minst lika stort som antalet valda ledamöter.

Om suppleanterna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning de skall inkallas till tjänstgöring.

Om beslutanderätten i en församling utövas av ett direktvalt kyrkoråd skall andra ledamöter än den som avses i 3 § och suppleanter utses genom direkta val när val i hela riket till kyrkofullmäktige förrättas. Rösträtt vid ett sådant val har den som uppfyller de villkor som anges i 2 kap. 4 §.

I lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval och om val av kyrkoråd i vissa fall finns bestämmelser om

1. indelning i valdistrikt,
2. valdag, röstlängd, förrättande och avslutande av val,
3. utseende av suppleanter samt
4. förfarandet när en ledamot i kyrkorådet har avgått under tjänstgöringstiden och när en suppleant har inträtt som ordinarie ledamot i kyrkorådet eller av annan anledning har avgått som suppleant.

I lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval, m. m. finns bestämmelser om

1. indelning i valdistrikt,
2. valdag, röstlängd, förrättande och avslutande av val,
3. utseende av suppleanter samt
4. förfarandet när en ledamot i kyrkorådet har avgått under tjänstgöringstiden och när en suppleant har inträtt som ordinarie ledamot i kyrkorådet eller av annan anledning har avgått som suppleant.

Kyrkorådet beslutar hur många ledamöter som skall väljas. Antalet valda ledamöter skall vara jämnt och får inte vara mindre än tio.

Beslutar kyrkorådet om ändring av antalet ledamöter tillämpas beslutet först när val i hela riket av kyrkofullmäktige förrättas nästa gång. Beslutet skall fattas före utgången av mars månad valåret. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

För de valda ledamöterna skall suppleanter utses till det antal som kyrkorådet bestämmer. Antalet skall utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje parti får i församlingen. Om det därvid uppkommer ett brutet tal, avrundas detta till närmast högre hela tal. Länsstyrelsen skall genast underrättas om kyrkorådets beslut.

När kyrkorådet skall utses första gången, beslutar kyrkofullmäktige eller kyrkostämman om antalet ledamöter och suppleanter.

Kyrkorådet skall före utgången av januari månad varje år till samfällighetens fullmäktige avge en berättelse om sin verksamhet under det föregående året.

6 § Antalet ledamöter i ett gemensamt kyrkoråd och det antal ledamöter i rådet som varje församling skall utse bestäms genom överenskommelse mellan församlingarna. Varje församling skall välja minst en ledamot. Om församlingarna inte kan enas, bestämmer länsstyrelsen antalet ledamöter i rådet och det antal som skall utses av varje församling.

Valbarhet m. m.

7 § I fråga om valbarhet till ledamot eller suppleant, verkan av att valbarheten upphör och rätt att avsäga sig uppdraget tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 5 § om ledamot och suppleant i kyrkofullmäktige. Den som är myndig på dagen för valet till kyrkorådet är dock valbar. Utöver de personer som avses i 2 kap. 5 § andra stycket får inte heller en tjänsteman som förestår någon förvaltning som är underställd rådet väljas till ledamot eller suppleant.

8 § Valda ledamöter och suppleanter har rätt till den ledighet från anställning som behövs för uppdraget.

Valperiodens längd m. m.

9 § Sådana ledamöter och suppleanter som avses i 4 och 5 §§ väljs för tre år, räknat från och med den 1 januari året efter det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har förrättats.

Om valet till kyrkofullmäktige har upphävts och omval har ägt rum eller om rättelse har vidtagits genom förnyad sammanräkning och mandatfördelningen mellan partierna därvid har ändrats, upphör uppdragen för de ledamöter och suppleanter i kyrkorådet som har valts av fullmäktige två månader efter det att omvalet eller sammanräkningen har avslutats. När omvalet eller sammanräkningen har avslutats, skall kyrkofullmäktige förrätta nytt val av ledamöter och suppleanter för återstoden av tjänstgöringstiden.

Om en sådan ledamot som avses i 4 § och som har utsetts vid proportionellt val avgår under tjänstgöringstiden, inträder en suppleant, enligt den ordning mellan suppleanterna som har bestämts vid valet, i ledamotens ställe för återstoden av tjänstgöringstiden. Om en annan av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman vald ledamot avgår, förrättas fyllnadsväl för återstoden av tjänstgöringstiden.

Ordförandeskapet

10 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman väljer bland kyrkorådets ledamöter en ordförande och en eller två vice ordförande. Fullmäktige eller stämman bestämmer tiden för uppdragen. Direktvalt kyrkoråd och gemensamt kyrkoråd skall dock själva välja ordförande och en eller två vice ordförande bland sina ledamöter.

Om varken ordföranden eller någon vice ordförande kan närvara vid ett sammanträde med kyrkorådet, utser rådet en annan ledamot att för tillfället vara ordförande.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller annars för längre tid är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag, får kyrkorådet utse en annan ledamot att som ersättare för ordföranden fullgöra dennes uppgifter.

Bestämmelser om sammanträdena i kyrkorådet

11 § Kyrkorådet bestämmer tid och plats för sina sammanträden. Sammanträde skall även hållas, när minst en tredjedel av rådets ledamöter eller den ledamot som avses i 3 § begär det eller ordföranden anser att det behövs.

Kallelse till sammanträde med kyrkorådet skall anslås minst en vecka före sammanträdesdagen på församlingens anslagstavla. Den skall inom samma tid tillställas varje ledamot och suppleant i rådet på lämpligt sätt. Om ett ärende fordrar så skyndsam handläggning att kallelse inte kan ske

på detta sätt, skall kallelsen med uppgift om ärendet anslås senast vardagen före sammanträdesdagen. Dessutom skall kallelsen inom samma tid på lämpligt sätt tillställas varje ledamot och suppleant. Det som sägs i detta stycke gäller bara när det inte finns föreskrifter om kallelse i reglemente för kyrkorådet.

Kyrkorådet får till sina sammanträden kalla en ledamot eller en suppleant i kyrkofullmäktige, ordföranden eller en vice ordförande i kyrkostämman, en ledamot eller en suppleant i annan nämnd eller beredning, en tjänsteman hos församlingen eller en särskild sakkunnig att närvara. Den som har kallats till ett sammanträde får, om rådet beslutar det, delta i överläggningarna men inte i besluten.

Suppleanternas tjänstgöring

12 § I fråga om suppleanternas tjänstgöring i kyrkorådet gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 2 kap. 11 § om suppleanternas tjänstgöring i kyrkofullmäktige. Detta gäller även när en av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman utsedd ledamot som inte har utsetts vid proportionellt val har avgått och fyllnadsval ännu inte har ägt rum.

Suppleanterna får närvara vid rådets sammanträden.

Beslutförhet och jäv

13 § Kyrkorådet får handlägga ärenden endast om mer än hälften av ledamöterna är närvarande.

En ledamot eller någon annan som har att handlägga ärenden hos rådet får inte delta i eller närvara vid handläggningen av ett ärende som personligen rör honom själv eller hans make, föräldrar, barn eller syskon eller någon annan närstående.

Val av särskild avdelning eller utskott inom kyrkorådet samt krav på beslut och protokoll

14 § När kyrkorådet väljer en sådan avdelning som avses i 17 § eller ett organ bestående av ledamöter eller suppleanter i rådet för beredning av ärenden som rådet skall handlägga, tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 23 § om proportionellt val.

I fråga om förfarandet vid fattande av beslut, förande av protokoll, protokollets innehåll, justering av protokoll, tillkännagivande om justering och reservation tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 22, 25 och 26 §§ om kyrkofullmäktige. Protokollet får dock justeras på det sätt som kyrkorådet bestämmer av ordföranden och ytterligare minst en ledamot.

Framställningar till kyrkorådet m. m.

15 § Kyrkorådet skall på lämpligt sätt kungöra var framställningar till rådet tas emot.

Delgivning med kyrkorådet sker med ordföranden eller den som enligt

Hur kyrkvårdar, kassaförvaltare och elektorers utses

16 § Kyrkorådet väljer kyrkvårdar bland dem som är röstberättigade i församlingen enligt 2 kap. 4 § första och andra styckena. Minst en av kyrkvårdarna skall utses bland ledamöterna och suppleanterna i kyrkorådet. Kyrkvårdarna utses för tre år räknat från och med den 1 januari året efter det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har förrättats.

Kyrkorådet utser för varje kalenderår en kassaförvaltare, om rådets medelsförvaltning inte har ordnats på annat sätt.

Det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige förrättats, skall det nyvalda kyrkorådet före december månads utgång utse befattningshavare som avses i första och andra styckena. Det nyvalda kyrkorådet får även före december månads utgång utse elektorers som avses i lagen (1982:943) om kyrkomötet.

Reglemente om kyrkorådets verksamhet m. m.

17 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman får anta reglemente med närmare bestämmelser om kyrkorådets verksamhet.

Kyrkorådet får, om kyrkofullmäktige eller kyrkostämman beslutar det, uppdraga åt en särskild avdelning, bestående av ledamöter eller suppleanter i rådet, åt en ledamot eller suppleant eller åt en tjänsteman hos församlingen att på rådets vägnar besluta i vissa grupper av ärenden. Dessa ärendegrupper skall anges i reglementet eller särskilda beslut. Framställningar eller yttranden till fullmäktige eller stämman liksom yttranden med anledning av att rådets beslut har överklagats får dock beslutas endast av rådet samfällt.

Första och andra styckena tillämpas också på direktvalt kyrkoråd. Därvid skall dock vad som sägs om kyrkofullmäktige eller kyrkostämman i stället avse kyrkorådet.

Beslut som har fattats med stöd av uppdrag enligt andra stycket skall anmälas till kyrkorådet, som bestämmer på vilket sätt detta skall ske.

Tillsättning av nämnder

18 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman tillsätter nämnder för den förvaltning och verkställighet som enligt särskilda författningar ankommer på dessa. För sådana nämnder gäller vad som är föreskrivet i författningarna.

För förvaltning och verkställighet i övrigt får fullmäktige eller stämman tillsätta de nämnder som behövs. Ledamöter och suppleanter i sådana nämnder väljs av fullmäktige eller stämman till det antal som fullmäktige eller stämman bestämmer. För dessa nämnder tillämpas bestämmelserna om kyrkorådet i 4 § andra stycket, 7 och 8 §§, 9 § andra och tredje styckena, 10–15 §§, 16 § andra och tredje styckena samt 17 §.

19 § Kyrkofullmäktige och kyrkostämman får, om inte något annat är föreskrivet i lag eller annan författning, besluta att kyrkorådet eller någon annan nämnd skall

1. ha hand om förvaltning och verkställighet i fråga om egendom som annars förvaltas av någon annan nämnd,

2. handlägga frågor om anställning, ledighet, vikariat eller skiljande från anställning samt andra frågor beträffande arbetstagare som är underställda någon annan nämnd.

Närvarorätt vid sammanträdena m. m.

20 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman får besluta att en ledamot eller en suppleant i fullmäktige, kyrkorådet, annan nämnd eller beredning får närvara vid rådets eller någon annan nämnds sammanträde, även om han inte är ledamot eller suppleant i rådet eller nämnden, och delta i överläggningarna men inte i besluten samt få sin mening antecknad i protokollet.

Rätt att närvara och delta i överläggningen har dock alltid en kyrkoherde eller hans ersättare beträffande de nämnder till vilka kyrkoherden inte är valbar.

Om beslutanderätten i en församling utövas av ett direktvalt kyrkoråd tillämpas första stycket på sådan församling. Därvid skall dock vad som sägs om kyrkofullmäktige och kyrkostämma i stället avse kyrkofullmäktige i den samfällighet i vilken församlingen ingår.

Förvaring av arkivhandlingar

21 § Kyrkorådets och övriga nämnders protokoll och andra arkivhandlingar skall förvaras i kyrkoarkiv. Om kyrkoarkiv finns särskilda bestämmelser.

Ersättning till ledamöter och suppleanter

22 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman får besluta att det till valda ledamöter och suppleanter i kyrkorådet samt till ledamöter och suppleanter i annan nämnd skall betalas skäligt arvode samt skälig ersättning för resekostnader, förlorad arbetsförtjänst och andra utgifter som föranleds av uppdraget. Detsamma gäller annan ledamot i kyrkorådet, om han har utsetts till ordförande. Arvodet skall bestämmas till lika belopp för lika uppdrag.

Om en församling ingår i en total pastoratssamfällighet eller total flerpastoratssamfällighet får kyrkofullmäktige i samfälligheten besluta att arvode och ersättning som avses i första stycket skall utgå till ledamöter och suppleanter i församlingens kyrkoråd. Arvodet skall bestämmas till lika belopp för lika uppdrag.

Kyrkorådets uppgifter

1 § Kyrkorådet i en kyrklig samfällighet skall leda förvaltningen av samfällighetens angelägenheter och ha tillsyn över övriga nämnders verksamhet. Rådet skall uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på samfällighetens ekonomiska ställning samt hos samfällighetens fullmäktige eller församlingsdelegerade och övriga nämnder liksom hos andra myndigheter göra de framställningar som rådet anser behövs. Beträffande kyrkorådets uppgifter i övrigt tillämpas bestämmelserna i 7 kap. 2 § andra–fjärde styckena. Därvid skall dock vad som sägs om församling och kyrkofullmäktige i stället avse samfälligheten och dess fullmäktige eller församlingsdelegerade.

Hur bestämmelserna om kyrkoråd m. m. i församling tillämpas på kyrkorådet och övriga nämnder i annan kyrklig samfällighet än stiftssamfällighet

2 § Beträffande kyrkliga samfälligheters kyrkoråd och övriga nämnder tillämpas bestämmelserna i 7 kap. 3, 4, 6–15 och 17–21 §§ samt 22 § första stycket om kyrkoråd m. m. i församling. Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om församling och kyrkofullmäktige skall avse samfälligheten och dess fullmäktige eller församlingsdelegerade.

2. Om samfälligheten utgörs av församlingar som tillhör flera pastorat, förordnar domkapitlet en av kyrkoherdarna att vara ledamot i samfällighetens kyrkoråd och en annan att vara dennes suppleant. Förordnandena skall avse tiden för de valda ledamöternas tjänstgöringsperiod.

3. Vid val av kyrkoråd i samfälligheten bör om möjligt varje församling bli företräd i rådet genom minst en ledamot eller suppleant.

4. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på samfällighetens anslagstavla.

5. Samfällighetens kyrkoråd skall underrätta församlingarna om frågor av större ekonomisk betydelse. Rådet får infordra yttranden och upplysningar från församlingarnas kyrkoråd, när det behövs för att rådet skall kunna fullgöra sina uppgifter.

6. Samfällighetens kyrkoråd får, om inte samfällighetens fullmäktige eller församlingsdelegerade beslutar något annat, uppdra åt kyrkorådet eller någon annan nämnd i en församling eller åt ett för församlingarna i ett pastorat gemensamt kyrkoråd att verkställa beslut av samfällighetens fullmäktige eller församlingsdelegerade eller att förvalta anslag som enligt fastställd budget eller särskilt beslut blivit anvisat åt församlingen.

7. Samfällighetens fullmäktige eller församlingsdelegerade får ge samfällighetens kyrkoråd en annan benämning än kyrkoråd.

8. Protokoll och andra arkivhandlingar får förvaras på annat sätt än i kyrkoarkiv, om regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer beslutar det.

Stiftsstyrelsens uppgifter

Bilaga 9

1 § Stiftsstyrelsen skall leda förvaltningen av stiftssamfällighetens angelägenheter och ha tillsyn över övriga nämnders verksamhet.

Stiftsstyrelsen skall uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på stiftssamfällighetens ekonomiska ställning samt hos stiftsfullmäktige och övriga nämnder liksom hos andra myndigheter göra de framställningar som stiftsstyrelsen anser behövs. Beträffande stiftsstyrelsens uppgifter i övrigt tillämpas bestämmelserna i 7 kap. 2 § andra och fjärde styckena om kyrkorådet i församling. Därvid skall dock vad som sägs om församling och kyrkofullmäktige i stället avse stiftssamfälligheten och stiftsfullmäktige.

Stiftsstyrelsen skall handlägga de ärenden som enligt särskilda författningar ankommer på styrelsen.

Ledamöter och suppleanter

2 § Biskopen är ledamot i stiftsstyrelsen.

Vice ordföranden i domkapitlet är biskopens ersättare.

3 § Andra ledamöter i stiftsstyrelsen än biskopen väljs av stiftsfullmäktige till det antal fullmäktige bestämmer. Antalet valda ledamöter får dock inte vara mindre än åtta. För de valda ledamöterna skall utses lika många suppleanter.

Om suppleanterna inte väljs proportionellt, skall det vid valet även bestämmas i vilken ordning de skall inkallas till tjänstgöring.

Valbarhet

4 § Valbar till ledamot eller suppleant är den som är kyrkobokförd inom stiftet, är medlem av svenska kyrkan och som är myndig på valdagen.

Utöver de personer som avses i 6 kap. 12 § andra stycket andra mening-
en får inte heller en tjänsteman som förestår någon förvaltning som är underställd stiftsstyrelsen väljas till ledamot eller suppleant.

I fråga om verkan av att valbarheten upphör och rätt till avsägelse tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 5 § tredje stycket om ledamöter och suppleanter i kyrkofullmäktige.

Valperiodens längd

5 § Sådana ledamöter och suppleanter som avses i 3 § väljs snarast efter det att stiftsfullmäktiges valperiod har börjat. Valet gäller till dess att stiftsfullmäktige förrättar nytt val under sin nästa valperiod.

Ordförandeskapet

6 § Biskopen är stiftsstyrelsens ordförande. Bland de valda ledamöterna utser stiftsfullmäktige en vice ordförande.

7 § Beträffande stiftsstyrelsen och andra nämnder än egendomsnämnden tillämpas bestämmelserna i 7 kap. 8 §, 9 § andra och tredje styckena, 11–15 och 17–21 §§ samt 22 § första stycket om kyrkoråd m. m. i församling.

Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om församling, kyrkofullmäktige och kyrkoråd skall avse stiftssamfälligheten, stiftsfullmäktige och stiftsstyrelsen.

2. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på stiftssamfällighetens anslagstavla.

3. Stiftsstyrelsen skall underrätta församlingarna om frågor av större ekonomisk betydelse. Stiftsstyrelsen får begära upplysningar från församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas kyrkoråd, när det behövs för att stiftsstyrelsen skall kunna fullgöra sina uppgifter.

4. Stiftsstyrelsen får, om inte stiftsfullmäktige beslutar något annat, uppdra åt kyrkorådet eller annan nämnd i en församling eller kyrklig samfällighet att verkställa beslut av stiftsfullmäktige eller att förvalta anslag som enligt fastställd budget eller särskilt beslut blivit anvisat åt församlingen eller den kyrkliga samfälligheten.

5. Bestämmelserna om närvaro- och yttranderätt för kyrkoherde eller hans ersättare skall också avse biskopen och vice ordföranden i stiftsstyrelsen.

6. Protokoll och andra arkivhandlingar får förvaras på annat sätt än i kyrkoarkiv, om regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer beslutar det.

10 kap. Ekonomisk förvaltning

Församlingar

1 § Församlingarnas egendom bör förvaltas så att förmögenheten inte minskas.

2 § Församlingens medelsbehov skall, i den mån det inte fylls på annat sätt, täckas med skatt.

3 § Församlingen skall årligen upprätta budget för nästa budgetår. Budgetåret löper per kalenderår.

Budgeten skall, med utgångspunkt i ställningen enligt de avslutade räkenskaperna för året före det år då budgeten upprättas, innehålla en plan för ekonomin under budgetåret. I planen skall redovisas de anslag som skall anvisas och täckningen av medelsbehovet med angivande av skattesatsen.

4 § Förslag till budget skall upprättas av kyrkorådet före oktober månads utgång. Om särskilda förhållanden kräver det, får budgetförslaget göras upp i november månad. I sådant fall skall kyrkorådet före oktober månads utgång föreslå skattesats för den församlingsskatt som ingår i preliminär

skatt för inkomst under det följande året. Kyrkorådet bestämmer när övriga nämnder senast skall lämna sina särskilda budgetförslag till rådet.

Kyrkorådet skall samråda med kommunstyrelsen innan budgetförslaget görs upp.

Budgeten fastställs av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman före november månads utgång. Om budgeten till följd av särskilda förhållanden inte kan fastställas före november månads utgång, skall fullmäktige eller stämman ändå fastställa skattesatsen inom denna tid. Budgeten skall därefter fastställas före december månads utgång. Därvid får fullmäktige eller stämman, om det finns särskilda skäl för det, fastställa annan skattesats än som har bestämts tidigare.

Kyrkorådets förslag till budget skall från och med kungörandet av det sammanträde med kyrkofullmäktige eller den kyrkostämma då budgeten skall fastställas vara tillgängligt för allmänheten på plats som tillkännages i kungörelsen.

5 § Beslut om anslag skall även innefatta anvisning av medel för att täcka anslaget. Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman kan besluta att ett särskilt anslag, som inte förbrukas under det år för vilket det har beviljats, får användas för samma ändamål under det följande året. Ett sådant beslut får därefter fattas för ett år i sänder.

6 § En församling får avsätta medel till kapitalfonder och driftfonder. Fondmedel får tas i anspråk för annat ändamål än det som fonden avser endast genom beslut i samband med att budgeten fastställs.

7 § Församlingen får ta upp lån och ingå borgen. Församlingen får inte upplåta panträtt i sin egendom till säkerhet för en fordran. Vid förvärv av egendom får församlingen överta betalningsansvaret för lån som tidigare har tagits upp mot säkerhet av panträtt i egendomen.

8 § Kyrkorådet skall fortlöpande föra räkenskaper över de medel som det förvaltar.

Andra nämnder som förvaltar medel skall föra räkenskaper enligt kyrkorådets föreskrifter och årligen, inom den tid som kyrkorådet bestämmer, till rådet lämna redovisning för sin medelsförvaltning under föregående budgetår.

När en sådan redovisning har lämnats, skall kyrkorådet inom den tid som kyrkofullmäktige eller kyrkostämman bestämmer sammanfatta och avsluta räkenskaperna.

Gemensamt kyrkoråd skall årligen senast den 31 mars lämna redovisning till de församlingar som har utsett rådet.

9 § Särskilda bestämmelser finns om

1. vård om och förvaltning av kyrka och kyrkoegendom,
2. förvaltning av medel som myndighet har särskilt insecende över samt
3. kollektmedel.

10 § Beträffande kyrkliga samfälligheter tillämpas 1–9 §§. Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om församlingens kyrkofullmäktige samt om dess kyrkoråd och övriga nämnder skall i stället avse samfällighetens kyrkofullmäktige, församlingsdelegerade eller stiftsfullmäktige samt dess kyrkoråd eller stiftsstyrelse och övriga nämnder.

2. Församlingarnas kyrkoråd skall lämna sina särskilda förslag om anslag för det nästföljande året till samfällighetens kyrkoråd. Detta bestämer när förslagen skall lämnas.

3. Bestämmelserna om samråd med kommunstyrelsen innan budgetförslaget görs upp skall inte tillämpas på stiftsstyrelsen.

11 kap. Revision

Församlingar

1 § Nyvalda kyrkofullmäktige eller kyrkostämman väljer under år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har förrättats tre eller flera revisorer samt minst lika många revisorssuppleanter för granskning av de tre följande årens verksamhet. Fullmäktige eller stämman får därvid välja revisorer och suppleanter för granskning av viss eller vissa nämnders verksamhet. Antalet revisorer, liksom antalet suppleanter, för varje nämnd eller grupp av nämnder skall dock vara minst tre.

Om val till kyrkofullmäktige har upphävts och omval har ägt rum eller om rättelse har vidtagits genom förnyad sammanräkning och mandatfördelningen mellan partierna därvid har ändrats, upphör uppdragen för revisorerna och suppleanterna två månader efter det att omvalet eller sammanräkningen har avslutats. När omvalet eller sammanräkningen har avslutats, skall fullmäktige förrätta nytt val av revisorer och suppleanter för återstoden av tjänstgöringstiden.

I fråga om valbarhet till revisor och revisorssuppleant, verkan av att valbarheten upphör och rätt till avsägelse skall bestämmelserna i 2 kap. 5 § om ledamot och suppleant i kyrkofullmäktige tillämpas. Den som inte är kyrkobokförd i församlingen är dock valbar. Detsamma gäller den som är myndig på dagen för valet till revisor eller suppleant.

Om en revisor som inte har utsetts vid proportionellt val avgår under tjänstgöringstiden, får fullmäktige eller stämman förrätta fyllnadsval för återstoden av denna tid.

Revisorer och revisorssuppleanter har rätt till den ledighet från anställning som behövs för uppdraget.

Fullmäktige eller stämman får besluta att det till revisorer och revisorssuppleanter skall betalas skäligt arvode samt skälig ersättning för resekostnader, förlorad arbetsförtjänst och andra utgifter som föranleds av uppdraget. Arvodet skall bestämmas till lika belopp för lika uppdrag.

2 § Den som är ledamot eller suppleant i kyrkorådet eller annars är redovisningsskyldig till församlingen får inte vara revisor eller revisorssuppleant för granskning av verksamhet som omfattas av redovisnings-

skyldigheten och inte heller delta i val av revisor eller revisorssuppleant för granskning av sådan verksamhet eller i handläggningen av ärende om ansvarsfrihet för verksamheten. Detsamma gäller make, föräldrar, barn eller syskon eller någon annan närstående till den redovisningsskyldige. Ordföranden och vice ordföranden i kyrkorådet eller andra nämnder vars verksamhet granskningen gäller får, utan hinder av vad som nu har sagts och även om de inte är ledamöter i kyrkofullmäktige, delta i fullmäktiges eller stämmans överläggning, när revisionsberättelsen som avser granskningen behandlas.

3 § Revisorerna granskar kyrkorådets och övriga nämnders verksamhet. De prövar om verksamheten har utövats på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som har utövats inom nämnderna är tillräcklig.

En revisor har rätt att av en nämnd få de uppgifter och upplysningar som behövs för revisionsarbetet. En revisor får när som helst inventera de penningmedel och värdehandlingar som en nämnd förvaltar samt ta del av räkenskaper och andra handlingar som berör nämndens verksamhet.

Vad som har sagts om nämnd gäller även beredning.

4 § Revisorerna utövar, om kyrkofullmäktige eller kyrkostämman inte bestämmer något annat, själva den förvaltning som har samband med revisionsuppdraget. Beslut som revisorerna fattar angående förvaltningen skall upptas i protokoll. I fråga om justering av protokoll och tillkännagivande om justeringen tillämpas bestämmelserna i 7 kap. 14 § andra stycket.

5 § Revisorerna skall årligen till kyrkofullmäktige eller kyrkostämman avge berättelse med redogörelse för resultatet av den revision som avser verksamheten under det föregående året. Av berättelsen skall framgå om anmärkning beträffande den granskade verksamheten föreligger eller inte. Om anmärkning framställs, skall anledningen till den anges i berättelsen. Revisionsberättelsen skall innehålla ett särskilt uttalande i frågan huruvida ansvarsfrihet tillstyrks eller inte.

6 § Sedan förklaringar har inhämtats över de anmärkningar som har framställts i revisionsberättelsen, skall kyrkofullmäktige eller kyrkostämman vid sammanträde före utgången av året efter det år som revisionen avser besluta om ansvarsfrihet skall beviljas eller om talan eller annan åtgärd för att bevara församlingens rätt skall vidtas. Om talan inte väcks inom ett år från det att revisionsberättelsen lades fram på sammanträde med fullmäktige eller stämman, anses ansvarsfrihet beviljad. Trots att ansvarsfrihet har beviljats får talan dock föras beträffande skada på grund av brottslig handling, om inte ansvarsfriheten uppenbarligen avsåg även den skadan.

7 § Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman får meddela närmare föreskrifter om revisionen.

8 § Beträffande kyrkliga samfälligheter tillämpas 1–7 §§. Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om församlingens kyrkofullmäktige samt om dess kyrkoråd och övriga nämnder skall i stället avse samfällighetens kyrkofullmäktige, församlingsdelegerade eller stiftsfullmäktige samt dess kyrkoråd eller stiftsstyrelse och övriga nämnder.

2. Val av revisorer och revisorssuppleanter i en stiftssamfällighet skall förrättas av de nyvalda stiftsfullmäktige snarast efter valperiodens början.

3. Församlingsskyrkoråd som förvaltar medel för samfällighetens räkning eller kyrklig samfällighets kyrkoråd som förvaltar medel för stiftssamfällighetens räkning skall årligen avge redovisning för sin förvaltning under det föregående kalenderåret. Redovisningen skall lämnas till samfällighetens kyrkoråd eller stiftsstyrelsen, som bestämmer när detta skall ske.

12 kap. Församlingsskatt

Församlingar

1 § Bestämmelser om skyldighet att erlagga församlingsskatt finns i kommunalskattelagen (1928: 370).

Den som är kyrkobokförd i en icke-territoriell församling är inte skyldig att erlagga församlingsskatt till den territoriella församling där han är mantalsskriven.

Särskilda bestämmelser om skattskyldighet finns i lagen (1951: 691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan.

2 § När budgeten har fastställts, skall kyrkorådet genast underrätta den kommun där församlingen är belägen om den skattesats som därvid har bestämts för det följande året.

Om budgeten inte har fastställts före oktober månads utgång, skall kyrkorådet genast underrätta kommunen om rådets förslag till skattesats. Om budgeten inte har fastställts före november månads utgång skall, så snart skattesatsen har bestämts, kommunen underrättas om denna.

3 § Skattesatsen för församlingsskatt bestäms enligt de grunder som anges i lagen (1965: 269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m. m.

Bestämmelser om utbetalning av församlingsskatt finns i samma lag.

4 § Länsskattemyndigheten skall senast den 8 mars till kyrkorådet överlämna redovisning för det föregående året över skatt som tillkommer församlingen och som har betalats ut till denna.

Kyrkliga samfälligheter

5 § Beträffande kyrkliga samfälligheter tillämpas 2–4 §§. Därvid skall beträffande stiftssamfälligheter bestämmelserna om kyrkoråd i stället avse stiftsstyrelsen.

6 § För stiftssamfälligheter samt för Stockholms territoriella församlingar och kyrkliga samfälligheter gäller också följande.

Stiftsstyrelsen samt varje församlings och samfällighets kyrkoråd i Stockholm skall, sedan budgeten har fastställts, genast underrätta berörda lokala skattemyndigheter, statistiska centralbyrån och riksskatteverket om den skattesats som har bestämts för det följande året.

Om budgeten inte har fastställts före oktober månads utgång, skall stiftsstyrelsen och kyrkorådet i församling eller kyrklig samfällighet i Stockholm genast underrätta berörda lokala skattemyndigheter och statistiska centralbyrån om stiftsstyrelsens eller rådets förslag till skattesats. Om budgeten inte har fastställts före november månads utgång skall, så snart skattesatsen har bestämts, berörda lokala skattemyndigheter, statistiska centralbyrån och riksskatteverket underrättas om denna.

13 kap. Kommunalbesvär

Hur man överklagar beslut av församling

1 § Kyrkofullmäktiges eller kyrkostämmans beslut får, om inte något annat är särskilt föreskrivet, överklagas hos kammarrätten. Överklagandet får grundas endast på omständigheter som innebär att beslutet

1. inte har tillkommit i laga ordning,
2. står i strid mot lag eller annan författning,
3. på annat sätt överskrider kyrkofullmäktiges eller kyrkostämmans befogenhet,
4. kränker klagandens enskilda rätt eller
5. annars vilar på orättvis grund.

Skrivelsen med överklagandet skall ha kommit in till kammarrätten inom tre veckor från den dag då justeringen av det över beslutet förda protokollet tillkännagavs på församlingens anslagstavla. Om skrivelsen före överklagandetidens utgång har kommit in till församlingen, skall överklagandet ändå prövas.

I skrivelsen skall anges det beslut som överklagas och de omständigheter på vilka överklagandet grundas. Klaganden får inte anföra någon ny omständighet till grund för överklagandet efter överklagandetidens utgång.

2 § I fråga om överklagande av beslut av kyrkorådet eller annan nämnd skall bestämmelserna i 1 § tillämpas, om inte något annat är särskilt föreskrivet. Beslut av rent förberedande eller rent verkställande art får inte överklagas.

Bestämmelserna i första stycket gäller även beslut som har fattats med stöd av uppdrag enligt 7 kap. 17 § andra stycket. I fråga om beslut som inte har protokollförts särskilt räknas överklagandetiden från den dag då justeringen av det protokoll, som fördes vid det sammanträde med kyrkorådet eller nämnden då beslutet anmälades, tillkännagavs på anslagstavlan. Bestämmelserna i första stycket gäller också i fråga om överklagande av sådant beslut av revisorerna som avses i 11 kap. 4 §.

3 § Beslut enligt 1 och 2 §§ får överklagas av den som är kyrkobokförd i församlingen.

KU 1987/88:30

Bilaga 9

4 § Kammarrätten skall inhämta stiftsstyrelsens yttrande över överklagandet, om det behövs.

Vid tillämpning av förvaltningsprocesslagen (1971:291) anses församlingen som part.

Ett föreläggande enligt 5 § förvaltningsprocesslagen får inte gälla sådan brist i skrivelsen med överklagandet som består i att denna inte anger den eller de omständigheter på vilka överklagandet grundas. Bestämmelsen i 29 § förvaltningsprocesslagen om rätt att utan yrkande besluta till det bättre för enskild tillämpas inte.

5 § Beslut av kammarrätten som har gått klaganden emot får överklagas endast av denne. Ett beslut, varigenom kammarrätten har bifallit ett överklagande eller förbjudit att det överklagade beslutet verkställs, får överklagas av församlingen och av var och en som sägs i 3 §.

6 § Om beslut av kyrkofullmäktige eller kyrkostämman har blivit upphävt genom avgörande som har vunnit laga kraft och om beslutet redan har verkställts, skall fullmäktige eller stämman föranstalta om rättelse av verkställigheten i den mån det är möjligt.

Första stycket tillämpas även i fråga om beslut av kyrkorådet eller annan nämnd eller av revisorerna.

Hur man överklagar beslut av kyrklig samfällighet

7 § I fråga om överklagande av beslut av församlingsdelegerade, kyrkofullmäktige, stiftsfullmäktige, kyrkorådet, stiftsstyrelsen eller någon annan nämnd i en kyrklig samfällighet tillämpas 1–6 §§, om inte något annat är särskilt föreskrivet. Beslut får överklagas också av en församling som ingår i samfälligheten.

1. Denna lag träder i kraft, i fråga om 6 kap. 3–21 §§ den 1 september 1988, samt i övrigt den 1 januari 1989.

2. Lagen (1982:1052) om församlingar och kyrkliga samfälligheter upphävs den 1 januari 1989.

3. Om det i en lag eller någon annan författning hänvisas till en föreskrift som har ersatts genom en föreskrift i denna lag tillämpas i stället den nya föreskriften.

4. Beträffande icke-territoriell församling tillämpas den ordning som förut gällt, om församlingen beslutar det.

5. En kyrklig samfällighet som har bildats före den 1 januari 1963 och som omfattar alla de angelägenheter som avses i lagen (1930:259) om församlingsstyrelse skall från och med den 1 januari 1989 bestå endast för ekonomiska angelägenheter.

5. En kyrklig samfällighet som har bildats före den 1 januari 1963 och som omfattar alla de angelägenheter som avses i lagen (1930:259) om församlingsstyrelse skall från och med den 1 januari 1989 bestå endast för ekonomiska angelägenheter.

Den nya lagens bestämmelser om en församlings rätt att själv vårda sina angelägenheter, om beslutanderätten och om kyrkoråd i församling skall tillämpas på de enskilda församlingarna i samfälligheten. I sådana församlingar skall utan hinder av bestämmelserna i 1 kap. 8 § beslutanderätten utövas på kyrkostämman, i församling med över 500 röstberättigade kyrkomedlemmar dock längst till utgången av år 1991. Domkapitlet skall förordna en person att före utgången av december månad år 1988 hålla kyrkostämma för val av ordförande och vice ordförande samt kyrkoråd.

Den nya lagens bestämmelser om en församlings rätt att själv vårda sina angelägenheter, om beslutanderätten och om kyrkoråd i församling skall tillämpas på de enskilda församlingarna i samfälligheten. I sådana församlingar skall utan hinder av bestämmelserna i 1 kap. 9 § beslutanderätten utövas på kyrkostämman, i församling med över 500 röstberättigade kyrkomedlemmar dock längst till utgången av år 1991. Domkapitlet skall förordna en person att före utgången av november månad år 1988 hålla kyrkostämma för val av ordförande och vice ordförande samt kyrkoråd. *Om särskilda skäl föreligger, får domkapitlet besluta att en kyrklig samfällighet som avses i 1 kap. 4 § första och andra styckena lagen (1982:1052) om församlingar och kyrkliga samfälligheter skall bestå längst till utgången av år 1991, även om den inte omfattar alla de församlingsangelägenheter som anges i 1 kap. 5 § andra stycket. I fråga om en sådan samfällighet tillämpas äldre bestämmelser. Bestämmelserna i kyrkliga indelningslagen (1988:000) tillämpas i fråga om ändring och upplösning av en sådan samfällighet.*

6. Annan kyrklig samfällighet än som avses i 5 och som har bildats före den 1 januari 1989 skall bestå. Om samfälligheten inte omfattar de församlingar och ekonomiska angelägenheter som anges i 1 kap. 5 eller 6 § får den dock bestå längst till utgången av år 1991. I fråga om sådana samfälligheter och församlingar som ingår i dessa tillämpas äldre bestämmelser. Bestämmelserna i kyrkliga indelningslagen (1988:000) tillämpas i fråga om ändring eller upplösning av sådana samfälligheter.

7. I fråga om förutsättningarna för att en församlings beslutanderätt skall utövas av kyrkofullmäktige tillämpas äldre bestämmelser till utgången av år 1991. Om en församling med över 500 röstberättigade kyrkomedlemmar i vilken beslutanderätten enligt 1 kap. 9 § första stycket skall utövas av kyrkofullmäktige inte har fullmäktige vid ingången av år 1991 och det inte har bestämts att beslutanderätten skall utövas av kyrkorådet enligt 1 kap. 10 §, skall fullmäktige väljas i församlingen detta år. Om det före utgången av år 1991 har bestämts att beslutanderätten i församlingen skall utövas av ett direktvalt kyrkoråd skall utan hinder av bestämmelserna i 7 kap. 5 § sjätte stycket kyrkostämman besluta om antalet ledamöter och suppleanter i rådet.

8. När stiftsfullmäktige skall utses första gången beslutar domkapitlet

efter hörande av stiftstinget och stiftsavdelningen av Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund om antalet ledamöter och suppleanter i stiftsfullmäktige. Beslutet skall fattas före utgången av juni 1988. Centrala valmyndigheten skall genast underrättas om beslutet.

9. Vad som i 6 kap. 9, 11, 14, 15, 19 och 20 §§ sägs om stiftsstyrelsen skall, när stiftsfullmäktige skall utses första gången, avse domkapitlet.

10. När sammanträde med stiftsfullmäktige skall hållas första gången utfärdas kungörelse om sammanträdet av domkapitlet, som också bestämmer i vilken eller vilka tidningar kungörelsen skall införas.

11. Domkapitlet i varje stift skall efter samråd med stiftstinget före utgången av januari 1989 upprätta förslag till stiftsamfällighetens budget för budgetåret 1989. Stiftsfullmäktige skall före februari månads utgång fastställa budgeten för år 1989. Domkapitlets förslag till budget för år 1989 skall från och med kungörandet av det sammanträde med stiftsfullmäktige då budgeten skall fastställas vara tillgängligt för allmänheten på plats som tillkännages i kungörelsen.

12. För varje församling skall kyrkofullmäktige eller kyrkostämman under år 1988 utse kyrkoråd enligt bestämmelserna i den nya lagen. Kyrkoråd utses av kyrkofullmäktige före utgången av december månad och av kyrkostämman före utgången av november månad.

13. Förvaltar en församling fonder som avser sådana ändamål som enligt denna lag skall skötas av en pastoratssamfällighet, övertas förvaltningen av samfälligheten.

14. Länsstyrelsens beslut enligt 6 kap. 3 § om annan valkretsindelning då val av stiftsfullmäktige skall ske första gången skall fattas före utgången av juni 1988. Centrala valmyndigheten skall genast underrättas om beslutet.

9 Förslag till Kyrklig indelningslag

KU 1987/88:30

Bilaga 1^c

Härigenom föreskrivs följande.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

1 kap. Kyrkliga indelningsenheter m. m.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag gäller rikets indelning i territoriella församlingar och pastorat samt kontrakt och stift. Lagen gäller också förfarandet vid bildande av kyrkliga samfälligheter.

Den lokala indelningen

2 § Församlingen är den grundläggande lokala enheten inom svenska kyrkan.

3 § Pastoratet är tjänstgöringsområde för en kyrkoherde. Ett pastorat består av en församling (*enförsamlingspastorat*) eller flera församlingar (*flerförsamlingspastorat*).

Den regionala indelningen

4 § Kontraktet är tjänstgöringsområde för en kontraktsprost. Ett kontrakt består av flera pastorat i ett stift.

5 § Stiftet är regional enhet inom kyrkan och tjänstgöringsområde för biskopen.

6 § I riket finns tretton stift. Dessa är Uppsala stift, Linköpings stift, Skara stift, Strängnäs stift, Västerås stift, Växjö stift, Lunds stift, Göteborgs stift, Karlstads stift, Härnösands stift, Luleå stift, Visby stift och Stockholms stift.

7 § Varje stift omfattar de församlingar som regeringen bestämmer.

Kyrkliga samfälligheter

8 § Kyrkliga samfälligheter bildas av församlingar för vården av gemensamma ekonomiska angelägenheter.

2 kap. Ändringar i den territoriella församlingsindelningen

Beslut om en ändrad församlingsindelning

1 §

Ändring i församlingsindelningen får göras, om ändringen kan antas medföra bestående fördel för en församling eller en del av en församling eller andra fördelar från allmän syn-

Ändring i församlingsindelningen får göras, om ändringen kan antas medföra bestående fördel för en församling eller en del av en församling eller andra fördelar från allmän syn-

punkt. Därvid får de föreskrifter meddelas som behövs för ändringens genomförande. Har ändringen samband med en ändring i rikets indelning i kommuner enligt 1 kap. *lagen (1979:411) om ändring i rikets indelning i kommuner och landstingskommuner* skall den beslutas av regeringen. I andra fall fattas beslutet av kammarkollegiet.

punkt. Därvid får de föreskrifter meddelas som behövs för ändringens genomförande. Har ändringen samband med en ändring i rikets indelning i kommuner enligt 1 kap. *lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landstingskommuner* skall den beslutas av regeringen. I andra fall fattas beslutet av kammarkollegiet.

När frågan om indelningsändring prövas skall särskild hänsyn tas till önskemål och synpunkter från den eller de församlingar som närmast berörs av ändringen. Om en sådan församling motsätter sig en indelningsändring, får beslut om ändringen meddelas endast om det finns synnerliga skäl. Särskild hänsyn skall också tas till befolkningens önskemål och synpunkter.

2 § Behöver församlingsindelningen ändras på grund av oregelbundenhet i indelningen eller med hänsyn till fastighetsförhållandena, får kammarkollegiet besluta om det.

Om de församlingar som närmast berörs av en sådan indelningsändring är ense om denna och ändringen avser församlingar i samma län, får länsstyrelsen besluta om ändringen. Detta gäller dock inte om ändringen föranleder en ekonomisk reglering mellan församlingarna.

3 § Råder det osäkerhet om gränsen för en församlings område, får kammarkollegiet besluta om gränsens rätta sträckning.

Hur en fråga om ändrad församlingsindelning väcks m. m.

4 § En fråga om ändring i församlingsindelningen får väckas av en församling som skulle beröras av ändringen eller av den som är kyrkobokförd i en sådan församling. Ansökan om en sådan ändring skall ges in till kammarkollegiet.

Kammarkollegiet och länsstyrelsen får självmant ta upp frågor om ändring i församlingsindelningen. En sådan fråga får också väckas av stiftsstyrelsen genom anmälan hos kammarkollegiet.

5 § Om en indelningsändring som länsstyrelsen tar initiativ till inte är av den beskaffenhet att länsstyrelsen enligt 2 § andra stycket får besluta om ändringen, skall länsstyrelsen överlämna ärendet till kammarkollegiet.

Kammarkollegiet skall till länsstyrelsen överlämna sådana ärenden om indelningsändring som får beslutas av länsstyrelsen enligt 2 § andra stycket.

Utredning m. m.

6 § I ärenden om sådana indelningsändringar som avses i 1 § och 2 § första stycket skall kammarkollegiet göra den utredning som behövs eller, när det är lämpligare, överlämna åt länsstyrelsen att göra utredningen. Om det behövs med hänsyn till ärendets omfattning och beskaffenhet, får kammarkollegiet uppdra åt en särskild utredare att göra utredningen.

I ärenden om en sådan indelningsändring som avses i 2 § andra stycket skall utredningen göras av länsstyrelsen.

7 § En utredning skall omfatta alla omständigheter som inverkar på frågan. Vid utredningen skall samråd ske med de berörda församlingarna och med stiftsstyrelsen.

KU 1987/88:30

Bilaga 10

Om den ändring i församlingsindelningen som utredningen avser också bör föranleda en ändring i någon annan indelning, skall utredningen omfatta även en sådan ändring.

8 § Statliga och kommunala myndigheter skall i skälig omfattning lämna upplysningar och hjälp, när det begärs av den som gör utredningen.

9 § När det finns skäl till det, skall en särskild undersökning göras om befolkningens inställning till en indelningsändring. Om en särskild utredare finner skäl till en sådan undersökning, skall han anmäla detta till kammarkollegiet, som beslutar i frågan. Länsstyrelsen beslutar om sådana undersökningar i ärenden som länsstyrelsen utreder.

Undersökningen skall göras av länsstyrelsen. Den kan ske genom omröstning, opinionsundersökning eller liknande förfarande. Länsstyrelsen får därvid anlita valnämnden i kommunen, om inte nämndens verksamhet i övrigt hindras därigenom.

10 § Om utredningen visar att församlingsindelningen bör ändras, skall ett förslag upprättas till ändringen samt till den ekonomiska reglering och de övriga föreskrifter som ändringen kan ge anledning till.

Om även någon annan indelning behöver ändras, skall förslag upprättas också till en sådan ändring.

11 § Den myndighet som har hand om utredningen får besluta huruvida kostnaden för utredningen skall förskottas av sökanden eller av allmänna medel.

Den myndighet som meddelar det slutliga beslutet i ärendet får förordna att sökanden eller en församling som har fördel av indelningsändringen slutligen skall stå för utredningskostnaden helt eller delvis. I den mån ett sådant förordnande inte meddelas, skall staten svara för utredningskostnaden.

Till utredningskostnaden hör även kostnaden för valnämndens medverkan i en undersökning om befolkningens inställning till en indelningsändring.

Ekonomisk reglering m. m.

12 § När en församling delas, skall de inbördes ekonomiska förhållandena mellan församlingarna enligt den nya indelningen regleras. När en del av en församling överförs till en annan församling, skall en sådan reglering ske, om en församlings tillgångar eller förbindelser som kan hänföras till den delen bör överföras till den andra församlingen eller om det finns särskilda skäl till reglering. Regleringen skall ha till syfte att på ett ändamålsenligt och skäligt sätt fördela församlingens förmögenhet eller en del av denna.

Regleringen fastställs av den som beslutar om indelningsändringen, när beslutet meddelas. Om församlingarna är ense om regleringen, bör deras överenskommelse fastställas.

13 § Ansvaret för en förbindelse får överföras från en församling till en annan även om fordringsägaren inte har lämnat sitt medgivande till det.

14 § Om inte något annat har bestämts vid den ekonomiska regleringen, övergår en församlings ansvarighet för borgensförbindelser och liknande åtaganden, som berör invånare, fastigheter eller verksamheter inom ett område som skall skiljas från församlingen, till den församling som området efter indelningsändringen skall ingå i.

15 § Om fördelningen av tillgångar och förbindelser inte kan följa grunden för regleringen, skall utjämning ske i pengar. Den som beslutar om indelningsändringen får bestämma att utjämningsbeloppet skall betalas på en gång eller fördelas på två eller flera år.

16 § När församlingar läggs samman, övergår deras tillgångar och ansvarigheten för deras förbindelser till den församling som bildas genom sammanläggningen.

17 § Om en församlings ekonomiska ställning försämras på grund av en indelningsändring, får den som beslutar om ändringen bestämma att en annan församling som har fördel av denna skall bidra till den förstnämnda församlingens utgifter i skäligen utsträckning. Detsamma gäller om en församling på grund av en indelningsändring får kostnader för att ordna sin förvaltning, till vilka den eller de andra församlingar som närmast berörs av ändringen skäligen bör bidra. Bidraget skall utgå på en gång eller under en viss övergångstid.

När beslut om ändring i församlingsindelningen träder i kraft m. m.

18 § En indelningsändring träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet om ändringen. Om ändringen är av sådan omfattning att en församling enligt den nya indelningen inte bör företrädas av de gamla kyrkofullmäktige, träder ändringen i kraft den 1 januari året efter det år då val i hela riket av fullmäktige har ägt rum. Detta gäller dock inte om ett förordnande enligt 23 § meddelas.

Ett beslut om indelningsändring enligt 1 § skall meddelas senast ett år innan ändringen skall träda i kraft. Om det finns synnerliga skäl, får beslutet meddelas vid en senare tidpunkt, dock inte senare än åtta månader före ikraftträdandet. Ett beslut om indelningsändring enligt 2 § andra stycket skall meddelas senast tre månader innan ändringen skall träda i kraft.

19 § Sedan en indelningsändring har beslutats eller, om indelningsdelegerade skall utses enligt 22 §, sedan delegerade valts, kan en församling enligt den nya indelningen förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter.

20 § Under tiden från beslutet om indelningsändring eller, om indelningsdelegerade skall utses enligt 22 §, från valet av delegerade och till dess att ändringen träder i kraft skall den beslutanderätt som tillkommer kyrkofullmäktige, kyrkostämman eller direktvalt kyrkoråd utövas av företrädare för församlingen enligt den nya indelningen, när det är fråga om beslut som har verkan efter den nya indelningens ikraftträdande.

Företrädare för församlingen enligt den äldre indelningen får under samma tid utöva sådan beslutanderätt endast i frågor som uteslutande avser denna församling och som inte har verkan efter den nya indelningens ikraftträdande.

21 § I fråga om rätten att företräda de församlingar som berörs av en indelningsändring skall följande gälla. Till dess ändringen träder i kraft skall kyrkofullmäktige i varje församling där beslutanderätten utövas av fullmäktige företräda denna församling enligt såväl den äldre som den nya indelningen, om inte något annat följer av 22 eller 23 §.

22 § Om en indelningsändring innebär att en ny församling bildas eller om ändringen annars är av sådan omfattning att församlingen inte bör företräddas av de gamla kyrkofullmäktige, får den som beslutar om ändringen bestämma att församlingen enligt den nya indelningen skall företräddas av indelningsdelegerade från det att dessa har valts till dess att indelningsändringen träder i kraft. Om sådana delegerade finns bestämmelser i lagen (1972:229) om kyrkliga indelningsdelegerade.

23 § Om en ny församling bildas av församlingar som utgör en total kyrklig samfällighet, får den som beslutar om indelningsändringen förordna att samfällighetens fullmäktige skall vara fullmäktige i den nybildade församlingen.

Hur man överklagar beslut om ändrad församlingsindelning

24 § Beslut, som under tiden från beslutet om indelningsändring eller, om indelningsdelegerade skall utses enligt 22 §, från valet av delegerade och till dess att ändringen träder i kraft fattas av kyrkofullmäktige, kyrkostämman, kyrkorådet eller en annan nämnd, överklagas enligt reglerna i 13 kap. 1–3 §§ församlingslagen (1988:000). Även en annan församling som berörs av indelningsändringen och den som är kyrkobokförd i en sådan församling får klaga över beslutet. Beträffande överklagandet tillämpas i övrigt 13 kap. 4–6 §§ församlingslagen. Ett beslut, varigenom kammarrätten har bifallit överklagandet eller förbjudit att det överklagade beslutet verkställs, får likaså överklagas även av en annan församling som berörs av indelningsändringen och av den som är kyrkobokförd i en sådan församling.

25 § Länsstyrelsens beslut enligt 2 § andra stycket får överklagas hos kammarkollegiet.

Kammarkollegiets beslut enligt 1–3 §§ får överklagas hos regeringen. Kollegiets beslut får överklagas även av stiftsstyrelsen. Kollegiets beslut i ärenden som överklagats dit får dock inte överklagas.

3 kap. Ändringar i den territoriella pastoratsindelningen

Hur ändringar i pastoratsindelningen skall ske

1 §

Ändring i pastoratsindelningen får göras, om indelningen därmed blir mer ändamålsenlig med hänsyn till pastoratens förmåga att svara för de angelägenheter som enligt författning eller annars skall ankomma på dem. Ett pastorat får inte utan *synnerliga skäl* ha färre än 2 000 kyrkomedlemmar eller vara beläget i mer än en kommun.

Ändring i pastoratsindelningen får göras, om indelningen därmed blir mer ändamålsenlig med hänsyn till pastoratens förmåga att svara för de angelägenheter som enligt författning eller annars skall ankomma på dem. Ett pastorat får inte utan *särskilda skäl* ha färre än 2 000 kyrkomedlemmar eller vara beläget i mer än en kommun.

Om en ändring i pastoratsindelningen beslutar stiftsstyrelsen.

2 § Stiftsstyrelsen skall verka för en ändamålsenlig pastoratsindelning och får själv ta upp frågor om ändring i indelningen.

KU 1987/88:30

Bilaga 10

En fråga om ändring får också väckas genom en ansökan hos stiftsstyrelsen av en församling eller ett pastorat, som skulle beröras av ändringen.

3 § Om en församling som utgör ett enförsamlingspastorat delas, skall de nybildade församlingarna tillsammans utgöra ett pastorat, om inte stiftsstyrelsen beslutar något annat.

Utredning m. m.

4 § I ett ärende om ändrad pastoratsindelning skall stiftsstyrelsen göra den utredning som behövs. Om en ändrad pastoratsindelning bör föranleda bildandet av en total pastoratssamfällighet eller annan ändring av kyrkliga samfälligheter, skall utredningen omfatta även därmed sammanhängande frågor.

Ändring får inte göras i pastoratsindelningen utan att varje församling, kyrklig samfällighet, kyrkoherde och kontraktsprost som berörs av ändringen getts tillfälle att yttra sig.

Ekonomisk reglering m. m.

5 § När ett pastorat delas, skall de inbördes ekonomiska förhållandena mellan pastoraten enligt den nya indelningen regleras med iakttagande av vad som föreskrivs i 6 och 7 §§. Fördelningen av tillgångar och förbindelser i övrigt skall grundas på vad som är ändamålsenligt och skäligt. De kyrkliga kommuner som berörs får träffa överenskommelse om hur fördelningen skall göras.

Regleringen fastställs av stiftsstyrelsen i beslutet om indelningsändringen. Är de kyrkliga kommunerna inte överens om fördelningen av förmögenheten, skall stiftsstyrelsen göra fördelningen med förhållandet mellan de berörda församlingarnas skatteunderlag som grund.

Twister i anledning av den ekonomiska regleringen skall avgöras enligt lagen (1929: 145) om skiljemän, om inte de kyrkliga kommunerna kommit överens om något annat förfarande.

6 § När egendom förvaltas enligt särskild författning, övertas förvaltningen av det pastorat som efter indelningsändringen skall svara för de angelägenheter som egendomen är avsedd för.

Andel i prästlönefondsfastighet eller prästlönejordsfond övertas av det pastorat från vars lönetillgångar andelen härrör.

7 § Betalningsansvaret för en skuld som hänför sig till en prästgård eller ett löneboställe, övertas av den som har övertagit förvaltningen av fastigheten.

8 § Ansvaret för en förbindelse får överföras från ett pastorat till ett annat även om fordringsägaren inte har lämnat sitt medgivande till det.

9 § Om fördelningen av tillgångar och förbindelser inte kan följa grunden för regleringen, skall utjämning ske i pengar. Stiftsstyrelsen får bestämma att utjämningsbeloppet skall betalas på en gång eller fördelas på två eller flera år.

10 § När pastorat läggs samman övergår deras tillgångar och ansvarigheten för deras förbindelser till det pastorat som bildas.

KU 1987/88:30

Bilaga 10

11 § I samband med ett beslut om ändring i pastoratsindelningen skall stiftsstyrelsen fastställa den prästerliga tjänsteorganisationen i varje nybildat pastorat.

12 § Stiftsstyrelsen får i beslutet om indelningsändring meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för att ändringen skall kunna genomföras.

I beslutet får stiftsstyrelsen också bestämma att beslutanderätten i pastoratet skall utövas av indelningsdelegerade enligt lagen (1972:229) om kyrkliga indelningsdelegerade till dess att indelningsändringen träder i kraft.

När beslut om ändring i pastoratsindelningen träder i kraft m. m.

13 § En ändring i pastoratsindelningen träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet om ändringen. Om en ändrad pastoratsindelning berör en total pastoratssamfällighet eller en total flerpastoratssamfällighet, skall beslutet dock träda i kraft den 1 januari året efter det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har ägt rum.

14 § Ett beslut om ändrad pastoratsindelning skall meddelas senast ett år innan det skall träda i kraft. Länsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Hur man överklagar beslut om ändrad pastoratsindelning

15 § Stiftsstyrelsens beslut får överklagas hos kammarkollegiet av de berörda församlingarna, pastorn och flerpastoratssamfälligheterna. Kammarkollegiets beslut får inte överklagas. Om ärendet är av principiell betydelse eller annars av särskild vikt, får kammarkollegiet dock med eget yttrande överlämna det till regeringen för avgörande.

Innan kammarkollegiet avgör ett ärende, skall svenska kyrkans centralstyrelse ges tillfälle att yttra sig.

4 kap. Ändringar i kontraktsindelningen

1 § Ändring i kontraktsindelningen får göras om indelningen därmed blir mer ändamålsenlig.

Om ändringar i kontraktsindelningen beslutar stiftsstyrelsen.

2 § Stiftsstyrelsen skall verka för en ändamålsenlig kontraktsindelning och får själv ta upp frågor om ändring i indelningen.

En fråga om ändring får också väckas genom en ansökan hos stiftsstyrelsen av en församling eller en kyrklig samfällighet som skulle beröras av ändringen.

3 § Ändring i kontraktsindelningen får inte göras utan att varje församling, kyrklig samfällighet, kyrkoherde och kontraktsprost som berörs av ändringen getts tillfälle att yttra sig.

4 §. Stiftsstyrelsens beslut får överklagas hos kammarkollegiet av berörda församlingar och kyrkliga samfälligheter. Kammarkollegiets beslut får inte överklagas

KU 1987/88:30

Bilaga 10

Innan kammarkollegiet avgör ett ärende, skall svenska kyrkans centralstyrelse ges tillfälle att yttra sig.

5 kap. Bildande av kyrkliga samfälligheter m. m.

1 § Bestämmelser om pastoratssamfälligheter och om vilka församlingsangelägenheter en sådan samfällighet skall sköta samt om flerpastorats-samfälligheter finns i 1 kap. 5 § andra stycket och 6 § församlingslagen (1988:000).

2 § En total pastoratssamfällighet bildas genom samfälliga beslut av församlingarna i pastoratet. Besluten skall anmälas till stiftsstyrelsen. När de har vunnit laga kraft skall stiftsstyrelsen fastställa samfällighetsbildningen.

En total pastoratssamfällighet kan också bildas genom beslut av stiftsstyrelsen, om det är till övervägande och varaktig fördel för pastoratet som helhet att pastoratssamfälligheten sköter alla ekonomiska angelägenheter. Ett sådant beslut får inte fattas utan att varje församling och kyrklig samfällighet i pastoratet getts tillfälle att yttra sig.

Stiftsstyrelsen får själv ta upp en fråga om att bilda en total pastoratssamfällighet. En sådan fråga får också väckas genom en ansökan hos stiftsstyrelsen av någon av församlingarna i pastoratet.

3 § En flerpastoratssamfällighet får bildas genom beslut av stiftsstyrelsen, om berörda pastorat har samtyckt till åtgärden eller om den är till övervägande och varaktig fördel för pastoraten.

4 § Stiftsstyrelsen får själv ta upp en fråga om att bilda en flerpastorats-samfällighet. En sådan fråga får också väckas genom en ansökan hos stiftsstyrelsen av en församling eller ett pastorat som skulle beröras av samfällighetsbildningen.

Ett beslut om bildande av en flerpastoratssamfällighet får inte fattas utan att varje församling och kyrklig samfällighet som berörs av åtgärden getts tillfälle att yttra sig.

5 § Stiftsstyrelsen får meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för att samfällighetsbildningen skall kunna genomföras.

I beslutet får stiftsstyrelsen också bestämma att beslutanderätten i samfälligheten skall utövas av indelningsdelegerade enligt lagen (1972:229) om kyrkliga indelningsdelegerade till dess att indelningsändringen träder i kraft.

6 § Sedan en samfällighetsbildning har beslutats eller, om indelningsdelegerade skall utses, sedan delegerade har valts, kan samfälligheten förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter.

Ändring eller upplösning av samfälligheter

7 § En kyrklig samfällighet får ändras eller upplösas om sådana ändrade förhållanden inträtt att de angelägenheter samfälligheten har hand om lämpligare sköts på annat sätt.

Vad som anges i 2 och 4 §§ om rätten att besluta om bildande av

samfälligheter och väcka fråga därom samt om skyldighet att bereda församling eller kyrklig samfällighet tillfälle att yttra sig skall tillämpas även när det gäller ändring eller upplösning.

KU 1987/88:30

Bilaga 10

Ekonomisk reglering

8 § I fråga om den ekonomiska regleringen vid bildande eller ändringar av kyrkliga samfälligheter skall 3 kap. 5–10 §§ tillämpas.

När beslut om samfällighetsbildning träder i kraft m. m.

9 § Beslut om att bilda en total pastoratssamfällighet eller en total flerpastoratssamfällighet träder i kraft den 1 januari året efter det år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har ägt rum.

Beslut om att bilda en annan flerpastoratssamfällighet träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet om samfällighetsbildningen.

10 § Ett beslut om att bilda en kyrklig samfällighet skall meddelas senast ett år innan det skall träda i kraft. Om beslutet gäller en total samfällighet, skall länsstyrelsen genast underrättas om beslutet.

Hur man överklagar beslut om samfällighetsbildning

11 § Stiftsstyrelsens beslut får överklagas hos kammarkollegiet av berörda församlingar och pastorat. Kammarkollegiets beslut får inte överklagas. Om ärendet är av principiell betydelse eller annars av särskild vikt, får kammarkollegiet dock med eget yttrande överlämna det till regeringen för avgörande.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

2. Intill utgången av juni 1989 skall domkapitlet vidta de förberedande åtgärder som behövs för sådan handläggning som enligt denna lag ankommer på stiftsstyrelsen.

Sammanfattning	1
Propositionerna	2
Motionerna	3
Utskottet	
Inledning	6
Församlingarnas rätt att disponera enskilda medel och gåvor m. m.	10
Anläggande och underhåll av begravningsplatser	11
Vidgad kompetens för kyrklig kommun på begravningsområdet	12
Direktvalt kyrkoråd	14
Kyrkoherdens ställning i kyrkorådet	14
Sammanträde med kyrkostämma för val av kyrkoråd	15
Kyrkofondslag	15
Allmän och särskild kyrkoavgift	16
Allmänt utjämningsbidrag	18
Särskilda statsanslag för domkapitlens kanslijresurser	19
Lag om förvaltningen av kyrklig jord	20
Prästtjänsternas fördelning	21
Tillsättning av kyrkoherdetjänster	22
Tillsättning av komministertjänster	23
Ansvarsfördelningen mellan domkapitel och stiftsstyrelse	24
Kyrklig indelningslag	26
Övriga frågor	27
Följdlagstiftning ¹	29
Stat-kyrka-frågan	29
Hemställan	31
Reservationer	34
Särskilt yttrande	41
Bilagor	
Bilaga 1 Kulturutskottets yttrande	42
Bilaga 2 Lag om ändring i regeringsformen	50
Bilaga 3 Förslag till lag om ändring i lagen om svenska kyrkan	52
Bilaga 4 Förslag till lag om ändring i lagen om kyrkomötet	54
Bilaga 5 Förslag till domkapitelslag	55
Bilaga 6 Förslag till kyrkofondslag	59
Bilaga 7 Förslag till lag om förvaltningen av kyrklig jord	65
Bilaga 8 Förslag till prästanställningslag	71
Bilaga 9 Förslag till församlingslag	80
Bilaga 10 Förslag till kyrklig indelningslag	118

¹ Se proposition 1987/88:67

